

ДЖАК ВАНС

ГРАДЪТ НА ЧАСКИТЕ

Част 1 от „Планетата на приключенията“

Превод от английски: Юлиан Стойнов, 2008

chitanka.info

От едната страна на „Изследовател IV“ блещукаше Карина 4269, мъждива и застаряваща звезда, от другата висеше самотна планета, сиво-кафеникава, под плътното покривало на атмосферата. Звездата се отличаваше по причудливия кехлибарен оттенък на своето сияние, планетата бе малко по-голяма от Земята, съпътствана от чифт малки луни с кратък период на въртене. Една почти типична звезда от клас 2 и една незабележима планета, но у хората на борда на „Изследовател IV“ тази система предизвика учудване и жив интерес.

В предния команден отсек стояха командир Марин, старши офицер Дийли и офицер втори ранг Уолгрейв — трима мъже със сходни, стегнати движения, облечени в еднакви спретнати бели униформи и прекарвали толкова много време заедно, че суховатата лаконична интонация, с която разговаряха помежду си, и полусаркастичен тон, с който изразяваха мислите си, сякаш принадлежаха на един и същи човек. Те оглеждаха повърхността на планетата с визоскопи — портативни фоточувствителни бинокулярни устройства, способни да увеличават и подобряват многократно образа.

— Планетата на пръв поглед изглежда подходяща за обитаване — отбеляза Уолгрейв. — Тези облаци вероятно са водни изпарения.

— Ако сигналът идва от този свят — заговори старши офицер Дийли, — почти със сигурност можем да предположим, че планетата е обитаема. Това е естествено и често срещано следствие на фактора „подходяща за обитаване“.

Командир Марин се засмя дрезгаво.

— Макар и на пръв поглед неопровержими, напълно възможно е заключенията ви да са погрешни. В момента се намираме на двеста и дванайсет светлинни години от Земята. Получихме сигналите преди двайсет години, следователно те са били излъчени от тук преди двеста. Ако си спомняте, сигналите замлъкнаха внезапно. Този свят може да е подходящ за обитаване, възможно е да е обитаем, може дори да става въпрос и за двете. Но не е задължително нито едно от тези допускания да е вярно.

Дийли поклати тъжно глава.

— С подобен начин на разсъждение не може да сме сигурни, че дори Земята е обитаема. Оскъдните сведения, с които разполагаме...

Пийп, пийп — изписука интеркомът.

— Говори! — нареди командир Марин.

В командния отсек отекна гласът на Дант, корабният комуникационен инженер.

— Засичам променливо поле, струва ми се, че е с изкуствен произход, но не мога да се настроя към честотите му. Възможно е да е някакъв вид радар.

Марин се намръщи и се почеса по носа с юмрук.

— Ще пратим долу разузнавачи и после ще се отдалечим на безопасна дистанция — той произнесе кратка парола и даде необходимите разпореждания на разузнавачите Адам Рейт и Пол Уандър. — И действайте бързо, защото ни засякоха. Среща при системната ос, в зона Д като Денеб.

— Прието, командире. Системната ос, зона Д като Денеб. Дайте ни три минути.

Командир Марин се премести на макроскопа и започна трескаво да оглежда планетната повърхност, като непрестанно променяше дължината на вълната.

— Има подходящ прозорец на около 3000 ангстрьома. Не е най-добрата позиция, но разузнавачите ще се справят.

— Радвам се, че не преминах подготовка за разузнавач — отбеляза замислено офицер втори ранг Уолгрейв. — Като си представя, че щяха да ме пращат на всякакви странни и вероятно опасни планети.

— Разузнавачът не е плод на подготовка — побърза да уточни Дийли. — Той съществува — наполовина акробат, наполовина учен, наполовина крадец, наполовина...

— О, стига! Много станаха половинките.

— И пак няма да са достатъчно. Разузнавачът е човек, който обича промените.

На борда на „Изследовател IV“ разузнавачи бяха Адам Рейт и Пол Уандър. Двама мъже, които се отличаваха с находчивост и издръжливост, всеки от тях вещ в много и различни занаяти, ала сходството им приключваше дотук. Рейт бе малко по-висок от среден ръст, чернокос, с открито чело, изпъкнали скули, изпито лице, на което от време на време трепкаше самотно мускулче. Уандър беше набит, с оредяваща руса коса и черти, твърде обикновени, за да подлежат на

описание. Той беше с две години по-възрастен от своя колега и старши по чин, от което следваше, че разузнавателният скутер — миниатюрен космически кораб с дължина десет метра, прихванат от манипулаторна ръка под кърмата на „Изследовател IV“, е под негово командване.

За по-малко от две минути двамата се прехвърлиха на кораба. Уандър се приближи към пулта за управление, Рейт затвори люка и задейства системата за разкачване. Разузнавателният скутер се отдели плавно от огромния тъмен корпус. Рейт се обърна към креслото и в същия миг регистрира някакво движение с крайчеца на окото. Сив, издължен предмет с формата на снаряд или ракета се приближаваше с огромна скорост откъм повърхността на планетата, миг по-късно очите му бяха заслепени от оранжево-бяло сияние. Скутерът се разтресе и подскочи, набирайки скорост, докато Уандър протягаше отчаяно ръце към контролното табло.

Там, където допреди миг се намираше „Изследовател IV“, сега плуваше странен предмет — носът и кърмата на кораба, съединени от няколко къса изкривен метал, с празно пространство по средата, през което прозираше сиянието на старото жълто слънце Карина 4269. Заедно с целия екипаж и техниците, командир Марин, старши офицер Дийли и офицер втори ранг Уолгрейв се бяха превърнали в разпилени въглеродни, кислородни и водородни атоми, а техните личности, енергични маниери и шеговито поведение — в спомен.

1.

Понесен от мощната ударна вълна, разузнавателният скутер се премяташе неконтролируемо надолу към сиво-кафявата повърхност на планетата, докато Адам Рейт и Пол Уандър се блъскаха в стените на кабината.

Рейт, който едва успяваше да запази съзнание, пръв посегна към пулта за управление и задейства системата за стабилизиране на полета. Вместо тихо бръмчене се чуваше свистене и нарастващ грохот, но въпреки това безумното подскачане се укроти.

Рейт и Уандър най-сетне се добраха до пилотските кресла и се пристегнаха с коланите.

— Видя ли това, което видях аз? — попита Рейт.

— Торпедото?

Рейт кимна.

— Планетата наистина е обитавана.

— Само че обитателите й никак не са гостоприемни. Това беше доста грубо посрещане.

— Намираме се далече от вкъщи — Рейт плъзна поглед по угасналите индикатори на пулта. — Изглежда, повредата е доста сериозна. Ще се разбием, ако не успеем да направя някои бързи поправки.

Той закуцука към машинното отделение в кърмовия отсек, където откри, че неправилно поставената резервна енергийна клетка е избухнала в предавателната кутия, превръщайки я в хаотично кълбо от разтопен метал, натрошени кристали и обгорели сплави.

— Мога да я поправа — рече Рейт на Уандър, който също бе дошъл, за да огледа повредата. — С малко късмет, за около два месеца. Стига да разполагам с резервни части.

— Два месеца ще са малко много — отвърна Уандър. — Предполагам, че ни остават около два часа, преди да навлезем в плътните слоеве на атмосферата.

— Ами тогава да се захващаме за работа.

След около час и половина двамата се изправиха, за да огледат със съмнение и видимо недоволство аварийните връзки, които бяха монтирали.

— Е, може и да се приземим живи и здрави — ако имаме късмет — въздъхна Рейт мрачно. — Ти иди отпред и опитай да задействаш маневрените двигатели, аз ще следя какво ще се получи тук.

Измина една минута. Чу се тихо, но нарастващо бръмчене откъм реактивните двигатели и Рейт долови натиска от намаляването на скоростта. Поуспокоен, че импровизираният ремонт ще свърши работа поне засега, той се премести отпред и се настани на креслото.

— Как е положението?

— Не чак толкова зле, в краткосрочен план. След половин час навлизаме в атмосферата, със скорост малко под критичната. Надявам се, че ще успее да осъществи меко кацане. В дългосрочен план обаче нещата са отчайващи. Който и да е уцелил кораба, може да ни проследи до долу с радар. Въпросът е какво ще направи след това?

— Нищо добро — кимна Рейт.

Планетата под тях бързо изпълваше екрана — свят по-замъглен и по-мрачен от Земята, окъпан в жълтеникавокафява светлина. Сега вече можеха да различат континентите и океаните, облаците и циклоните — пейзаж на една зряла планета.

Зад стените се чу вой от триенето с атмосферата и термоиндикаторът поде енергичен възход към червената граница. Рейт внимателно увеличи спирачната тяга. Скутерът започна да забавя скорост, индикаторът трепна и се плъзна назад, към по-безопасни нива. Изведнъж откъм машинното долетя пукот и малкият разузнавателен кораб отново премина към неконтролируемо свободно падане.

— Ето че пак се почва — обяви Рейт. — Какво пък, ще разчитаме на въздушните спирачки. Най-добре да се прехвърлим в катапултните мрежи — той активира страничните криле, задейства хоризонталните стабилизатори и изтегли назад щурвала. С оглушително свистене скутерът започна да изравнява полета си.

— Какви са данните от атмосферния анализ?

— Атмосферата е подходяща за дишане. Доста близка по състав до земната.

— Е, поне да има и нещо добро в лошото.

През визоскопите вече се различаваха и подробности от повърхността. Точно под тях се ширеше просторна и равна степ, покрита на места с оскъдна растителност.

— Никакви признаци за цивилизация — промърмори Уандър. — Не и под нас. Но може би там, на хоризонта — виждаш ли онези сиви петна...

— Ако успеем да приземим скутера и ако никой не ни попречи, докато отстраним повредата, шансовете ни ще нараснат значително... Само че стабилизаторите едва ли са предназначени за твърдо кацане при висока скорост. Най-добре да държим управлението до последния момент и после да катапултираме.

— Съгласен — кимна Уандър. — Виж — посочи той. — Ето там, прилича на някаква растителност. Идеално място за аварийно приземяване.

— Да действаме тогава.

Скутерът отново се наклони, хоризонтът се приближаваше с главоломна скорост. Точно отпред изникна усойна, черна гора.

— На три катапултираме — обяви Рейт. Той изтегли рязко щурвала и носът се повдигна нагоре. Скоростта се снижи и корпусът потрепери.

Едно... две... три! Старт!

Катапултните люкове се отвориха, креслата подскочиха и Рейт изхвърча във въздуха. Но къде беше Уандър? Или неговата катапултна мрежа се бе заплела, или реактивното устройство на креслото не се бе задействало правилно и сега той висеше безпомощно от външната страна на скутера. Парашутът на Рейт се разтвори и той се люшна като махало. Докато се спускаше, креслото му се удари в черния лъскав клон на едно дърво. Ударът го зашемети, той се прекатури на една страна. Скутерът профуча между дърветата и се заби в близкото блато. Пол Уандър висеше неподвижно на ремъците.

Настъпи тишина, нарушавана единствено от пукота на нагорещения метал и слабото свистене под корпуса на скутера.

Рейт се размърда и ритна немощно с крака. Остра болка проряза раменете и гърдите му, той се отказа и увисна неподвижно.

Повърхността бе на десетина метра под него. Слънчевата светлина, както бе забелязал и преди, бе малко по-мъждива и жълтеникава от тази на Земята, а сенките имаха кехлибарен оттенък.

Из въздуха се носеха странни аромати, мириси на непознати растителни смоли и дървесни сокове, парашутът му се беше оплел в клоните на лъскаво черно дърво с чупливи листа, които издаваха странен звук, когато той помръдваше. Адам проследи с поглед коридора от натрошени клони до блатото, където скутерът се бе приземил почти хоризонтално. Уандър продължаваше да виси в мрежата отвън, с главата надолу и лицето му бе на сантиметри от мътната вода. Достатъчно бе корпусът да хлътне съвсем малко и той щеше да се удави — ако, разбира се, беше още жив. Рейт започна трескаво да се бори с мрежата. От болката му се зави свят и му призля, ръцете му бяха съвсем отмалели, а когато ги повдигна, усети силно щракване в раменете. Нямаше достатъчно сили да се освободи, какво оставаше да помогне на, Уандър. Дали другарят му беше мъртъв? Нямаше как да разбере. Стори му се, че забелязва конвулсивни потрепвания.

Той напрегна очи. Уандър се свличаше бавно към блатото. Рейт знаеше, че в специално отделение на пилотското кресло има аварийен комплект с оръжие и инструменти. Ала заради строшените си кости не можеше да вдигне ръце и да го извади. Дори да се измъкне по някакъв начин от мрежата, щеше да падне на земята и да загине... По-добре да не опитва. Въпреки счупеното рамо и ключица трябваше по някакъв начин да отвори комплекта и да извади отвътре нож и въже.

Някъде отблизо долетя звук от удари на дърво в дърво. Рейт се отказа от опитите си и увисна безшумно. Между дърветата под него се приближаваше, прокрадвайки се почти незабележимо, група мъже, въоръжени с чудновати дълги рапири и тежки арбалети.

Рейт се облещи към тях смаян, подозирайки, че е жертва на халюцинация. Вселената май беше пристрастна към идеята за двукраки създания, повече или по-малко антропоидни, но тези бяха досущ като хора — имаха силни, волеви черти, тела в бакърен цвят, руси и кестеняви коси и рунтави, увиснали мустаци. Носеха странни одежди — широки панталони от раиран кафяв или черен плат, тъмносини или тъмnochервени ризи, елеци от сплетени метални брънки и къси черни пелерини. Шапките им бяха изработени от черна кожа и всяка от тях имаше отпред сребриста емблема, около десетина сантиметра в диаметър. Рейт ги разглеждаше с почуда. Това бяха истински варвари, скитаща банда главорези, но без съмнение човечи,

тук, на един непознат свят, на двеста и дванайсет светлинни години от Земята!

Войните се изнизаха под него, все така безшумно. Те се спотаиха в сенките, за да разгледат скутера, после водачът им, най-младият от всички, юноша с едва наболи мустаци, излезе на откритото и огледа небето. Към него се присъединиха трима по-възрастни мъже, които носеха синкави и червеникави стъквени топчета на шапките си. Те също обходиха с погледи внимателно и предпазливо небосвода. После младежът даде знак на останалите и те наобиколиха скутера.

Пол Уандър размаха ръка в немощен опит да ги поздрави. Единият от мъжете със стъквени топчета мигом вдигна арбалета си, но младежът му кресна нещо с гневен, заповеднически тон и мъжът отстъпи мълчаливо. Друг войн преряза ремъците на парашута и Уандър се свлече в калта.

Младежът отново изграка нещо, Уандър бе вдигнат на ръце и отнесен на брега.

Междувременно младежът насочи вниманието си към скутера. Той се покатери смело върху корпуса и надникна през катапултните отвори.

Възрастните мъже със синкави и червеникави топчета се бяха върнали обратно в сянката под дърветата и си шепнеха нещо, докато сучеха мустаци и мятаха зловни погледи към Уандър. Един от тях сграбчи с ръка емблемата на кепето си, като че предметът беше подскочил неочаквано или бе издал звук. После внезапно, сякаш стимулиран от този допир, той се приближи забързано към Уандър, извади рапирата и замахна с всички сили. За ужас на Рейт главата на Пол Уандър се отдели от тялото му и се изтърколи в черната кал.

Младежът явно усети, че зад гърба му става нещо, защото се извърна рязко, нададе яростен вик, скочи на земята и пристъпи към убиеца. Извади сабята си, вдигна я и я залюля така, че острието ѝ отсече емблемата от кепето на нападателя. Младежът се наведе и вдигна блестящото късче метал, сетне измъкна от колана си нож, нанесе няколко удара върху емблемата и я запрати с гневни слова в краката на убиеца. Възрастният мъж се наведе смирено, взе емблемата и отстъпи назад.

От далечината долетя вибриращ звук. Войните нададоха тихи викове, които или представляваха церемониален призив, или

изразяваха обхванал ги страх, защото малко след това те хукнаха и се скриха в гората.

Ниско в небето се появи летателен съд, който първо увисна над блатото, после се спусна — въздушна платформа с дължина петнайсетина метра и ширина пет, управлявана от богато украсена беседка на кърмата. Масивни фенери, окачени на спираловидни пилони, се полюшваха в предната и задната част, двата борда бяха заградени от невисоки парапети. Върху парапетите се подпираха, накланяха, или надзъртаха поне дузина пътници, бутаха се развълнувано, подвикваха и жестикулираха, сякаш не се опасяваха, че могат да се прекатурят и да тупнат на земята.

Рейт наблюдаваше занемял от почуда снижаващата се към скутера платформа. Веднага щом се приземи, пътниците прескочиха перилата — съществата бяха от два типа, хуманоидни и нехуманоидни, макар че различията им не се набиваха веднага в очи. Нехуманоидните създания — сини часки, както предстоеше на Рейт да научи — имаха къси и яки крака, на които стъпваха важно и наперено. Телата им бяха масивни и мускулести, покрити със сини, заострени люспи, които ги караха да приличат на мравояди. Гърдите им имаха трапецовидна форма, с екзоскелетни хитинови еполети, сплетени отзад под формата на черупка. Черепът беше заострен и завършваше с рогов издатък, масивните им вежди надвисваха над орбиталните кухини, лъскавите като метални топчета очи и носовите отвърстия. Хуманоидите показваха забележително сходство със сините часки, което можеше да се дължи само на контролирано кръстосване и изкуствена намеса, ако към всичко това се прибави и старанието им да копират маниерите на своите господари. Те бяха ниски, набити и кривокраки, плоските им лица бяха лишени от брадички и почти безизразни. Носеха нещо, което наподобяваше роговите образувания на главите на сините часки, имаха същите рунтави вежди, а панталоните и жакетите им бяха общити с люспи.

Часките и часкоидите изтичаха при скутера, общувайки помежду си с отривисти, гърлени звуци. Едни се покатериха на корпуса и надзърнаха в кабината, други разглеждаха главата и тялото на Пол Уандър, които бяха вдигнали и отнесли на платформата.

Откъм беседката долетя тревожен сигнал. Сините часки и часкоидите погледнаха към небето, после избутаха с припрени

движения платформата под дърветата и се скриха сред храстите. Поляната и блатото за пореден път опустяха.

Изминаха няколко минути. Рейт затвори очи, опитвайки се да си внуши, че всичко това е някакъв злокобен кошмар и, че съвсем скоро ще се събуди в пълна безопасност на борда на „Изследовател IV“.

Бумтене на двигатели го извади от унеса. За пореден път от небето се спускаше летателна машина въздушен кораб, който, подобно на платформата, бе построен без никакво зачитане на принципите на аеродинамиката. Имаше три палуби, централна ротонда, тераси от черно дърво и мед, вирнат нос, наблюдателни куполи, оръдейни отвори и вертикална перка, върху която се мъдреше златисто-черен символ. Корабът увисна отгоре, докато тези, които се разхождаха по палубите, се струпяха да разглеждат катера. Някои от тях не бяха хора, а високи и мършави създания, напълно безкосмени, бледи като пергамент, със сурови изражения и на пръв поглед апатични, но елегантни движения. Другите, както си личеше техни подчинени, бяха човеци, макар че притежаваха подобни мършави крайници и тела и безизразни лица, безкосмени глави и внимателно контролирани маниери. И двете раси бяха издокарани с натруфени костюми, които сякаш се състояха от панделки, волани и шарфове. По-късно Рейт щеше да научи, че нехуманоидната раса се нарича дирдир, а техните човешки помощници дирдирхора. Но за момента, зашеметен от ненадейния ход, който бе предприела съдбата му, той можеше само да ги оглежда смаяно. Хрумна му неочакваната мисъл, че вероятно тъкмо тези бледи и високи създания, а може би техните предшественици на сцената на катастрофата, бяха виновници за унищожаването на „Изследовател IV“ и за проследяването на скутера до мястото на неговата гибел.

Дирдирите и дирдирхората разглеждаха скутера с нескрито любопитство и интерес. Един от тях насочи вниманието на останалите към отпечатъка в калта от платформата на часките и това откритие пробуди тревогата на всички присъстващи. Внезапно откъм гората блеснаха яркобели лъчи в енергийни снопове, дирдири и дирдирхора бяха покосени на земята. Часките и часкоидите се хвърлиха в атака — часките стреляха с ръчни оръжия, докато часкоидите се втурнаха с куки и въжета към кораба.

Дирдирите откриха насрещен огън с оръжия, които мятаха виолетови пламъци и вихрушки от оранжева плазма, часките и часкоидите бяха обгърнати във виолетови и оранжеви огънове. Корабът на дирдирите започна да се издига, но беше задържан от въжетата с куки. Дирдирите режеха въжетата с ножове и ги горяха с енергийни пистолети, така че скоро корабът се освободи под разочарованите викове на часките.

Когато се издигнаха на стотина стъпки височина, дирдирите заляха гората с мощни плазмени лъчи, прокарвайки поредица от димящи булеварди, но не успяха да разрушат платформата, от която часките откриха ответна стрелба с едрокалибрени гаубици. Първият снаряд пропусна целта. Вторият удари въздушния кораб в долната част на корпуса, той се люшна от удара, завъртя се и подскочи, криволичейки като огромно ранено насекомо, преобърна се наопаки, сетне се изправи, докато от палубите се сипеха дирдири и дирдирхора, черни точки на лилавия фон на небосвода. Корабът изви на юг, после на изток и не след дълго се изгуби от погледа.

Часките и часкоидите излязоха на поляната и изпроводиха с погледи дирдирския кораб. Платформата се измъкна от укритието си и увисна над скутера. Спуснати бяха въжета, с помощта, на които скутерът бе вдигнат от блатото. Часките и часкоидите се покатериха на платформата, тя се наклони леко във въздуха и се отправи на североизток, с увисналия отдолу скутер. Минутите се занизаха отново. Рейт висеше в мрежата с мъждукащо съзнание. Слънцето се спусна зад дърветата, здрач обгърна околностите.

Отново се появиха диваците. Те излязоха на поляната, огледаха внимателно следите и вдигнаха глави към небето. После понечиха да си вървят.

Рейт нададе пресипнал вик. Войните измъкнаха своите арбалети, но младежът размахна ръце и ги спря. Той издаде заповеди, двама мъже се покатериха на дървото, прерязаха ремъците на парашута и спуснаха пилотското кресло и Рейт през клоните.

Рейт тупна доста силно на земята и от болката за миг му причерня пред очите. Неясни силуети се надвесиха над него и му заговориха с резки, хъркащи звуци, разводнявани от напевни гласни. Повдигнаха го и го положиха върху носилка, той долови леко

разтърсване, после ритмично тропане на крака и след това или изгуби съзнание, или заспа.

2.

Рейт се събуди от трепкаща светлина на огън и шепот на гласове. Над главата му имаше черен платнен навес, от двете страни се виждаше небе, изпъстрено със звезди. Кошмарът се оказа реалност. Стъпка по стъпка, усещане след усещане Рейт направи внимателна преценка на състоянието си. Лежеше върху сламеник от плетени тръстики, от който се носеше възкисел мирис, полурастителен, получовешки. Бяха му съблекли ризата, превръзка от върбови клонки пристягаше раменете му и придържаше счупените му кости. Той повдигна леко глава и се огледа. Навесът беше с отворени стени — чергило, опънато върху метални рейки. Още един парадокс, помисли си. Металните рейки говореха за сравнително високо ниво на развитие, докато оръжията и поведението на тези хора бяха съвсем дивашки. Рейт се помъчи да се обърне към огъня, но от усилието болките се върнаха и той отпусна глава.

Лагерът се намираше в открита местност — гората бе останала назад, ако можеше да се съди по звездите. Зачуди се каква ли е била съдбата на пилотското кресло и аварийния комплект. Доколкото си спомняше, креслото бе останало да виси на дървото. Следователно можеше да разчита само на себе си и на своите способности — на качествата, подсилени от сериозната подготовка за разузнавач, която някога Рейт бе сметнал за твърде педантична и пресилена. Той притежаваше широки познания по всички основни науки, лингвистични и комуникативни умения, бе изучавал астронавтика, космическа и енергийна технология, биометрия, метеорология, геология и токсикология. Толкова за теоретичната част — в добавка беше преминал интензивен курс на обучение по оцеляване в екстремни условия и ситуации: оръжейно дело, техники за нападение и самоотбрана, добиване на храна и вода, алпинизъм и катерачество, механика на космическите двигатели, поправка на електронни уреди и импровизирани ремонти при недостиг на средства. Не беше загинал при първия контакт, както бе станало с Пол Уандър, което означаваше,

че засега поне ще живее — но какво от това? Шансовете му да се върне на Земята вероятно бяха безкрайно малки — а това потискаше естествения му интерес към тази чужда планета.

Нечия сянка падна върху лицето му — над Рейт се надвеси младежът, който му беше спасил живота. След като го разгледа от мрака, младежът коленичи и му предложи купа с нещо, което наподобяваше овесена каша.

— Благодаря... много благодаря — промърмори Рейт. — Но се съмнявам, че ще мога да ям — превръзката ме стяга.

Младежът се наведе напред и заговори с рязък глас. Рейт забеляза, че лицето му изглежда доста навъсено и напрегнато за едно момче, което едва ли имаше шестнайсет години.

С огромно усилие Рейт успя да се подпре на лакът и пое купата. Младежът се надигна и отстъпи няколко крачки назад, наблюдавайки мъчителните опити на Рейт да се нахрани. По някое време той се обърна и извика нещо в тъмнината. Дотича малко момиче. То се поклони, взе купата от Рейт и започна да го храни с искрена загриженост.

Младежът продължаваше да разглежда Рейт, видимо заинтригуван от него, също както Рейт бе объркан и заинтригуван от ставащото наоколо. Мъже и жени в един свят, който се намираще на двеста и дванайсет светлинни години от Земята! Паралелна еволюция? Невероятно! Лъжица след лъжица кашата потъваше в устата му. Момичето, което бе не повече от осемгодишно, носеше парцалива и не особено чиста роба. Петима-шестима мъже от племето дойдоха да гледат, чуваше се гърленият ромон на техните разговори, но младежът не им обръщаше внимание.

Най-сетне купата се изпразни, момичето опря до устните на Рейт чаша с кисела бира. Рейт отпи, тъй като несъмнено това се очакваше от него, макар че напитката дразнеше неприятно небцето.

— Благодаря — прошепна той на момичето, което отвърна със смутена усмивка и побърза да изчезне.

Рейт се излегна на сламеника. Младежът го заговори с груб тон — явно го питаше нещо.

— Съжалявам — отвърна Рейт. — Не разбирам. Но не се дразни — точно сега имам огромна нужда от приятели.

Младежът изостави опитите за контакт и също си тръгна. Изтегнат на сламеника, Рейт се помъчи да заспи. Пламъкът на огъня постепенно отслабваше, животът в лагера замираще.

Някъде отдалече долетя протяжен вик, или по-скоро животински вопъл, трептящ вой, на който отвърна втори, после трети и четвърти. Рейт отново се подпря на лакът и видя две луни в небето — с почти еднакви размери, едната розова, другата бледосиня, която тъкмо бе изгоряла от изток.

Минута по-късно друг глас, от по-близо, се присъедини към общия вой. Рейт слушаше учудено — възможно ли бе това да е глас на жена? Още гласове го последваха, подхващайки безсловесен напев, който, заедно с далечния вой, бе като трагичен апотеоз на някакво огромно и непреодолимо злочестие.

Най-сетне напевът утихна и в лагера се възцари тишина. Рейт постепенно се унесе в сън.

На сутринта Рейт успя да разгледа по-добре лагера. Беше разположен в една долчинка между два широки и ниски хълма, сред много подобни възвишения, които се простираха на изток. Тук, по причини, които засега убягваха на Рейт, диваците бяха решили да намерят временно убежище. Всяка сутрин четирима млади войни, увити с дълги кафяви наметала, се качваха на малки електрически мотори и се отправяха в различни посоки из степта. Те се връщаха същата вечер с подробни доклади за Траз Онмале, младия вожд. Всяка сутрин се разпъваше и вдигаше огромно хвърчило, за което бе привързано седем-осемгодишно момче, чието задължение, изглежда, бе да наблюдава околностите. В късния следобед вятърът обикновено утихваше и хвърчилото бавно се спускаше. Момчето обикновено се отърваваше с някой лек удар в земята, макар че мъжагите, които теглеха въжетата, изглеждаха по-загрижени за безопасността на хвърчилото — четирикрито приспособление от черна ципа, изопната върху дървени ленти.

Всяка сутрин иззад хълма на изток долиташе пронизително блеене, което продължаваше около половин час. Глъчката, както узна Рейт, бе причинена от стадо многокраки животни, от които племето си набавяше месо. По това време племенният колач, висока два метра

жена с добре очертани мускули, се отправяше към стадото, въоръжена с нож и сатър, за да отреже три или четири крака за храна. Понякога тя режеше парчета от гърба на животните или бъркаше през незараснала рана, за да издълбае малко от вътрешностите. Животните почти не възразяваха, когато им ампутираха крайници, които скоро израстваха наново, ала вдигаха страшна врява, щом се посягаше на вътрешностите им.

Докато костите на Рейт укрепваха, единствените му контакти бяха с жените, покорна и лишена от собствена воля маса, и с Траз Онмале, който посвещаваше почти цялата сутрин на Рейт, за да го учи на критски език и да проследи как се грижат за него. Синтактично не особено сложен, краткият се оказа обременен от досаден набор времена, наклонения и видове. Далеч, след като Рейт се научи да говори, Траз Онмале продължаваше да го коригира строго всеки път, когато допускаше незначителни грешки, или му показваше други начини за прилагане на противоречиви граматически правила.

Рейт научи, че светът, на който се намира, се казва Тчай, а луните са Аз и Браз. Диваците наричаха себе си крати, или „хора емблеми“, заради сребърните, медните, каменните или дървените знаци, които носеха на шапките си. Положението на един мъж се определяше от неговата емблема, която се смяташе за полубожествено същество със собствено име, подробна история, особености и ранг. Нямахше да е погрешно да се каже, че не мъжът носи емблемата, а тя го насочва и ръководи, тъй като му осигуряваше име и репутация и определяше ролята му в племето. Най-високопоставената емблема беше Онмале, носена от Траз, който преди да се сдобие с нея, бил обикновен момък. Онмале беше въплъщение на мъдростта, умениято и решителността, както и на неподлежащото на определение кратко вирту. Мъжете се сдобиваха с емблема, като я наследяваха или я отнемаха от притежателя ѝ, след като го убият, но можеха и сами да си направят такава. В последния случай обаче новата емблема не притежаваше свой характер, и вирту, докато носителят ѝ не станеше участник в знаменателни събития и подвизи, след което се сдобиваше със статут. Когато емблемата преминаваше от едни ръце в други, новият ѝ господар волю-неволю бе длъжен да приеме и нейния предполагаем характер. Някои емблеми бяха известни с враждебното си отношение към други и мъжете, които се сдобиваха с тях, бяха длъжни да се

съобразяват с това. Имаше емблеми с над хилядагодишна история, някои бяха обречени и прехвърляха проклятието върху притежателите си, други внушаваха на владетелите си храброст и неустрашимост в боя. Рейт не се съмняваше, че познанията му по този въпрос са доста повърхностни и примитивни, сравнени с представите на кратите. Без емблема един член на племето беше като човек без лице, без престиж и предназначение. Той щеше да се превърне в това, което в момента бе и Рейт: роб, или жена, за тези две понятия в кратския имаше една дума.

Колкото и да бе странно, Рейт откри, че хората емблеми го смятат за пришълец от една далечна част на Тчай. Вместо да изпитват страхопочитание, задето се бе появил с разубнавателния скутер, те го мислеха за роб на някоя непозната за тях нечовешка раса, както часкоидите бяха роби на сините часки или дирдирхората на дирдирите.

Когато Рейт чу за пръв път това предположение от устата на Траз Онмале, той го отхвърли възмутено.

— Аз идвам от Земята, далечна планета, където сами сме си господари.

— А кой е построил вашия кораб? — поиска да узнае Траз Онмале със скептичен тон.

— Хората, естествено. Хората от Земята.

Траз Онмале поклати глава със съмнение.

— Как е възможно да съществуват хора толкова далече от Тчай?

Рейт не можа да се сдържи и се разсмя.

— Знаеш ли, и аз си задавах същия въпрос. Как са се появили хората на Тчай?

— Произходът на хората е добре известен — отвърна Траз Онмале със смразяващ тон. — Учат ни на това веднага след като проговорим. Вие не сте ли получавали подобни напътствия?

— О, на Земята вярваме, че човекът произхожда от протохуманоид, който на свой ред произлиза от един древен бозайник и така нататък, до появата на първите клетки.

Траз Онмале погледна с крайчеца на окоото към жените, които работеха наблизо. Той им махна грубо с ръка.

— Изчезвайте, обсъждаме мъжки работи.

Жените побързаха да се отдалечат и Траз Онмале ги изпроводи с недоволен поглед.

— Сега ще разправят на целия лагер за глупостите, които дрънкаш. Шаманите ще се ядосат. Налага се да ти обясня истинския произход на човека. Виждал ли си двете луни в небето? Розовата се нарича Аз и е обител на блажените. Синята се казва Браз, място на страдания, където злите хора и крътшгеир^[1] биват пращани след смъртта им. Много, много отдавна двете луни се сблъскали, хиляди нещастници били откъснати от повърхността и паднали на Тчай. Сега техните предци копнеят да се завърнат на Аз — както добрите, така и лошите. Но Съдниците, черпещи мъдрост от сферите, които носят, отделят добрите от лошите и ги пращат там, където им е мястото.

— Интересно — промърмори Рейт. — А как стои въпросът с часките и дирдирите?

— Те не са хора. Дошли са на Тчай от далечни звезди, също както уонките, докато часкоидите и дирдирхората са нечисти мелези. Пнумите и фунгите са обитатели на северните пещери. Тези последните ги изстребваме охотно — той погледна с присвити очи Рейт. — Ако наистина произхождаш от друг свят, не може да си човек и ще трябва да наредя да те убият.

— Решението ми се струва прекалено сурово — заяви спокойно Рейт. — В края на краищата не съм причинил зло никому.

Траз Онмале направи жест с ръка, за да покаже, че въпросът не подлежи на обсъждане.

— Засега ще отложи това решение.

Рейт упражняваше обездвижените си крайници и упорито изучаваше езика. Кратите, както научи, не се придържаха към определено място, а скитаха из просторната Аманска степ, която заемаше южната част на континента, известен като Котан. Те нямаха задълбочени познания за условията в другите части на света. Знаеха, че съществуват още континенти — Кислован на юг, Кхарчан, Качан и Ракх, от другата страна на света. В степта се срещаха и други чергарски племена, в блатата и горите на юг живееха великани и човекоядци, които притежаваха различни свръхестествени способности. Сините часки бяха завладели далечния запад на Котан, дирдирите, които предпочитаха по-студен климат, живееха в Хаулк, полуостров, който се простираше на юг и на запад от Кислован и доближаваше североизточния бряг на Кхарчан.

На Тчай имаше още една раса на пришълци, уонките, но хората емблеми не знаеха почти нищо за тях. С местен произход бе зловеща раса, известна като пнуми, а също и техните безумни роднини, фунгите, за които кратите говореха неохотно и с опасение, снижаваха гласове и поглеждаха боязливо през рамо.

А времето течеше: дни, изпълнени с причудливи събития, нощи на отчаяние и копнеж по Земята. Костите на Рейт започнаха да зарастват и той се зае незабелязано да изучава лагера.

Около петдесетина навеса бяха вдигнати в подножието на хълма и покривите им се допираха, така че откъм небето да наподобяват гънки на местността. Отвъд навесите бяха струпани цял куп огромни, шестколесни товарни коли с двигатели, загърнати с маскировъчни покривала. Рейт беше дълбоко впечатлен от размерите на тези превозни средства и щеше да ги огледа по-внимателно, ако не беше сюрята дечурлига, които го следваха навсякъде и наблюдаваха всеки негов жест. Те усещаха интуитивно, че е различен, и това разпалваше любопитството им. Войните, за разлика от тях, не му обръщаха внимание — мъж без емблема не беше нещо повече от призрак.

В далечния край на лагера Рейт се натъкна на гигантска машина, монтирана върху влекач — огромен катапулт, чието изхвърлящо рамо бе поне десет метра дълго. Обсадна машина? От едната му страна бе изрисуван розов диск, от другата — син, и Рейт предположи, че това са изображения на луните Аз и Браз.

Минаваха дни, превръщаха се в седмици, в месец. Рейт не можеше да си обясни бездействието на племето. Нали бяха чергари, защо се задържаха в този лагер? Всяка сутрин четиримата съгледвачи изчезваха с моторите си, докато черното хвърчило увисваше над лагера и краката на наблюдателя се поклащаха безпомощно в небето. Войните очевидно проявяваха нетърпение и убиваха времето, като се упражняваха с оръжията си. А те бяха три вида: дълги и гъвкави рапири с пробождащ връх и режещо острие като опашката на скат; арбалет, задвижван от еластични въжета и изстрелващ къса переста стрела, и неголям триъгълен щит със заточени и издължени ръбове и остри като бръснач страни, изпълняващ едновременно ролята на отбранително и нападателно оръжие.

В началото за Рейт се грижеше осемгодишна хлапачка, сетне грохнала старица с набръчкано лице и накрая едно момиче, което

щеше да е хубаво, ако не беше така меланхолично. Момичето беше на около осемнайсет години, с фини черти и великолепна руса коса, сплетена на плитки. Ходеше боса и беше облечена в роба от груб сивкав плат.

Един ден, когато Рейт седеше на пейката, момичето мина покрай него. Рейт я улови за кръста и я придърпа на коляно. Тялото ѝ ухаеше на треви и папрат, на степен мъх и едва доловим мирис на влажна вълна. Тя го попита с дрезгав и разтревожен глас:

— Какво искаш от мен?

След това понечи да се изправи. Рейт намираще топлината на тялото ѝ за особено примамлива.

— Първо ще махна сламките от косата ти... чакай, не се дърпай — тя се отпусна и го погледна с крайчеца на окото — изненадана, покорна и неспокойна. Рейт среса косите ѝ с пръсти. Момичето седеше притихнало.

— Ето така — рече той накрая. — Сега си много по-хубава.

Момичето изглеждаше като в унес. Помръдна леко и бавно се изправи.

— Трябва да вървя — заяви припряно. — Някой може да ни види — но продължаваше да пристъпва от крак на крак. Рейт понечи да я дръпне обратно, но размисли и я пусна.

На следващия ден тя отново се завъртя около него и този път косата ѝ беше сресана и чиста. Спря недалеч и го погледна през рамо. Рейт си спомни с тъга колко пъти му се бе случвало и други момичета да го поглеждат по този начин — на Земята. В неговия свят момичето щеше да се смята за красавица, а тук, в Аманската степ, тя едва ли имаше представа от подобни неща... Протегна ѝ ръка, тя се приближи, сякаш притегляна въпреки волята си, което вероятно бе самата истина, защото познаваше добре обичаите на племето си. Рейт положи ръка на рамото ѝ, сетне я плъзна около кръста ѝ и я целуна. Тя изглеждаше озадачена. Рейт я попита усмихнато:

— Никой ли досега не го е правил с теб?

— Не. Много е приятно. Направи го пак.

Рейт въздъхна. Какво пък, защо не?... Зад гърба му се чуха стъпки, нещо го блъсна и повали на земята и същевременно той чу забързана и гневна тирада, от която не можа да разбере нито дума.

Силен ритник в ребрата прати болезнени вълни към все още незаздравялото му рамо.

Мъжът се приближи към присвилото се момиче, притиснало с юмрук устата си. Той я зашлеви през лицето и продължи да я удря и да я засипва с оскърбления:

— Как смееш да интимничиш с този проклет чуждоземен роб, такава ли е твоята благодарност за чистотата на нашата раса?

Роб? Рейт се надигна от земята. Думата продължи да отеква в съзнанието му. Роб?

Момичето побягна и се скри под един от огромните фургони. Привлечен от шума, на сцената се появи Траз Онмале. Войнът, който бе нападнал Рейт, го сочеше с разтреперан от гняв пръст.

— Този тип е проклетие, черна поличба! Също както вече беше предсказано. Нетърпимо е да допускаме да осквернява жените ни! Той трябва да бъде убит или скопен!

Траз Онмале погледна със съмнение Рейт.

— Не виждам да е сторил нещо лошо.

— Не бил сторил нищо лошо! Само защото аз бях наблизил! Като има сила да прелъстява момичетата, защо не се хване на работа? Трябва ли да му тъпчем търбуха, докато се излежава на възглавници? Да го скопят и да го пратят да плете с жените!

Траз Онмале изрази неохотно съгласие, а Рейт си спомни с тъга за своя авариен комплект, останал да виси на дървото, в който освен лекарства, предавател, визоскоп и батерии, имаше и оръжие. Но със същия успех сега комплектът можеше да е на борда на „Изследовател IV“.

Междувременно Траз Онмале бе пратил да повикат жената касапин.

— И да си вземе острия нож. Робът трябва да бъде укротен.

— Чакайте! — извика Рейт. — Така ли се отнасяте с чужденците? Не знаете ли какво е гостоприемство?

— Не — отвърна Траз Онмале. — Не знаем. Ние сме крати и следваме напътствията на своите емблеми.

— Този човек ме удари — продължи да протестира Рейт. — Нима е страхливец? Отказва ли да се бие? Ами ако му отнема емблемата? Няма ли да заема неговото място в племето?

— Емблемата сама по себе си е мястото — обясни Траз Онмале.
— Човекът Осом е само носител на емблемата Вадуз. Без Вадуз той ще е същият като теб. Но ако Вадуз се чувства добре с Осом, какъвто вероятно е случаят, никога няма да можеш да го получиш.

— Бих могъл да се опитам.

— Несъмнено. Само че е твърде късно — ето и касапина. Бъди така добър да си вдигнеш туниката.

Рейт извърна ужасен поглед към жената, чиито рамене бяха с по няколко сантиметра по-широки и мускулести от неговите и която се приближаваше със зловеца усмивка.

— Все още има малко време — прошепна Рейт. — Може да се окаже напълно достатъчно — той се извърна рязко към Осом Вадуз, който мигновено измъкна рапирата си, чийто връх потрепери и изсъска. Но Рейт вече беше пристъпил достатъчно близо, за да е във вътрешността на обсега на оръжието. Осом Вадуз се опита да отскочи назад, Рейт го улови за ръката, която бе твърда като стомана — в сегашното му състояние Осом Вадуз несъмнено бе по-силният от двамата. Осом дръпна рязко ръката си, за да събори Рейт на земята. Ала Рейт пристъпи в същата посока и се завъртя, за да лиши противника си от равновесие. Подложи рамо, Вадуз се претърколи през кръста му и се тръшна на земята. Рейт го изрита в главата, сетне опря стъпало на трахеята му и натисна с всичка сила. Докато Вадуз се мяташе и подскачаше, задушен и хъркащ, Рейт посегна към шапката му, но един от шаманите го изпревари.

— Аз спечелих в бой емблемата! — извика Рейт на Траз Онмале.
— Тя е моя.

— В никакъв случай! — отвърна с нескрита омраза шаманът. — Законите ни не повеляват подобно нещо. Ти си роб и роб ще си останеш!

— И теб ли трябва да убия? — попита Рейт и пристъпи заплашително към него.

— Достатъчно! — кресна Траз Онмале. — Няма да има повече убийства! Прекратете!

— Какво ще стане с емблемата? — попита Рейт. — Съгласен ли си, че е моя?

— Трябва да помисля — обяви младежът. — А докато реша, стига караници. Отнесете тялото на кладата. Къде са Съдниците? Нека

пристъпят напред и да отсъдят делата на мъжа Осом, който носеше Вадуз. Емблеми, докарайте машината!

Рейт се отмести настрани. След няколко минути той се доближи незабелязано до Траз Онмале.

— Ако искаш, мога да напусна племето и да продължа сам.

— Ще узнаеш желанията ми, когато бъдат изречени — каза младежът с непоколебимост, която вероятно му бе наложена от неговия Онмале. — Не забравяй, че си мой роб, аз бях този, който спря ножовете, да не те убият. Ако се опиташ да избягаш, ще бъдеш проследен, заловен и бичуван. А сега отивай да събираш сено.

На Рейт му се стори, че Траз Онмале се държи по този начин само за да отклони вниманието на всички от неприятната заповед, която бе дал на касапина и която впоследствие бе отменил.

През целия ден разчлененото тяло на Осом, който доскоро носеше емблемата Вадуз, тлееше в специална метална пещ и вятърът разнасяше отвратителна смрад из лагера. Междувременно войните вдигнаха маскировъчното покривало на огромния катапулт, запалиха двигателя на влекача и го изкараха в центъра на селището.

Слънцето се спусна зад купчина от графитно пурпурни облаци, залезът бе като гневен ескиз в алено и кафяво. Трупът на Осом бе изгорял напълно, огънят се бе превърнал в пепел. След като цялото племе се събра около катапулта, главният шаман коленичи до огнището и размеси пепелта с животинска кръв, а получената тъмночервена каша изсипа в метална кутия, която постави в предния край на огромната стрела на катапулта.

Шаманът погледна на изток, където вече се бе появила пълната розова луна Аз. Той разпери ръце и се провикна към нея:

— О, Аз! Съдниците отсъдиха делата на този човек и го обявиха за добродетелен! Той е Осом, този, който носеше Вадуз. Пригответи се, Аз! Изпрацаме ти Осом!

Войните при катапулта задействаха механизма. Огромната ръка се завъртя във въздуха, еластичните въжета затрептяха от напрежение. Стрелата с пепелта на Осом бе насочена право към Аз. Племето подхвана стенещ напев, който бързо се въздигаше във всеобщ вой.

— Напред към Аз! — извика шаманът.

Катапултът издаде едно тътнещо тунг-туанг! Стрелата излетя, твърде бързо, за да бъде видяна с просто око. Миг по-късно високо в небето се появи яркочерно сияние и публиката нададе възторжени викове.

В продължение на половин час хората от племето стояха, загледани към Аз. Дали завиждаха на Осом, зачуди се Рейт, задето сега е заел мястото на Вадуз на Аз. Той местеше поглед сред зрителите, сега само тъмни силуети, докато осъзна, че неволно търси момичето, заради което се бе случило всичко това.

На следващия ден отново пратиха Рейт да събира фураж, или по-скоро изсъхнали листа, от които изтичаше гъст, подобен на парафин, тъмночервен сок. Въпреки че работата не му беше приятна, Рейт беше доволен, че поне за известно време ще се откъсне от монотонния живот в лагера.

Ниските хълмове се простираха докъдето му стигаше погледът, поредица от заоблени върхове в черно и кехлибарено, под ветровитото небе на Тчай. Рейт погледна на юг, към черната линия на гората, където все още се намираще пилотското кресло, поне така се надяваше. При първа възможност смяташе да поиска от Траз Онмале да го отведе на мястото... Внезапно почувства, че някой го наблюдава. Рейт се завъртя рязко, но не видя никого.

Все още нащрек, като се оглеждаше незабелязано с крайчеца на око, той продължи да събира листа и да ги трупа в кошниците, които носеше с кобилици на рамо. Ето че стигна една долчинка, с ниски храсталаци, чиито синьо-червени цветове приличаха на разпалени пламъчета. Той зърна някакво движение сред храстите. Оказа се, че е момичето със сивата роба, което се преструваше, че не го забелязва. Рейт се спусна към нея и двамата застанаха един срещу друг. Момичето се усмихваше и пристъпваше смутено от крак на крак, сплела свенливо пръсти.

Рейт се пресегна и я улови за ръцете.

— Ако се срещаме и станем приятели, може да си имаме неприятности — рече той.

Момичето кимна.

— Зная... вярно ли е, че си от друг свят?

— Да.

— И как е там?

— Трудно е да се опише.

— Шаманите са глупаци, нали? Мъртвите не отиват на Аз.

— Съмнявам се.

Тя го доближи.

— Направи го отново.

Рейт я целуна. Но после я улови за раменете и я побутна назад.

— Не можем да бъдем любовници. Това ще ти донесе нещастие и още мъчения...

Тя сви рамене.

— Не ме е грижа. Искам да отида с теб на Земята.

— Де да можеше — въздъхна Рейт.

— Хайде пак го направи — подкани го момичето. — Само още веднъж... — внезапно извика тихо и погледна над рамото на Рейт. Той се извърна и забеляза, че храстите помръдват. Чу се свистене, приглушен удар и сърцераздирателен вик на болка. Момичето се свлече на колене и тупна на една страна, притиснала с ръце окървавената стрела, която стърчеше от гърдите ѝ. Рейт нададе пресипнал вик, озъртайки се като побъркан.

Наоколо не се виждаше жива душа. Рейт се наведе към момичето. Устните ѝ мърдаха, но той не успя да чуе какво му казва. Тя въздъхна и застина неподвижно.

Още известно време Рейт не можеше да откъсне поглед от трупа, докато в душата му клокочеше неистова ярост. Накрая приклепна, вдигна я на ръце — тежеше по-малко, отколкото очакваше — и я отнесе обратно в лагера, като се олюляваше от усилието. Занесе я право при навеса на Траз Онмале.

Младият вожд седеше на стол и размахваше дългата си рапира. Рейт положи внимателно трупа в краката му. Траз Онмале погледна окървавената гръд и втренчи свиреп поглед в Рейт.

— Срещнах я да събира листа — обясни Рейт. — Двамата разговаряхме... и тогава я удари стрела. Това беше убийство. Или може би стрелата е била предназначена за мен.

Траз Онмале погледна към стрелата и докосна перата ѝ. Наоколо вече се бяха събрали неколцина войни. Траз Онмале ги изгледа един по един.

— Къде е Джад Пилуна?

Чу се шепот, дрезгави гласове, викове. Джад Пилуна се доближи: Рейт вече го помнеше от предишните им срещи, енергичен и чевръст мъж, с издължено мургаво лице и триъгълни устни, разтворени в момента в ехидна усмивка. Рейт го изгледа с нескрита омраза. Ето го убиеца.

Траз Онмале протегна ръка.

— Покажи ми арбалета си.

Джад Пилуна хвърли оръжието си — жест на презрително неуважение, и Траз Онмале го стрелна ядосано с очи. Той вдигна арбалета и го огледа, като обърна особено внимание на спусъковия механизъм и смазката от животинска мас, която войните полагаха в улея преди и след употреба на оръжието. Накрая обяви:

— Върху смазката има следи, днес си използвал арбалета. Стрелата — той посочи стърчащата от гърдите на убитото момиче стрела, — носи трите черни ивици на Пилуна. Ти си я убил.

Устата на Джад Пилуна се изкриви в грозна гримаса.

— Него исках да убия — извика. — Той е роб и еретик. Но и тя не беше по-добра.

— Кой си ти да решаващ? Ти ли носиш Онмале?

— Не. Но заявявам, че беше случайност. Не е престъпление да убиеш еретик.

Главният шаман пристъпи напред.

— Струва ми се, че тук по-важен е въпросът за еретика. Този човек — той посочи Рейт — очевидно е мелез, по мое мнение между дирдирчовек и пнумек. По неизвестни причини се е присъединил към нашето племе и сега сее ерес и заблуди. Нима ни мисли за толкова глупави, че да не забележим? Жестоко се лъже! Той подлъга тази млада жена, подмами я да съгреси, да забрави нашите традиции. Ето защо...

Траз Онмале отново прояви решителност, нетипична за неговата възраст, като прекъсна старейшината:

— Достатъчно. Дърдориш небивалици. Общоизвестно е, че Пилуна е емблема на тъмни дела. Джад; нейният носител, трябва да бъде изправен на съд за убийство, а Пилуна — обуздана.

— Заявявам, че съм невинен — произнесе с равнодушен тон Джад Пилуна. — Оставям се на правосъдието на луните.

Лицето на Траз Онмале потъмня от гняв.

— Забрави правосъдието на луните. Аз съм този, който сега ще те съди.

Джад Пилуна го погледна с безразличие.

— На Онмале не е разрешено да се бие.

Траз Онмале огледа присъстващите.

— Няма ли тук някоя благородна емблема, която да усмири кръвожадния Пилуна?

Никой от войните не отговори. Джад Пилуна кимна със задоволство.

— Емблемите решиха да не се месят. Призивът ти остава без последствие. Но ти си позволи да оклеветиш Пилуна, като ме нарече убиец. Настоявам за възмездие от луните.

— Донесете диска — нареди Траз Онмале с глас, в който се долавяше съдържан гняв.

Главният шаман напусна кръга, за да се върне не след дълго с кутия от резбована кост. Той се обърна към Джад Пилуна.

— Коя луна призоваваш за правосъдие?

— Настоявам за присъда от Аз, луната на добродетелта и мира, искам от нея да потвърди моето право.

— Много добре — кимна Траз Онмале. — Аз пък ще насоча молитвите си към Браз, Пъклената луна, и нека тя те обяви за свое изчадие.

Главният шаман бръкна в кутията и извади диск, от едната страна розов, от другата син.

— Отстъпете назад всички! — нареди той и хвърли диска във въздуха. Дискът се завъртя, заклати се, увисна за миг напред въздуха и после тупна на земята, с розовата страна отгоре. — Аз, луната на добродетелта, реши, че си невинен! — извика шаманът. — Браз няма причини да се намесва.

Рейт изсумтя недоволно. Сетне се обърна към Траз Онмале.

— Сега аз призовавам луните да ми бъдат съдници.

— Да съдят какво? — попита главният шаман. — Със сигурност не и твоята ерес! Тя не подлежи на съмнение!

— Призовавам Аз да ми преотстъпи емблемата Вадуз, за да мога да накажа убиеца Джад.

Траз Онмале погледна втрещено Рейт. Главният шаман нададе възмутен вик.

— Невъзможно, как така един роб ще носи емблема?

Траз Онмале сведе поглед към трупа, после изгледа предизвикателно шамана и кимна отсечено.

— Освобождавам го от оковите. Хвърляй диска на луните.

Главният магьосник не помръдна, с навъсен и сконфузен вид.

— Но разумно ли е това? Емблемата, Вадуз... — ... едва ли е сред най-благородните емблеми.

— Хвърляй.

Шаманът погледна въпросително Джад Пилуна.

— Хвърляй — настоя и Джад Пилуна. — Ако луните решат да му предоставят емблемата, ще го нарежа на парчета. Винаги съм презирал Вадуз.

Докато се двоумеше, шаманът огледа високата мускулеста фигура на Джад Пилуна и също високото, но далеч по-мършаво тяло на Рейт. Тъй като очевидно беше предпазлив човек, той продължи да го увърта.

— Не може да разчитаме на ново отсъждане, дискът изчерпи стаената си сила.

— Глупости — прекъсна го Рейт. — Нали сам твърдиш, че дискът е под влиянието на двете луни. Как е възможно да е изчерпил силата си? Хвърляй диска!

— Хвърляй диска! — повтори заповеднически Траз Онмале.

— В такъв случай трябва да избереш Браз, защото си зъл еретик.

— Аз призовах Аз и ако реши, луната сама ще ме отхвърли.

Шаманът сви рамене.

— Както желаш. Ще използвам друг диск.

— Не! — подскочи Рейт. — Същият диск!

Траз Онмале не свалеше втренчен поглед от шамана. Той пристъпи бавно напред.

— Използвай същия диск. Хвърляй!

С гневен жест главният шаман вдигна диска от земята, завъртя го и го метна високо във въздуха. Както и преди той се заклати, увисна за съвсем кратко, после се спусна плавно, с розовата страна нагоре.

— Аз е благоразположен към чужденеца! — обяви Траз Онмале. — Донесете емблемата Вадуз!

Главният шаман отново се прибра под навеса си и скоро се върна с емблемата. Траз Онмале я подаде на Рейт.

— Сега ти носиш Вадуз и си човек емблема като нас. Ще предизвикаш ли Джад Пилуна?

— Да.

Траз Онмале се обърна към Джад Пилуна.

— Готов ли си да защитаваш своята емблема?

— Незабавно — Джад Пилуна извади рапирата и я размаха със свистене над главата.

— Рапира и кинжал за новия Вадуз — заповяда Траз Онмале.

Рейт пое рапирата, която след малко му подадоха. Той премери теглото ѝ на ръка и я завъртя, за да провери добре ли е балансирана. Никога досега не бе държал толкова гъвкаво оръжие, а бе изпробвал много и най-различни, тъй като фехтовката бе задължителен елемент от подготовката на разузнавача. Ако имаше някакъв недостатък, той бе, че рапирата бе неудобна за близък бой. По време на тренировките ги учеха да държат противника на разстояние и Рейт бе забелязал, че войните от племето прибягват до сходна техника, като размахват свирепо и дивашки острието, но почти не използват краката си. Не помалко странен му се видя кинжалът за лявата ръка. Рейт размаха и него, като не изпускаше от погледа си Джад Пилуна. Противникът му стоеше на няколко крачки, на пръв поглед отпуснат, спокоен и равнодушен.

Опитът да се сражава с този човек на негова територия и с негово оръжие навярно бе равносителен на самоубийство, помисли си Рейт.

— Внимание! — разпери ръце Траз Онмале. — Вадуз предизвиква Пилуна. Досега е имало четирийсет и една подобни срещи. Пилуна е победил Вадуз при трийсет и четири от тях. Емблеми, заемете позиции!

Джад Пилуна незабавно се хвърли в атака, Рейт парира без усилие и нанесе вертикален удар с рапирата — удар, който Джад Пилуна отби с кинжала. В същия миг Рейт подскочи напред и замахна с кинжала към оголените гърди на Джад Пилуна — острието му се плъзна и остави кървава диря, недостатъчно, за да надделее в двубоя, но стигаше, за да лиши противника от самоувереност. С изцъклени от гняв очи и зачервено до пръсване лице Джад Пилуна отстъпи назад,

сетне подхвана свирепа атака, притискайки Рейт със сила и технически умения. Рейт бе принуден да използва всичко, на което бе способен, за да издържи на атаката — да подхване своя, засега изглеждаше немислимо. Той почувства щракване и остра болка в рамото си, трудно си поемаше дъх. Острието на врага го прониза в бедрото, после в левия бицепс, възвърнал увереност, Джад Пилуна вложи нови сили в атаката, очаквайки всеки момент Рейт да падне по гръб и да бъде посечен на парчета. Но Рейт се наведе напред, отби рапирата с кинжала, замахна към главата на Джад Пилуна и успя да му килне шапката на една страна. Джад Пилуна се отдръпна, за да си нагласи шапката, и Рейт използва възможността да скъси дистанцията между двамата. Той замахна отново и този път събори шапката на земята, заедно с емблемата Пилуна. Рейт захвърли кинжала, наведе се чевръсто и взе шапката. Джад, лишен от Пилуна, замря смутено, лицето му бе скрито зад спусналите се къдрици. Той се хвърли напред, но Рейт скри шапката зад гърба си и укроти атаката му с острието на рапирата. Този път сполучи да прониза противника в рамото, преди остриетата им да се вплетат.

Джад опита да се освободи от кръстосаните оръжия и да спечели отново дистанция, но Рейт го следваше, задъхан и плувнал в пот.

— Сега аз държа Пилуна, емблемата, която те отхвърли и презря — извика той. — А ти, убиецо, се приготви да умреш.

Джад нададе безумен вик и се отново се втурна в атака. Рейт размаха шапката пред себе си и улови с нея острието на противниковата рапира. Замахна и прониза със своето оръжие доскорошния носител на Пилуна в корема. Джад стовари кинжала върху ръката му и успя да избие дръжката от пръстите му. За един кратък миг той остана изправен, втренчил поглед в стърчащата от корема му рапира. След това я измъкна, запокити я настрани и пристъпи към Рейт, който се наведе и затърси пипнешком хвърления кинжал. В мига, когато Джад се хвърли напред, Рейт вдигна кинжала и го насочи право към лицето на противника си. Острието хлътна в разтворената уста на Джад и се заби вътре, подобно на някакъв зловец метален език. Коленете на Джад се подгънаха, той рухна на земята и остана да лежи със сгърчени пръсти.

Рейт, чиито гърди свистяха от усилието, хвърли шапката с гордия Пилуна в калта и отиде да се подпре на една от рейките на близкия

навес.

В Лагера цареше пълна тишина.

Пръв наруши мълчанието Траз Онмале:

— Вадуз надви Пилуна. Емблемата придоби блясък. Къде са Съдниците? Нека дойдат и отсъдят делата на Джад Пилуна.

Триша шамани пристъпиха напред, огледаха новия труп, после Траз Онмале и накрая Рейт.

— Съдете — нареди им Траз Онмале със суров глас на възрастен човек. — Но искам да съдите справедливо!

Шаманите си зашушукаха, после главният заговори:

— Трудна ще е тази присъда. Джад живя като герой. Той служи с чест на Пилуна.

— Уби едно момиче.

— Но заради справедлива кауза — заради покварата на ереста, за сближаване с нечист мелез! Не би ли постъпил по същия начин всеки, който е искрено вярващ?

— Постъпката надвишаваше правата му. Съветвам ви да отсъдите, че е бил зъл човек. Положете го на кладата. Когато Браз изгрее, запратете пепелта на злото право в пъкъла.

— Така да бъде — прошепна главният шаман.

Траз Онмале се прибра под своя навес.

Рейт сведе очи към трупа на момичето, което сякаш всички бяха забравили. Да го остави тук през нощта, би било немислимо. Кладата вече беше запалена, готова да приеме трупа на Джад. Рейт повдигна тялото на момичето, отнесе го при огъня и пренебрегвайки възраженията на старите жени, които се грижеха за кладата, го положи в пещта с подобаващо внимание и състрадание.

С първите едри капки дъжд Рейт се прибра под навеса, който му бяха отредили.

Навън дъждът бързо се усилваше. Измокрените жени вдигнаха временен навес над кладата и продължиха да подхранват пламъците с дърва.

Някой влезе под навеса. Рейт се отдръпна към тъмния край, после отблясъците на огъня озариха лицето на Траз Онмале. Имаше мрачен и обезсърчен вид.

— Рейт Вадуз, къде си?

Рейт пристъпи напред. Траз Онмале го огледа и поклати натъжено глава.

— Откакто дойде в племето, всичко се обърка! Раздори, спорове, убийства. Съгледвачите се прибират с празни ръце. Пилуна беше опозорен. Шаманите са сърдити на Онмале. Кой си ти, че ни донесе толкова злочестини?

— Аз съм такъв, какъвто ти казах — заяви Рейт. — Човек от Земята.

— Ерес — завъртя глава Траз Онмале. — Хората емблеми са потомци на Аз. Така поне твърдят шаманите.

Рейт помисли малко, сетне заговори:

— Когато идеите си противоречат, какъвто е случаят тук, побеждава най-силната идея. Понякога е за добро, друг път за лошо. Смятам за несъвършено обществото, основаващо се на емблеми. Една промяна може да е за добро. Ти си под властта на жреци, които...

— Не — прекъсна го с решителен тон младежът. — Онмале управлява племето. Аз нося емблемата, той говори през моята уста.

— До известна степен. Но жреците са хитри и лесно постигат своето.

— Теб какво те е грижа? Да не си дошъл да ни унищожеш?

— Разбира се, че не. Никого не искам да унищожавам — освен ако не заплашва собственото ми съществуване.

Младежът въздъхна с натъжено лице.

— Ще призная, че съм объркан. Или грешиш ти, или шаманите.

— Шаманите грешат. На Земята човешката история датира от десет хиляди години.

Траз Онмале се разсмя.

— Веднъж, преди още да нося Онмале, нашето племе навлезе сред руините на стария Карсегус и там заловихме пнумек. Шаманите го подложиха на мъчения, за да открият какво знае, но единственото, което чуха, бяха проклетия за всичките петдесет и две хиляди години, откакто хората живеят на Тчай... Петдесет и две хиляди години срещу вашите десет хиляди. Всичко това е толкова странно.

— Много странно наистина.

Траз Онмале се надигна и погледна към небето, по което се носеха гонени от вятъра, разпокъсани облаци.

— Непрестанно се вирам в луните — рече той. — Шаманите също. Знаменията не са благоприятни, смятам, че назрява сблъсък. Ако аз закрия Браз, ще бъде добре. Ако пък Браз засенчи аз, някой друг ще понесе Онмале.

— А ти?

— аз ще трябва да се простя с мъдростта на Онмале и да поправа стореното зло — след тези думи Траз Онмале напусна навеса.

В степта бушуваше буря — вече две нощи и един ден. На сутринта на втория ден слънцето изгря в ясното ветровито небе. Съгледвачите излязоха както обикновено, за да дотичат презглава в ранния следобед. В лагера изведнъж се възцари трескава активност. Сгъваха се чергила, събаряха се навесите и се свиваха вързопи. Жените товареха шестколесните платформи и фургоните, мъжете мажеха телата на своите скакуни, оседлаваха ги, привързваха юзди към чувствителните им бърни. Рейт се приближи до Траз Онмале.

— Какво става?

— Забелязали са керван на изток. Ще нападнем при река Йоба. Като Вадуз можеш да дойдеш с нас и да споделиш плячката.

Той заповяда да доведат един скакун. Рейт се покатери боязливо върху двукракото, издаващо неприятен мирис животно. Скакунът се размърда под непривичната тежест и удари в земята с топката на края на опашката си. Рейт дръпна юздите, скакунът приклепна и се понесе с огромни подскоци през степта, а Рейт се вкопчи в него, сякаш от това му зависеше животът — което бе самата истина. Зад гърба му се чува викове и смях — подигравателни крясъци на опитни ездачи към новака, който изглежда е загазил.

Рейт най-сетне успя да укроти животното и го обърна назад. След няколко минути цялата група се отправи на северозапад, черните чудовища протягаха шии и пръскаха пяна от бърните си, войните подскачаха на седлата, стискаха хълбоците с колена и придържаха с ръце своите шапки. Рейт неволно бе завладян от някаква първична тръпка при вида на тази носеща се през степта в бесен галоп кавалкада.

Близо час хората емблеми препускаха по затревената равнина, като се привеждаха всеки път, когато излизаха на някое било.

Хълмовете постепенно се снижаваха, пред тях се разпротря, огромна низина, белязана от тъмни сенки и черни петна. Отрядът спря на един хълм, докато войните се озъртаха във всички посоки. Траз Онмале пое ръководството и издаде заповеди. Рейт доближи скакуна си до неговия и наостри слух.

— ... южният път към брода. Ще чакаме при Птичия гъсталак. Илантите първи ще преминат реката — ще идат да огледат Зедова гора и Белия хълм. Тогава удряме право в средата и изчезваме с фургоните със стока. Ясно ли е? Щом е тъй, напред към Птичия гъсталак!

Емблемите се спуснаха надолу по полегатия хълм, право към линията от високи дървета и групата изолирани шубраци, на самия бряг на река Йоба. Когато стигнаха гъстака, те спряха и притихнаха.

Мина време. В далечината се дочу слабо трополене и малко след това керванът се появи. На няколкостотин стъпки отпред язدهа трима войни в лъщящи жълтеникави кожи, нахлупили черни шапки, украсени с лишени от долна челюст човешки черепа. Те също язدهа скакуни, но доста по-едри и очевидно по-добре укротени и обучени, бяха въоръжени с пистолети и къси саби, а напреко на седлата носеха пушки.

Ала малко след това планът на емблемите бе изложен на огромен риск. Вместо да прекосят реката илантите спряха и изчакаха приближаването на кервана, като се озъртаха бдително: Към брега се приближиха шестколесни платформи, натоварени на невероятна височина с вързопи, чували и сандъци, както и с кошове, от които подаваха глави мъже и жени.

Водачът на кервана несъмнено бе човек предпазлив и опитен. Преди фургоните да нагазят в брода, той разположи оръдейни карети да прикриват възможните достъпи за атака и едва тогава прати илантите да огледат отсрещния бряг.

В Птичия гъсталак хората емблеми ругаеха сподавено.

— Съкровища, съкровища! Стока в изобилие! Шейсет натъпкани фургона! Но атаката ще е истинско самоубийство!

— Тъй е. Пясъчните оръдия ще ни пометат като пилци!

— Затова ли чакахме цели три месеца при Валграмските възвишения? Откъде ни сполетя тоз лош късмет?

— Такива бяха знаменията. Снощи, когато погледнах благословената Аз, беше нащърбена и забулена в облаци, несъмнено

предупреждение.

— Всичко се обърка, пропадна работата! Трябва да сме под влиянието на Браз.

— На Браз или на онзи чернокос магьосник, който уби Джад Пилуна.

— Вярно! На всичко отгоре се довлече с нас, за да ни провали нападението. След като тук винаги сме успявали!

Гневни погледи стрелкаха Рейт, който се опитваше да изглежда незабележим. Вождовете се събраха на съвет.

— Нищо няма да постигнем, само ще покрием полето с мъртви войни и ще потопим емблемите в река Йоба.

— Щом е тъй, дали да не опитаме да нападнем през нощта?

— Не. Охраната им е нащрек. Техен командир е Баоджиян, а той никога не рискува! Дано душата му иде на Браз!

— И какво излиза — три месеца напразно чакане!

— По-добре така, отколкото да загазим. Да се връщаме в лагера. Жените вече са събрали багажа, потегляме на изток към Мераган.

— Че там е още по-голяма мизерия, отколкото на запад! Какъв отвратителен късмет!

— Знаменията! Знаменията! Всичките бяха лоши!

— Обратно в лагера значи — тук няма работа за нас!

Войните извърнаха животните и без да поглеждат назад, препуснаха право на юг в степта.

Рано същата вечер, все още ядосани, те пристигнаха в лагера. Жените, които бяха събрали багажа, бяха обсипани с проклетия, задето не им поднесли веднага вечеря и бира. След кратка словесна престрелка и едните, и другите най-сетне се усмириха.

Траз Онмале кръстосваше неспокойно из лагера, докато Рейт бе пренебрегван демонстративно от всички. Войните се наядоха с видим апетит, като не спираха да мърморят през цялото време, после, изтощени и обезсърчени, се наредиха около огъня.

Аз вече грееше на тъмния небосвод, но сега в небето се появи и синята луна Браз, която се насочи право към Аз. Шаманите първи забелязаха това и се надигнаха изплашени, сочейки с ръце нагоре.

Луните се сблизиха, изглеждаше сякаш всеки миг ще се сблъскат. Войните нададоха ужасени викове. Но Браз застана пред розовия диск и го засенчи напълно.

— Така да бъде! Така да бъде! — провикна се към небето главният шаман.

Траз Онмале се обърна и се отдалечи бавно към мрака, където случайно се намираше и Рейт.

— Каква е тази глъчка? — попита той.

— Не видя ли? Браз надви Аз. Утре вечер ще трябва да отида на Аз, за да изкупя нашите грехове. Без съмнение ти също ще отпътуваш — за Браз.

— Искаш да кажеш — с огън и катапулт?

— Ами да. Трябва да съм щастлив, че носих Онмале толкова дълго. Предишният носител бе на половината на моята възраст, когато го пратиха на Аз.

— И смяташ ли, че този ритуал има някаква практическа стойност?

Траз Онмале се поколеба.

— Това е нещо, което всички очакват — ще поискат да си прережа гърлото до кладата. Не ми остава друго, освен да се подчиня.

— В такъв случай най-добре да тръгнем още сега. Скоро ще заспят като талпи. Когато се събудят, вече ще бъдем далече от тук.

— Какво? Само двамата? И къде ще идем?

— Не знам. Няма ли някоя страна, където хората да живеят, без да се избиват?

— Може и да съществува подобно място. Но не в Аманската степ.

— Да можех да си върна разузнавателния кораб и да имах късмет и време да го поправя, бихме могли да напуснем Тчай и да се върнем на Земята.

— Невъзможно. Часките взеха кораба. За теб той е изгубен завинаги.

— От това се боях. Както и да е, най-добре да тръгнем още сега, щом утре ще бъдем обречени на смърт.

Траз Онмале не сваляше поглед от луните.

— Онмале ми нарежда да остана. Не мога да му противореча. Той никога не е бягал — винаги е изпълнявал дълга си чак до смъртта.

— Доброволното самоубийство едва ли влиза в дълга — възрази Рейт. Той посегна неочаквано, смъкна шапката на Траз Онмале и

откъсна емблемата. Траз извика така, сякаш бе изпитал остра болка. Облеци се в Рейт.

— Какво направи? Да докоснеш Онмале, е равносилно на смърт!

— Вече не си Траз Онмале, сега си само Траз.

Младежът сякаш се смали, вече нямаше доскорощния наперен и самоуверен вид.

— Ами добре — прошепна смирено. — Но не ме е страх да умра — сетне огледа лагера. — Ще трябва да тръгнем пешком. Ако се опитаме да сложим юзди на скакуните, те ще се разцвелят и ще пробудят всички. Чакай ме тук. Ще ида да взема наметала и храна. — Траз потъна в мрака, оставяйки Рейт с емблемата Онмале.

Рейт я погледна на светлината на луните и за миг му се стори, че емблемата също го гледа, че издава заповеди с неразбираемо съдържание. Рейт издълба дупка в земята и пусна Онмале вътре. Но емблемата сякаш потрепваше, надаваше беззвучен вик на отчаяние и докато я покриваше с пръст, го завладя усещане за вина, а когато найсетне се надигна и изгърси ръце от пръста, по гърба му се стичаха ледени капки пот.

Мина време — един час? Може би два? Рейт не можеше да прецени. Откакто пристигна на Тчай вътрешният му часовник се беше разстроил.

Луните се спуснаха надолу по небето, приближаваше полунощ, откъм степта долитаха нощни звуци — тихите, пискливи вопли на степните кучета, прекъсвани от басово сумтене и оригване. В лагера огньовете бяха притъмнели до кехлибарено сияние, гласовете на диваците бяха утихнали.

Младежът изникна безшумно зад гърба му.

— Готов съм. Ето ти наметало и торба с храна.

Рейт забеляза, че Траз говори шепнешком и гласът му вече не звучи така уверено и решително. Черната му шапка се беше смачкала. Той огледа ръцете на Рейт и плъзна поглед под навеса, но не се поинтересува за съдбата на Онмале.

Отправиха се на север, изкатериха хълма и поеха по дългото било.

— Тук степните кучета ще ни виждат по-добре — обясни шепнешком Траз, — но нощните хищници се спотайват в низините.

— Ако успеем да стигнем гората и дървото, където оставих креслото и парашута, ще бъдем в далеч по-голяма безопасност. А после... — Рейт млъкна. Бъдещето бе скрито зад непроницаема завеса.

Изкатериха се на върха на хълма и спряха за малко да си отдъхнат. Двете луни озаряваха в бледо сияние степта, изпълвайки низините със сенки. От север долетяха ниски, протяжни вопли.

— Залегни — прошепна Траз. — На земята. Това са степни кучета.

Полежаха неподвижно петнайсетина минути, сетне злоещите вопли утигнаха на изток.

— Хайде — подкани го младежът. — Сигурно обикалят лагера с надежда да отвлекат някое дете.

Двамата поеха на юг, като се катереха и се спускаха от невисоките хълмове и избягваха тъмните низини.

— Скоро ще се развидели — рече Траз. — Когато зората се пукне, емблемите ще тръгнат по дирите ни. Ако стигнем реката, ще успеем да им се измъкнем. Само да не ни заловят хората от блатата, защото тогава лошо ни се пише.

Вървяха два часа, без да спират. Небето на изток започна да се обагря в бледа жълтеникава светлина и бе разчертано от източени черни облаци. Далеч пред тях бавно изникна тъмният масив на гората. Траз погледна през рамо в посоката, от която идваха.

— В лагера сигурно вече се пробуждат. Жените разпалват угасналите огньовете. Съвсем скоро шаманите ще идат да потърсят Онмале. А също и мен. Когато разберат, че съм избягал, в лагера ще настъпи суматоха. Ще екнат викове и проклетия — всички ще бъдат ужасно разгневени. Емблемите ще изтичат при своите скакуни и ще препуснат в степта — Траз непрестанно шареше с очи към хоризонта. — Скоро ще се появят.

Най-сетне двамата доближиха края на гората, която все още тънеше в сумрак. Траз забави крачка и ту поглеждаше към гората, ту към степта зад тях.

— Колко е далече тресавището? — попита Рейт.

— Не е далече. Няколко мили, не повече. Но подушвам берл.

Рейт помириса въздуха и долови остра, животинска миризма.

— Може да е само диря — промърмори с изплашен глас Траз. — Емблемите ще са тук всеки момент. Най-добре да се насочим към

реката.

— Първо да намерим пилотското кресло!

Траз повдигна обречено рамене и се шмугна в гората. Рейт погледна, през рамо. В далечината, там, където степта се сливаше с небето, се виждаха мънички черни точки. Той последва бързо Траз, който се придвижваше предпазливо и непрестанно спираше да помирише въздуха. В нетърпението си Рейт го застигна и побутна по гърба. Траз ускори крачка и скоро навлязоха в мек участък от торф. Далече зад тях вече се чуваше тропотът на ездитните животни.

Траз закова на място.

— Ето го дървото — той вдигна ръка. — Това ли търсеше?

— Да — кимна Рейт с огромно облекчение. — Боях се, че някой може да е бил тук.

Траз се покатери на дървото и спусна креслото. Рейт повдигна капака на нишата, извади отвътре пистолета, целуна го във възторга си и го пъкна в колана.

— Побързай — подкани го обезпокоено Траз. — Чувам емблемите, не са далече зад нас.

Рейт извади аварийния комплект и го метна на рамо.

— Да вървим. Сега вече могат да ни преследват на свой риск.

Траз го поведе по невидима пътека, която обикаляше тресавището, като спираше от време на време, за да прикрие следите, а след това се връщаше, увиснал от клоните на могъщите дървета. Сега вече гласовете на хората емблеми се чуваха съвсем ясно.

Траз и Рейт стигнаха брега на реката, чиито тъмнокафяви води се влачеха бавно. Траз намери един сал от сплетени клони, мъртви лиани и хумус, пристегнати с тръстикови стебла. Тласна го надолу по течението. Изминаха пет минути, четирима от хората емблеми прекосиха с жвакане тресавището, зад тях вървяха още десетина, със заредени арбалети. Те стигнаха брега, посочиха следите на мястото, където Траз бе избутал сала, и огледаха повърхността на реката. Салът се бе отдалечил на около двеста стъпки, където един водовъртеж го бе подхванал и го теглеше към отсрещния бряг. Емблемите нададоха яростни викове и се завтекоха надолу покрай брега, следвайки течението и отдалечаващия се сал.

— Бързо — прошепна Траз. — Съвсем скоро ще разкрият измамата. Трябва да се върнем обратно по следите.

Те се отдалечиха от реката, прекосиха, тресавището и отново се озоваха в гората, където се затичаха, докато виковете зад тях първо отслабнаха, дори се изгубиха, а после отново се появиха.

— Видели са дирите ни — обясни задъхано Траз. — Ще ни стигнат лесно със скакуните. Този път... — той млъкна и посочи с ръка. Рейт отново долови животинския мирис. — Това е берлът — прошепна изплашено Траз. — Ето там. Да се изкатерим на дървото.

Метнал аварийния комплект на рамо, Рейт последва младежа нагоре по клоните на лъскавото черно дърво.

— По-високо — шепнеше Траз. — Където чудовището не може да се покатери.

Берлът се появи — кафеникав звяр с мускулесто тяло и глава на глиган, разцепена от широка паст. От шията му се подаваха чифт дълги ръце, завършващи с рогови щипци, които животното държеше над главата си. Явно бе съсредоточено в звуците на приближаващите се диваци, защото не обръщаше внимание на двамата. Рейт си помисли, че никога досега не бе виждал толкова свирепа муцуна.

— Не разбирам защо трябва да се страхуваме — забърбори той. — Това е само едно животно...

Чудовището се скри в гората, миг по-късно шумът от преследването внезапно утихна.

— Подушили са берла — обясни Траз. — Да изчезваме.

Те се свлякоха надолу по дървото и побягнаха на север. Зад тях долетяха ужасени виковете, гърлен рев и скърцане на зъби.

— Е, поне се отървахме от емблемите — произнесе с глух глас Траз. — Тези, които се спасят, ще си плюят на петите — той погледна изплашено Рейт. — А когато се върнат в лагера, няма да има Онмале. Какво ще стане? Дали племето няма да загине?

— Съмнявам се — отвърна Рейт. — Шаманите ще се погрижат.

Скоро след това излязоха от гората. Пред тях се ширна степта, равна и пуста, окъпана в мека, кехлибарена светлина.

— Какво има на запад от нас? — попита Рейт.

— Западен Аман и страната на старите часки. После Джангови върхове. Отвъд тях са сините часки и Еседрийската чупка.

— А на юг?

— Тресавища. Там живеят блатните хора. Те не са като нас — дребни жълти човечета с бели очи. Свирепи и хитри като сините часки.

— Няма ли градове?

— Не. Няма никакви градове нататък — само руини. Но по други краища на степта има доста изоставени селища. Казват, че ги обитавали призраци и фунги, за последните е сигурно, че предпочитат руините.

Рейт продължи да задава различни въпроси за географията на Тчай, ала откри, че познанията на Траз са доста оскъдни. Дирдирите и дирдирхората живееха отвъд морето, но къде точно, Траз не знаеше. Имаше три вида часки — старите часки, потомци на някога могъща раса, които сега обитавали района около Джангови върхове; зелените часки, чергари от Мъртвата степ, и сините часки. Траз ненавиждаше всички часки, макар да призна, че никога не е виждал стари часки.

— Зелените са ужасни — истински демони! Те живеят в Мъртвата степ. Хората емблеми кръстосват из южната част и отиват нагоре само когато ще нападнат кервани. Дози, който се готвехме да щурмуваме, е обикалял на юг, за да избегне зелените.

— И накъде се беше насочил?

— Вероятно към Пера или може би към Джалки на Лезматично море. По-сигурно е към Пера. Керваните от север на юг осъществяват търговия между Джалки и Мезуюн. Тези от изток на запад се движат между Пера и Коуд.

— Това градове на хора ли са?

Траз повдигна рамене.

— Ако могат да се нарекат градове. По-скоро селища. Но не зная много, само това, което съм чувал от шаманите. Гладен ли си? Защото аз умирам от глад. Хайде да ядем.

Те седнаха на един дънер, хапнаха по парче изсъхнала овесена каша и пиха от кожените манерки бира. Траз посочи нисък бурен, на който растяха мънички бели топчета.

— Няма да умрем от глад, докато наблизко има пътниче... А виждаш ли онези храсти? Това е ватак. От корените му можеш да извлечеш цяла кана мъзга. Но ако пиеш само ватак, рано или късно ще оглушееш. За кратко време обаче не е опасен.

Рейт надзърна в аварийния комплект.

— С тази лента мога да извличам влага от почвата или да пречиствам морска вода... това са хранителни таблетки, концентрати, ще стигнат най-малко за месец. Има резервни батерии... аптечка...

нож, компас, визоскоп... предавател... — Рейт огледа малкото устройство с внезапно пробуден интерес.

— Това за какво служи? — попита Траз.

— Половината от един прибор за комуникация. Другата половина беше в пакета на Пол Уандър, който остана в разузнавателния кораб. Бих могъл да пратя сигнал, който ще предизвика автоматичен отговор и ще ми покаже местонахождението — Рейт натисна копчето с надпис „търсене“. На екранчето се появи стрелка на компас, която се завъртя на северозапад, до нея изникнаха 6.2 в бяло и 2 в червено. — Шест цяло и две по десет на втора — пресметна бързо Рейт. — Значи другият предавател — и вероятно корабът — се намират на разстояние 620 мили на северозапад.

— Тоест в страната на сините часки. Но това вече го знаехме.

Рейт извърна замислен поглед в тази посока.

— Не искаме да поемем на юг към блатата, нито да се върнем в гората. Какво има на изток, отвъд степта?

— Не зная. Предполагам, че там е Драскадският океан. Но той е много далече.

— От там ли идват керваните?

— Коуд е на един залив, който е свързан с Драскадия. Между тях са Аманската степ, хората емблеми и разни други племена — войните хвърчила, лудите секири, берловите тотеми, жълтогръбите и още, за които не знам почти нищо.

Рейт се замисли. Разузнавателният кораб бе откаран на северозапад от сините часки. Като че ли това бе най-приемливата посока.

Траз се унасяше в дрямка, отпуснал брадичка на гърди. Докато носеше Онмале, той притежаваше строг и решителен характер, ала сега, когато душата му бе освободена от бремето на емблемата, бе станал разсеян и тъжен, далеч по-затворен, отколкото Рейт смяташе за естествено.

Клепачите на Рейт също бяха натезжали от умора — слънцето препичаше приятно, мястото изглеждаше безопасно... Ами ако се появи отново берлът? Рейт разтърси глава, за да се събуди. Докато Траз спеше, той си подреди наново багажа.

[1] Непреводима дума, приблизително: мъж, който е опетнил и опозорил емблемата си и следователно е изопачил своята съдба. — Б.а.

↑

3.

Траз се събуди. Погледна смутено Рейт и се изправи.

Рейт също се надигна и без да се уговарят, двамата се отправиха на северозапад. Беше късна сутрин и слънцето вече бе ярък диск в небето. Въздухът бе приятно прохладен и за първи път от пристигането си на Тчай Рейт почувства приповдигнато настроение. Раните му бяха заздравели, беше възвърнал част от снаряжението си, имаше най-обща представа къде се намира корабът — неоченими подобрения в досегашното му положение.

Двамата вървяха с равномерна крачка през степта. Скоро гората зад тях се превърна в зелено петно, във всички останали посоки хоризонтът беше пуст. По пладне спряха да похапнат, дремнаха за малко и отново се отправиха на северозапад.

Слънцето се скри зад група ниски облаци, обагряйки върховете им в бакърено. В откритата степ нищо не можеше да им послужи за убежище — тъй като не им оставаше друго, те продължаваха да вървят.

Нощта бе тиха и спокойна, далече от изток долетя воят на степни кучета, но никой не ги обезпокои.

На следващия ден те привършиха храната и водата от торбите, който Траз бе взел от лагера, и започнаха да се прехранват с плодовете на пътниче и да утоляват жаждата си от мъзгата на ватака — плодовете бяха безвкусни, мъзгата — възкисела.

На сутринта на третия ден забелязаха бяло петно да се носи из небето на запад. Траз се просна зад един нисък храст и даде знак на Рейт да направи същото.

— Дирдири! Излезли са на лов!

Рейт извади визоскопа и го насочи към летящия обект. Опрял лакти на земята, той зададе увеличение от петдесет диаметра, отвъд което трептенето на въздуха смущаваше образа. Видя издължен и плосък корпус на въздушен кораб, който се стрелкаше в небето върху екстравагантни спойлери и причудливи полумесеци — по-скоро естетична приумица, отколкото утилитарен дизайн. Върху корпуса

бяха приклекли четири фигури, в чиито бледи силуети той разпозна дирдири и дирдирхора. Въздухолетът следваше маршрут, приблизително успореден на техния, и в момента бе на няколко мили в западна посока. Рейт бе озадачен от тревогата на Траз.

— И какво ловят? — попита той.

— Хора.

— Заради удоволствието?

— Заради удоволствието. А също и за храна. Те ядат човешко месо.

— Как бих искал да имам този кораб — промърмори Рейт. Той се изправи на крака, без да обръща внимание на трескавите протести на Траз. Но дирдирският въздухолет се изгуби на север. Траз се успокои, макар че не преставаше да шари с очи из небето.

— Понякога се издигат нависоко и оглеждат земята, докато открият самотен пътник. Тогава се спускат стремглаво като периапти, улавят го с въже или го обграждат с електрическите си мечове.

Те продължиха да вървят на северозапад. По залез-слънце Траз отново стана неспокоен, по причини, които Рейт не можа да разбере, макар че в обкръжаващия ги пейзаж се долавяха неуловими, но зловещи нотки. Слънцето, забулено в мъгла, беше малко и бледо и хвърляше призрачно сияние върху безкрайната степ. Не виждаха нищо, освен собствените си издължени сенки, но докато вървяха, Траз непрестанно се озърташе и дори от време на време се връщаше назад, за да се ориентира по собствените им дири. Накрая Рейт попита:

— Какво търсиш?

— Някой ни следва.

— Така ли? — Рейт се обърна и огледа степта. — Откъде знаеш?

— Усещам го.

— И кой е?

— Пнумек, който пътешества незабелязано. А може и да са степни кучета.

— Пнумеците са хора, нали?

— Хора — в известен смисъл. Те са шпиони, куриери на пнумите. Някои твърдят, че са прокопали под степта тунели с тайни входи — може би дори под този храст!

Рейт огледа храста, който Траз сочеше, но не откри нищо подозрително.

— Трябва ли да се страхуваме от тях?

— Не, освен ако пнумите не искат да ни убият. Но кой може да знае какво искат пнумите? По-вероятно е степните кучета да са излезли рано.

Рейт отново вдигна визоскопа и огледа равнината, но не откри нищо.

— Тази нощ — заяви Траз — ще накладем огън.

Слънцето залезе зад тъжна завеса във виолетово, бледомораво и кафяво. Траз и Рейт събраха съчки и запалиха огън. Предчувствията на Траз се потвърдиха. На здрачаване от изток долетя далечен вой, на който откликна друг от север и трети от юг. Траз зареди арбалета.

— Те не се боят от огъня — обясни той на Рейт. — Но избягват светлината, защото са хитри... Говори се, че степните кучета са някакъв животински вид на пнумите.

Скоро кучетата ги обкръжиха, но се придържаха отвъд осветения кръг, където се мяркаха само тъмни силуети и от време на време проблясваха немигащи, бели очи.

Траз държеше арбалета готов за стрелба. Рейт извади пистолета и енергоклетката. Пистолетът стреляше с миниатюрни експлозивни игли и бе точен на разстояние до трийсетина метра. Енергоклетката бе многофункционално устройство. В единия ѝ край имаше кристал, който излъчваше фокусиран лъч или разсеяна светлина при натискане на копчето. Розетката отстрани служеше за зареждане на визоскопа и предавателя. Спусъкът в другия край освобождаваше поток от мощна енергия, ала това водеше до бързо изтощаване на запасите и засега Рейт предпочиташе да запази енергоклетката като резервно оръжие. Докато степните кучета кръстосваха из мрака наоколо, той постави и двете оръжия пред себе си, но бе твърдо решен да ги използва само в краен случай. Една черна сянка се стрелна към тях — Траз стреля с арбалета. Стрелата попадна в целта, сянката се преметна и нададе болезнен вой.

Младежът зареди арбалета и хвърли още клони в огъня. Сенките кръстосваха неспокойно, после започнаха да тичат в кръг.

— Скоро ще ни нападнат — обяви мрачно Траз. — Обречени сме. Отряд от шестима може да издържи на атаката на степните кучета, петима почти винаги са изгубени.

Рейт посегна неохотно към енергоклетката. След това зачака. Сенките танцуваха все по-близо. Рейт се прицели, натисна спусъка и завъртя лъча в полукръг. Оцелелите степни кучета нададоха ужасени писъци. Рейт заобиколи огъня, за да довърши започнатото, но кучетата бяха изчезнали и воплите им се чуваха отдалеч.

Тази нощ Траз и Рейт спаха на смени. И двамата твърдяха, че са бодърствали по време на своята смяна, но на сутринта се оказа, че труповете на избитите кучета са изчезнали.

— Хитри животинки! — рече учудено Траз. — Някои твърдят, че говорели с пнумите и им докладвали за всичко, което се случва в степта.

— И после какво става? Пнумите предприемат ли някакви действия?

Траз повдигна рамене.

— Когато се случи нещо ужасно, най-вероятно това е работа на пнумите.

Рейт се огледа, чудейки се къде ли може да се крият пнумите, пнумеците и степните кучета. Във всички посоки се виждаше само равнина, мержелееща се в далечината.

За закуска ядоха плодове от пътниче и пиха ваташка мъзга. След това отново се отправиха на северозапад.

Късно следобед на същия ден пред тях се появи купчина от сивкави камъни — според Траз това бяха руини на отдавна разрушен град, където можеха да се прикрият от степните кучета, затова пък се увеличаваше рискът да се натъкнат на скитащи банди, зелени часки или фунги. Рейт прояви интерес и Траз му разказа за фунгите: странни, склонни към самотно съществуване създания, които наподобявали пнумите, но били по-едри и далеч по-хитри и изобретателни, което ги правело по-опасни дори от зелените часки.

Докато приближаваха руините, Траз се зае да му разказва страховити истории за фунгите и техните зловещи навици.

— Не е изключено руините да са пусти — заключи той. — Въпреки това трябва да се приближим предпазливо.

— Кой е строил тези стари градове?

Траз повдигна рамене.

— Никой не знае. Може би старите часки, или сините. Може да са сивите хора, макар че никой не вярва в това.

Рейт се опита да подреди познанията си за расите на Тчай и техните човешки помощници. Имаше дирдири и дирдирхора, стари часки, зелени часки, сини часки и часкоиди — часкохора, пнуми и произлезлите от хора пнумеци, жълти блатни човеци и различни чергарски племена, митичните „златисти“, а сега и тези „сиви хора“.

— Не забравяй уонките и уонкоидите — уонкохората — припомни му Траз. — От другата страна на Тчай.

— Но как са се озовали всички тези раси на вашата планета? — попита Рейт, макар да знаеше, че въпросът му е риторичен. Както и следваше да се очаква, вместо отговор Траз само сви рамене.

Доближиха първите бетонни късове, около които имаше натрошено стъкло — вече бяха в покрайнините на града.

Траз спря, послуша се, като въртеше глава и се озърташе боязливо, сетне извади и зареди арбалета. Рейт не виждаше нищо заплашително наоколо и скоро те продължиха навътре, към сърцето на руините. Древните постройки, някога величествени сгради и красиви палати, сега бяха рухнали, разрушени и само на отделни места стърчаха самотни колони, бели пиедестали и стълбове. Между тях се виждаха фундаменти и площи от напукани от слънцето и вятъра камъни и бетон.

На централния площад имаше фонтан, захранван от подземен извор или канализация. Траз го приближи с максимална предпазливост.

— Тук наскоро е имало фунги — обяви той шепнешком. Рейт опита на вкус водата, после пи жадно.

— Откъде знаеш? — попита.

Траз само завъртя глава, очевидно нямаше желание да обяснява факти, които се подразбират от само себе си. Вниманието му беше насочено към друго, той непрестанно шареше с поглед в небето, доловил нещо отвъд сетивните възможности на Рейт. Изведнъж вдигна ръка и посочи:

— Дирдирският въздухолет!

И двамата се шмугнаха под една бетонна козирка, миг по-късно въздухолетът профуча толкова близо, че усетиха полъха от двигателите му.

Корабът описа кръг, върна се и увисна на двеста стъпки над площада.

— Странно — прошепна Траз. — Сякаш знаят, че сме тук.

— Може да са претърсили повърхността с инфрачервен скенер — отвърна шепнешком Рейт. — На Земята можем да проследяваме хората по топлинните следи, които оставят.

Въздухолетът се отдалечи на запад, после набра скорост и изчезна. Траз и Рейт излязоха на площада. Рейт пи още вода, наслаждавайки се на прохладния ѝ вкус, след като няколко дена бе разчитал само на мъзга от ватак. Траз предпочете да подгони едрите, подобни на хлебарки насекоми, които обитаваха камънаците. Уловените той обелваше с чевръсто движение на пръстите и изяждаше с видимо удоволствие. Рейт не беше достатъчно гладен, за да му направи компания.

Слънцето се скри зад разрушените сгради и напуканите колони, над степта увисна жълтеникава мъгла, която според Траз беше признак за промяна на времето. Опасявайки се да не ги изненада дъжд през нощта, Рейт предложи да се скрият под някоя плоча, но Траз не искаше и да чуе за това.

— А фунгите? Веднага ще ни надушат!

Той избра един пиедестал, който се издигаше на трийсетина стъпки над рухнало стълбище, за безопасно място, където да прекарат нощта. Рейт огледа мрачно облаците, които се бяха скупчили на юг, но се отказа да спори. Двата нарамиха клони и листа, за да си направят легла, и се изкатериха горе.

Слънцето залезе и древният град потъна в мрак. На площада се появи мъж, който залиташе от изтощение. Той се завтече към фонтана и пи жадно.

Рейт извади визоскопа. Мъжът беше висок и слаб, с дълги ръце и крака, издължена глава с жълтеникаво лице и плешиво теме, кръгли очи, малък, подобен на копче нос и приплеснати уши. Дрипавите му дрехи някога вероятно са били елегантни, под мръсотията прозираше розово, синьо и черно.

— Дирдирчовек — прошепна Траз, извади арбалета и се прицели.

— Чакай! — спря го Рейт. — Какво ще правиш?

— Ще го убия, разбира се.

— Но той не ни е сторил нищо! Защо не оставиш нещастния дявол да си живее?

— Не ни е сторил зло само защото не му се е удаля възможност — изрѣмжа Траз, но остави арбалета. Дирдирчовекът вдигна глава от фонтана и огледа внимателно площада.

— Изглежда се е изгубил — прошепна Рейт. — Чудя се дали въздухолетът не е търсил него. Възможно ли е да е беглец?

Траз сви рамене.

— Може би. Кой знае?

Дирдирчовекът прекоси уморено площада и се настани на няколко крачки от подножието на пиедестала, където се загърна в парцаливите си дрехи и се приготви да спи. Траз изсумтя под нос, изтегна се върху леглото от листа и клони и мигновено се унесе в сън. Рейт огледа разрушения град, замислен над странната си съдба. Аз бавно изплува на изток, ограден в розов ореол, който обагреше в загадъчна светлина древните улици. Имаше някакво злоещо очарование в пейзажа — сцената бе толкова нереална, сякаш породена от чудноват сън. Ето че и Браз се издигна в небето, сега вече порутените колони и рухналите сгради хвърляха двойни сенки. Нещо привлече вниманието на Рейт — беше силует, може би статуя, в близкия край на една от улиците, която досега не бе забелязвал. Висока човешка фигура, леко разкрачена, със сведена глава, като в дълбок размисъл, едната ръка подпираше брадичката, а другата бе скрита зад гърба. Главата бе покрита с мека шапка с увиснала периферия, раменете бяха загърнати в наметало, краката — обути в ботуши. Рейт се вгледа внимателно. Статуя ли беше това? Защо му се струваше, че помръдва?

Той извади отново визоскопа. Фигурата бе скрита в сянка, но като нагласи фокуса, даде увеличение и яркост, Рейт успя да се вгледа отблизо в лицето. Изкривените, получовешки, полунасекомоподобни черти бяха застинали в злоеща гримаса, докато Рейт се занимаваше с фокуса, устата се отвори и затвори... Съществуто се размърда, пристъпи пъргаво и безшумно напред, после отново застина неподвижно. Държеше една от ръцете си вдигната, в жест, който бе непонятен за Рейт. Траз се беше пробудил и проследи погледа на Рейт.

— Фунг! — прошепна той.

Съществуто се извърна рязко, сякаш бе доловило някакъв звук, и направи две грациозни крачки встрани.

— Те са безумци! — обясни шепнешком Траз. — Луди демони.

Дирдирчовекът все още не бе забелязал фунга. Той се въртеше неспокойно под наметалото, опитвайки се да намери най-удобната поза. Фунгът махна зарадвано с ръка и направи три подскока, които го отведоха на шест крачки от дирдирчовека. Там фунгът отново замря неподвижно, втренчил поглед в жертвата си. Наведе се и взе от земята няколко камъчета. Протегнал дългата си ръка над дирдирчовека, фунгът пусна едно от камъчетата.

Дирдирчовекът подскочи изплашено, но не забеляза фунга и след няколко секунди отново се излегна. Рейт не можеше да издържи повече и извика:

— Ей!

Траз му изсъска да мълчи. Ефектът върху фунга беше комичен. Той се метна назад, втренчил поглед към пиедестала и разперил ръце в израз на прекомерна изненада. Дирдирчовекът се подпря на колене и едва сега забеляза фунга, но се вцепени от ужас.

— Защо го направи? — завайка се Траз. — Трябваше да го оставиш да се задоволи с жертвата си!

— Застреляй го с арбалета — рече му Рейт.

— Стрелите не го докосват, сабята не го сече.

— Застреляй го в главата.

Траз изпъшка отчаяно, но вдигна арбалета, прицели се и натисна спусъка. Стрелата изсвистя към бледото лице. В последния миг фунгът отмести глава встрани и стрелата се счупи в камънака зад него.

Фунгът вдигна едър камък, замахна с дългата си ръка и го запокити с невероятна сила. Траз и Рейт се проснаха на пиедестала, камъкът се строши под тях. Без да губи повече време, Рейт насочи пистолета към съществото. Натисна спусъка, чу се щракване и свистене — иглата попадна в гърдите на фунга и експлодира. Странното създание подскочи във въздуха, нададе смаян вик и рухна на земята.

Траз улови Рейт за рамото.

— Убий дирдирчовека, бързо! Преди да избяга!

Рейт се спусна от пиедестала. Дирдирчовекът извади сабята си, изглежда, единственото оръжие, което носеше. Рейт прибра пистолета в колана и протегна ръка.

— Свали сабята, няма причини да се бием.

Учуденият дирдирчовек отстъпи назад.

— Защо уби фунга?

— Защото се готвеше да те убие — защо иначе?

— Но ние не се познаваме! А и ти — дирдирчовекът се взря в мрака — си получовек. Ако си намислил да ме убиеш, то аз...

— Не — спря го Рейт. — Искam само да получа информация, а след това, доколкото зависи от мен, можеш да си вървиш по пътя.

Дирдирчовекът направи кисела гримаса.

— Ти си по-луд и от фунг. Но защо трябва да ти давам информация? — той пристъпи напред, за да огледа Рейт и Траз отблизо. — Тук ли живеете?

— Не, ние сме пътешественици.

— В такъв случай едва ли ще знаете някое подходящо място, където да прекарам нощта.

Рейт посочи пиедестала.

— Можеш да се качиш горе, както направихме ние.

Дирдирчовекът щракна с пръсти.

— А, това вече съвсем не ми е по вкуса — той погледна назад към плочата, под която доскоро се бе сгушил, сетне към трупа на убития фунг. — Вие сте интересна двойка — изглеждате ми кротки, но разумни хора. Както виждате, аз съм уморен и се нуждая от почивка. Какво пък, след като вече ми се представихте, бих желал да ме охранявате, докато спя.

— Убий този наглец! — прошепна ядосано Траз.

Дирдирчовекът се разсмя — зловещ, сподавен кикот.

— Ето че вече ми приличаш на получовек! — сетне се обърна към Рейт. — Виж, ти си странен. Не мога да разпозная вида ти. Някой неизвестен хибрид? Откъде си, къде ти е родината?

Рейт бе решил, че ще е по-добре да не привлича излишно внимание към себе си и засега да не разказва за земния си произход. Но Траз, жегнат от надменността на дирдирчовека, се провикна:

— Той не е тукашен! Идва от Земята, един далечен свят! Родината на истинските човеци като мен! А ти си изрод!

Дирдирчовекът завъртя укорително глава.

— Двама луди. Но какво друго може да се очаква?

Рейт, смутен от неочакваните разкрития на Траз, побърза да смени темата.

— А ти какво правиш тук? Онзи дирдирски въздухолет теб ли търсеше?

— Страхувам се, че да. Но не успяха да ме открият, погрижих се за това.

— Беглец ли си?

— Позна.

— Какво е твоето престъпление?

— Няма значение, а и едва ли ще разберете — това е над възможностите ви.

Едновременно заинтригуван и обиден, Рейт се обърна и пое назад към пиедестала.

— Смятам да поспя. Ако искаш да доживееш до утре, съветвам те да се покатериш някъде нависоко, извън обсега на фунгите.

— Изненадан съм от твоята загриженост — призна сухо дирдирчовекът.

Рейт не отговори. Двамата с Траз се върнаха на пиедестала, а дирдирчовекът се изкатери неохотно на един съседен.

Ноцта премина. Облаците се кълбяха по небето, но не заваля дъжд. Зората дойде неусетно и озари всичко наоколо в цвета на мръсна вода. Пиедесталът на дирдирчовека беше пуст. Рейт предположи, че си е продължил по пътя. Двамата с Траз се спуснаха на площада и стъкмиха малък огън, за да се стоплят след студената нощ. От другата страна на площада се приближи дирдирчовекът.

След като се увери, че не проявяват враждебност към него, той скъси предпазливо разстоянието до петдесетина крачки и спря, изпънат тържествено в дрипавите си одежди. Траз се намръщи и продължи да разпалва огъня, но Рейт го поздрави любезно.

— Можеш да се присъединиш към нас, ако нямаш нищо против — предложи му радушно.

— Грешка! — прошепна Траз. — Този тип ще ни създаде неприятности. Може да говори гладко и да се държи наперено, но такива като него обичат да похапват човешко месце.

Рейт беше забравил тази малка подробност и огледа подозрително дирдирчовека.

Известно време никой не проговаряше. Пръв наруши мълчанието новодошлият.

— Колкото повече оглеждам дрехите, поведението и снаряжението ти, толкова съм по-озадачен. Откъде твърдиш, че произхождаш?

— Нищо не съм твърдял — отвърна Рейт. — За себе си какво ще кажеш?

— Аз не съм забулен в тайна като теб. Казвам се Анке ди афрам Анахо, роден съм от човек в Зумбервал, в Четиринайсета провинция. Обявен съм за престъпник и беглец, с нищо не стоя над вас и не възнамерявам да предявявам каквито и да било претенции. Та ето ни тук, трима немили-недраги скитници, събрани около огъня.

Траз изсумтя недоволно. Рейт обаче намираше привидно лекомисленото поведение на непознатия за приятно разнообразие.

— И какво е твоето престъпление? — поиска да узнае той.

— Ще ти бъде трудно да го разбереш. Но по същество: не зачетох привилегиите на един тип на име Енце Едо Ездовирам, заради което той донесе за мен на Първата раса. Уповавах се на собствената си находчивост и отхвърлих наказанието. Нещата още повече се влошиха, защото продължих да упорствам в обвиненията си срещу Енце. Накрая, в пристъп на ярост, аз изхвърлих Енце Едо от креслото му на миля над степта — Анке ди афрам Анахо махна обречено с ръка. — По един или друг начин успях да се изплъзна на инквизиторите и сега съм тук, без планове, нито възможности, ако се изключи моята — тук той прибегна до непреводима дума, обединяваща концепции като вътрешно превъзходство, интелектуален устрем и неизбежността на благосклонната съдба, произхождаща от тези качества.

Траз изсумтя отново и отиде на лов за закуска. Анахо го изпроводи с прикрит интерес и малко след това го последва. Двамата се заеха да притичват между каменните плочи, където ловяха насекоми и ги поглъщаха лакомо. Рейт трябваше да се утеши с шепа плодове от пътниче.

След като поутоли глада си, дирдирчовекът се върна да огледа дрехите и снаряжението на Рейт.

— Струва ми се, че момчето спомена някаква далечна планета на име Земя — той чукна чипия си нос с дългия си бял пръст. — Склонен съм да му повярвам, ако не изглеждаше като получовек, което прави подобна идея абсурдна.

— Земята е първоначалният дом на човечеството — отвърна надменно Рейт. — Ние сме истински хора. Вие сте изродени.

Анахо погледна въпросително Траз.

— Това пък сега какво е — някакъв нов култ на получовеците? Както и да е, и преди съм чувал всякакви небивалици.

— Защо не ни просветиш? — предложи раздражено Рейт. — Разкажи ни как са пристигнали хората на Тчай.

Анахо махна небрежно с ръка.

— Тази история е широко известна и пределно ясна. На Сибол, нашия роден свят, Великата риба излюпила яйце. То било отнесено до брега на Ремура и се озовало на сушата. Едната половина се изтърколила на слънце и станала дирдир. Другата се озовала на сянка и се превърнала в дирдирчовек.

— Интересно — кимна Рейт. — Но как стои въпросът с часкоидите? Ами с Траз? Или с мен?

— Изненадан съм, че питаш, тъй като в обяснението не се крие никаква загадка. Преди петдесет хиляди години дирдирите долетели на Тчай от Сибол. Избухнала война между тях и старите часки, които пленили много дирдирхора. Други били заловени от пнумите, а покъсно и от уонките. От тях произлезли часкоидите, пнумеците и уонкоидите. Бегълци, престъпници, бунтовници и всякаква пасмина се изпокрили в блатата, където се кръстосвали помежду си, за да създадат получовеците. Ето откъде произхождате.

Траз погледна към Рейт.

— Разкажи на този глупак за Земята, за да разбере колко е невеж. В отговор Рейт се разсмя. Анахо го погледна учудено.

— Няма съмнение, че си странен екземпляр. Впрочем, накъде сте тръгнали?

Рейт посочи на северозапад.

— Към Пера.

— Градът на изгубените души, отвъд Мъртвата степ. Никога няма да го стигнете. Из Мъртвата степ върлуват зелени часки.

— Няма ли начин да ги избегнем?

Анахо сви рамене.

— Само с керваните, които прекосяват пустинята.

— И къде минава техният път?

— На север, но доста далече от тук.

— В такъв случай ще пътуваме с някой керван.

— Възможно е да ви пленят и да ви продадат в робство. Водачите на кервани са прочути със своята безскрупулност. Защо искате да стигнете Пера?

— Имаме достатъчно причини. А твоите планове какви са?

— Нямам никакви. Аз съм престъпник, също като вас, вероятно. Ако не възразявате, смятам да се присъединя към двама ви.

— Както желаяш — отвърна Рейт, без да обръща внимание на гневното сумтене на Траз.

Отпавиха се на север и дирдирчовекът подхвана разговор, който Рейт намираще за забавен и просветляващ, а Траз открито пренебрегваше. По пладне стигнаха верига от ниски хълмове. Траз удари един дребен гризач с арбалета. Запалиха огън, изпекоха животинчето на шиш и се нахраниха чудесно. Рейт попита новия им спътник:

— Истина ли е, че хапвате човешка плът?

— Напълно. И ще ти кажа, че месото е много крехко. Но не трябва да се страхуваш — за разлика от часките, дирдирите и дирдирхората не са невъздържани чревоугодници.

Поеха по склона на един хълм и навлязоха в горичка от ниски дървета със сочни червени и сини плодове, които Траз обяви за отровни. Когато прехвърлиха билото, пред тях се ширна Мъртвата степ — равна, безжизнена пустош, ако се изключеха стърчащите туфи изсъхнала трева и неизменните пътничета. Само на петдесетина крачки от тях се виеше път от два широки коловоза. Идваше от югоизток, заобикаляше, подножието на хълма, минаваше точно под тях и после, на около три мили в югозападна посока, свършваше между купчина скални кули, щръкнали от земята зъбери, които наподобяваха долмени. Пътят продължаваше на северозапад, лъкатушейки през степта. Друг път водеше право на юг през проход в хълмовете, а трети се отделяше на североизток. Траз огледа внимателно зъберите и посочи.

— Я погледни натам с твоя инструмент.

Рейт извади визоскопа и се зае да изучава скалите.

— Какво виждаш? — попита Траз.

— Постройки. Не са много — не стигат дори да го наречем село. А на скалите има картечни гнезда.

— Това трябва да е Казабирският кервансарай — обясни Траз. — Там керваните обменят товари. Оръдията са срещу зелените часки.

Дирдирчовекът размаха развълнувано ръце.

— Може да има и странноприемница. Да вървим. Нямам търпение да се изкъпя. Никога досега не съм бил толкова мръсен.

— С какво ще платим? — попита Рейт. — Нямаме пари, нито стоки.

— Не бери грижа — обяви дирдирчовекът. — Имам няколко секвина, които ще ни стигнат. Ние, от Втората раса, не сме неблагоприятници, а и вие ми служихте добре. Дори момчето ще получи изтънчена вечеря, може би за пръв път в живота си.

Траз се озъби, готов да отвърне дръзко, но забеляза, че Рейт се смее, и изкриви лице в кисела усмивка.

— Най-добре да тръгваме, мястото тук е опасно, може да се появят зелените часки. Виждате ли тези дири? Идвали са тук да наблюдават керваните — той посочи на юг, където хоризонтът беше белязан от неравна сива линия. — Ето че се приближава поредният керван.

— В такъв случай — подкани ги Анахо — да побързаме за странноприемницата и да си намерим местенца, преди да е пристигнал керванът. Нямам никакво желание да прекарам още една нощ свит в шубраците.

Чистият въздух и широтата на степта от хоризонт до хоризонт затрудняваха определянето на разстоянията, но по времето, когато тримата се спуснаха от хълма, керванът вече приближаваше по прашния път — колона от шейсет-седемдесет тежкотоварни превозни средства, толкова високи, че изглеждаха сякаш всеки момент ще се прекатурят, докато се поклащаха върху триметровите си колела. Едни бяха задвижвани от мотори, други — теглени от тромави едри чудовища с малки глави, които сякаш се състояха само от очи и зурли.

Тримата спряха край пътя, докато керванът се нижеше край тях. Най-отпред, върху красиви скакуни, яздеха трима илантски съгледвачи, горди като царе — високи, плещести мъже с остри черти и пронизателни очи. Кожата им беше сияещо жълта, косите им — гарвановочерни, привързани на плитки и намазани с животинска мас. Имаха високи черни шапки, украсени с човешки черепи, и плитките им бяха пъхнати през задните отвори на черепите. Бяха въоръжени с

дълги гъвкави саби, подобни на оръжията на хората емблеми, в коланите им бяха затъкнати пистолети, а от кончовите на ботушите им се подаваха дръжки на кинжали. Те не проявиха никакъв видим интерес към тримата пътници на склона, но несъмнено ги бяха забелязали, огледали и преценили.

Зад тях се поклащаха товарните платформи. Някои бяха отрупани с вързопи и чували, други пренасяха клетки, от които надзъртаха дечица с бледи лица, млади мъже и жени, смесени безразборно. Всяка шеста кола бе оборудвана с картечно гнездо, от което се оглеждаха бдително мъжаги със сивкава кожа, черни жакети и черни кожени шапки. Оръжията им имаха къси, широки дула и вероятно стреляха с куршуми. Имаше и такива с издължени, разширени накрая цеви, за които Рейт предположи, че са огнемети.

Рейт се обърна към Траз:

— Това не е ли керванът, който видяхме при река Йоба?

Младежът кимна мрачно.

— Ако го бяхме нападнали тогава, може би още щях да нося Онмале. Но не съжалявам. Никак не е лесно да си носител на Онмале. Нощем той ми шепнеше.

Десетина от тежкотоварните машини имаха триетажни сгради от черно напукано дърво, с куполи, палуби и сенчести тераси. Рейт ги огледа със завист. Какъв удобен начин да се прекосят безкрайните степи на Тчай! Един особено масивен фургон пренасяше цяла къща със зарешетени прозорци и обковани в желязо врати. През страничен прозорец поглеждаше млада жена с толкова необичайна красота, че омаята и сякаш сама по себе си притежаваше душевност, както емблемата Онмале. Жената имаше крехко тяло, а кожата ѝ бе с цвета на пустинен пясък. Тъмната ѝ коса се спускаше по раменете, очите ѝ бяха златисто кафяви като топази. Носеше малка червена шапка, тъмночервена туника и набръчкани, тук-там изцапани панталони от бял плат. Докато фургонът се клатушкаше край тях, тя погледна към тримата пътници. За един кратък миг очите на Рейт срещнаха нейните и той остана вцепенен от безкрайната тъга, която излъчваха. Фургонът отмина. На отворената врата от задната страна стоеше висока жена с мрачно изражение, искрящи очи и късо подстригана прошарена коса. Завладян от любопитство, Рейт поиска обяснение от Анахо, но той или не знаеше нищо, или не желаше да говори.

Тримата последваха кервана покрай укрепените зъбери и стигнаха просторен, насипан с пясък двор. Водачът на кервана, дребен и енергичен старец, подреди фургоните в три редици, като товарните платформи бяха непосредствено до складовете, след това идваше ред на клетките с роби и казармите и накрая — най-отвън — каретите с картечните гнезда, чиито оръжия бяха обърнати към степта.

В другия край на двора се издигаше двуетажна глинена къща със скосени стени. На първия етаж беше разположен ханът, кухнята и залата за хранене, на втория имаше тесни стаи с врати и прозорци към терасата. Тримата пътници откриха ханджията в гостната — плещест мъж с черни ботуши и кафява престилка, кожата му беше сива като дървесна пепел. Той повдигна вежди и огледа внимателно Траз с неговото чергарско облекло, после някога разкошните, а сега дрипави одежди на Анахо и накрая прилепналите, земни дрехи на Рейт, след което обяви, че има достатъчно място да ги настани, и дори се съгласи да им намери нови дрехи.

Спалните помещения бяха по-скоро тесни и продълговати килии, които едва побираха нар от плетени около дървена рамка каиши, тънък сламеник, долап с мивка и кана с вода. След пътешествието през степта условията изглеждаха почти луксозни. Рейт се изкъпа, избърсна се с ножа от аварийния комплект и се издокара в новите дрехи, в които се надяваше да не изглежда тъй подозрителен: широки панталони от кафеникаво сив плат, риза от бяла, ръчно тъкана материя и черна жилетка. Той излезе на терасата и огледа пращия двор. Колко далечен му се струваше сега предишният му живот на Земята! Сравнен с причудливата разнородност на Тчай, той изглеждаше скучен и безцветен — и въпреки това все така желан. Рейт не можеше да не признае, че първоначалното му отчаяние вече не бе така мъчително. Новият му живот, въпреки цялата си несигурност, бе изпълнен с разнообразни приключения. Погледна към далечния край на двора, където бе спряла платформата с обкованата в желязо къща. Нямахше никакво съмнение, че момичето е затворник. Каква ли съдба я очакваше, та на лицето ѝ бе изписана подобна мъка?

Рейт се опита да познае нейния фургон, но от това разстояние всички му се струваха еднакви. Толкова по-добре, каза си той. Имаше си достатъчно свои проблеми, та да мисли за една малка робиня, която бе зърнал за не повече от пет секунди. Рейт се прибра в стаята.

Извади някои предмети от аварийния комплект и ги напъха по джобовете си, останалите скри в долапа. Когато се спусна в залата, завари там Траз, който седеше настръхнал на една пейка до стената. В отговор на въпроса на Рейт младежът призна, че никога досега не е попадал на подобно място и не знае как трябва да се държи, за да не се изложи. Рейт се разсмя и го потупа по рамото, Траз се поотпусна и си позволи една измъчена усмивка. Скоро дойде и Анахо, който също се бе преоблякъл и сега изглеждаше като обикновен пътник из степта. Тримата се преместиха в трапезарията, където им поднесоха гъста тъмна супа и питки, но Рейт не беше в състояние да познае продуктите, от които бяха приготвени.

След като се нахраниха, Анахо огледа Рейт със замислено изражение.

— Сега за Пера ли продължавате?

— Да.

— Наричат го Град на изгубените души.

— И аз така чух.

— Хипербола, разбира се — отбеляза с привидно нехайство Анахо. — „Душа“ е понятие, което подлежи на по-щателно изучаване. Религиозните представи на дирдирхората са доста объркани и не бих искал точно сега да ги коментирам, затова само ще отбележа, че... не, по-добре да не ви обърквам. Та да се върнем на Пера, Града на изгубените души, както го наричат, и крайната цел на този керван. Вместо да вървя, бих предпочел да се возя, затова предлагам да попитаме водача на кервана какви удобства би могъл да ни предложи.

— Чудесна идея — одобри Рейт. — Само че аз нямам...

Анахо размаха пръст във въздуха.

— Не се страхувай, за момента съм добре разположен към теб и момчето, ти например си кротък, но заслужаващ уважение човек и не прекриваш границите на социалното си положение, така че...

Траз неочаквано скочи на крака, като дишаше тежко.

— Аз бях носител на Онмале! Разбираш ли какво означава това? Нима смяташ, че бих забравил да си натъпча джоба със секвини, когато напусках лагера! — той стовари една тежка кесия на масата. — Не е необходимо да разчитаме на подаянията ти, дирдирчовеко!

— Както желаете — въздъхна Анахо и хвърли въпросителен поглед на Рейт.

— Тъй като аз нямам секвини — сви рамене Рейт, — ще приема всичко, което ми предлагате — всеки един от вас.

Залата неусетно се бе изпълнила с посетители от кервана — кормчии и оръдейници, тримата наперени иланти, керванджии, пътници. Всички се надвикваха да поръчват храна и напитки. Веднага щом водачът на кервана се нахрани, Анахо, Траз и Рейт се приближиха към него и попитаха дали е възможно да ги откара до Пера.

— Стига да не бързате — бе отговорът. — Ще чакаме тук, докато от север пристигне керванът от Ейг до Хейдаха, после ще продължим за Голее. Така че ако търсите бърз транспорт, ще трябва да измислите нещо друго.

Рейт би предпочел втория вариант, защото непрестанно се питаше какво ли е станало с разузнавателния кораб. Но тъй като нямаше друг, по-бърз начин за пътуване, бе принуден да укроти нетърпението си.

Не само той бе нетърпелив. На съседната маса се настаниха две жени с дълги черни наметала и червени ботуши. Едната от тях Рейт вече бе виждал в задния край на товарната платформа. Другата бе по-слаба, но по-висока, с кожа в оловносив, почти мъртвешки цвят. Високата жена говореше с писклив, ядосан глас, а може би страдаше от хронична враждебност.

— Колко време ще чакаме тук, господин Баоджиян? Кормчиите казаха, че можело да останем и пет дена.

— Пет дена е доста точно предположение.

— Но това е невъзможно! И без това закъсняваме за събора!

Баоджиян, водачът на кервана, отвърна с професионално безизразен глас:

— Чакаме кервана от юг, за да разменим стоки. Продължаваме веднага след това.

— Не можем да се бавим толкова много! Имаме неотложна работа във Фазим.

— Уверявам ви, почитаема госпожо, че ще ви откарам на събора колкото се може по-скоро.

— Ала това не е достатъчно! Трябва да тръгнем незабавно! — този път говореше другата жена, която Рейт бе видял по-рано.

— Боя се, че е изключено — тросна се Баоджиян. — Има ли други въпроси, които бихте желали да обсъдим?

Жените се обърнаха, без да отговорят, и седнаха на една маса до стената.

Рейт не можеше да сдържи любопитството си.

— Кой са тези?

— Жрици на Женското тайнство. Не си ли чувал за техния култ? Той е почти повсеместен. От коя част на Тчай идваш?

— От едно много далечно място — отвърна уклончиво Рейт. — Коя е младата жена в клетката? И тя ли е жрица?

Баоджиян се надигна.

— Тя е робиня от Кхарчан, поне така предполагам. Карат я във Фазим за Триеналния ритуал. Но това не ме интересува, аз съм керванджия и пътувам между Коуд на Дуан и Тостанаг на Шанизадския океан. Кого возя, накъде, с каква цел... — той повдигна рамене и стисна устни. — Жрица или робиня, дирдирчовек, чергар или неопределен мелез, за мен всички са еднакви — той ги дари с хладна усмивка и си тръгна.

Тримата се върнаха на тяхната маса.

Анахо разглеждаше Рейт със замислена усмивка.

— Интересно, наистина интересно.

— Кое е толкова интересно?

— Твоето странно снаряжение, изпипано като дирдирски вещи. Облеклото ти, с кройка, непозната на Тчай. Странното ти невежество, съчетано с още по-странна компетентност. Започвам да си мисля, че не е изключено да си такъв, какъвто твърдиш, че си човек от далечен свят. Което, естествено, е абсурдно.

— Не съм твърдял подобно нещо — отвърна Рейт.

— Момчето го каза.

— Тогава въпросът е между теб и него — Рейт се обърна и погледна към лириците, които разговаряха тихо над купи с димяща супа. Сега към тях се бяха присъединили още две жрици, които водеха и плененото момиче. Първите две докладваха за разговора си с водача на кервана, придружавайки думите с недоволено пъшкане и ядосано жестикулиране. Девойката седеше обезсърчена, отпуснала ръце в скута си, докато една от жриците не я сръга и ѝ посочи супата. Рейт не можеше да откъсне очи от нея. Щом е робиня, хрумна му неочакваната мисъл, дали жриците не биха се съгласили да я продадат? Със сигурност не. Тази девойка с рядко срещана красота несъмнено бе

предназначена за някой извратен ритуал. Рейт въздъхна и отмести поглед встрани колкото да забележи, че и други, най-вече илантите, бяха също тъй заинтригувани от девойката. Те я гледаха втренчено, сучеха мустаци, мърмореха или се подхилкваха с такова сладострастие, че Рейт започна да се ядосва. Не разбираха ли, че нещастното създание е обречено на трагична участ?

Жриците се надигнаха едновременно. Хвърляйки заплашителни погледи наоколо, те изведоха момичето от помещението. Известно време обикаляха по двора, водейки робинята със себе си, като от време на време подръпваха въжето, с което я бяха вързали, за да не изостава. Илантските съгледвачи също излязоха навън и приклекнаха до стената на кервансарая. Бяха сменили черните си шапки с човешки черепи с барети от мек кафяв плюш и всеки от тях си бе изрисувал яркочервено кръгче на бузата. Те дъвчеха някакви ядки и плюеха обелките им на пясъка, без да откъсват жадни очи от девойката. Разменяха си шеги, може би дори се предизвикваха, защото накрая един от тях се надигна. Той прекоси двора и ускорявайки крачка, настигна разхождащите се жрици. Заговори на момичето, което го погледна безизразно. Жриците спряха и се извърнаха. Високата вдигна ръка, посочи на нахалника небето и произнесе гневна и заплашителна тирада. Ухиленият нагло илант не отстъпваше. Дори не забеляза, че по-ниската, но плещеста жрица го заобиколи от страни. Тя замахна неочаквано и стовари тежкия си юмрук върху слепоочието му. Илантът тупна в прахоляка, но се надигна почти веднага, като сипеше проклетия. Жриците, с доволни усмивки на лицата, продължиха прекъснатата си разходка. Илантът застигна нападателката си и се опита да я удари. По-чевръста от него, тя го стисна в мечешка прегръдка, повдигна го с дебелите си ръчища, удари го с глава и след това го изтласка назад с щръкналото си шкембе. Докато нещастникът се търкаляше по земята, тя изтича след него и го изрита няколко пъти, след това към нея се присъединиха и другите. Заобиколен от разярените жрици, илантът запълзя уплашено към стената, където най-сетне намери сили и възможност да се изправи. Той кресна някакви обидни слова и се изплю в лицето на най-близката от жриците, но после побягна и се присъедини към развеселените си другари.

Жените продължиха разходката, като мятаха от време на време гневни и заплашителни погледи на илантите. Слънцето се спусна към

хоризонта, хвърляйки издължени сенки по двора. Откъм хълма се зададе пъстроцветна група от хора, облечени в парцаливи дрехи, с мъртвешко бели кожи, жълтеникаво кафяви коси, остри черти и малки, скосени очички. Мъжете от групата засвириха на цимбали, а жените подхванаха някакъв причудлив танц с подскоци, мятайки се напред-назад като възбудени насекоми. Мършави дечурлига, загърнати само в шалове, притичваха между наизлезлите пътници, поднасяйки им купи, в които ги подканяха да пускат милостинята. В другия край на двора се вихреше търговия с одеяла, шалове и кърпи, които плющяха на вечерния вятър. Жриците и робинята побързаха да се приберат в своята къща върху товарната платформа.

Слънцето се спусна зад хълмовете. Здрач обгърна кервансарая, на двора се възцари тишина. Бледи светлинки мъждукаха в прозорците на фургоните. Степта отвъд очертанятията на двора тънеше в сумрак, озарена от бледовиолетово сияние.

За вечеря Рейт изяде една купа с лютив гулаш, комат сух хляб и чиния изсушени плодове. Траз отиде да гледа някаква хазартна игра, Анахо се бе запилял незнайно къде. Рейт излезе на двора и вдигна очи към звездите. Някъде между непознатите съзвездия трябваше да блещука едва забележимо Цефей — от другата страна на Слънцето в настоящата му позиция. Но Цефей едва ли можеше да бъде различен с невъоръжено око, а Слънцето, което отстоеше на двеста и дванайсет светлинни години, щеше да е невидимо — звезда десета или дванайсета величина. Потиснат от всички тези мисли, Рейт откъсна поглед от звездния небосвод.

Жриците бяха седнали пред платформата и разговаряха приглушено. Девојката бе прибрана в клетката. Привлечен от нея въпреки волята си, Рейт заобиколи двора и се приближи към клетката отзад.

— Ей, момиче — повика я тихо. — Момиче!

Тя се обърна и го погледна, но не каза нищо.

— Ела тук — махна ѝ Рейт. — Искам да говоря с теб.

Тя се приближи бавно и го погледна иззад решетките.

— Какво ще правят с теб? — попита Рейт.

— Не зная — имаше нисък и дрезгав глас. — Отвлякоха ме от дома ми в Кат, качиха ме на кораб и ме натикаха в тази клетка.

— Но защо?

— Защото съм красива. Поне така казват... Тихо. Ще ни чуят. Скрый се.

Завладян от неочакван страх, Рейт приклепна зад клетката. Момичето остана изправено, стиснало с юмручета решетките. Една от жриците се приближи, надзърна вътре, но не забеляза нищо нередно и се върна при другите.

— Отиде си — прошепна му девойката.

Рейт се изправи, чувствайки се някак глупаво.

— Искаш ли да се измъкнеш от клетката?

— Разбира се! — той долови в гласа ѝ обида. — Нямам никакво желание да участвам в гнусните им ритуали! Те ме мразят! Защото са грозни! — тя присви очи, опитвайки се да разгледа Рейт в тъмнината. — Видях те днес — прошепна, — стоеше край пътя.

— Да. Аз също те видях.

Девойката извърна глава.

— Ето че пак идват. Най-добре си върви.

Рейт се отдалечи безшумно. От другия край на двора проследи как жриците прибират клетката в платформата. След това и той се върна в хана. Известно време се забавлява да гледа как гостите играят. Имаше нещо като шах, който се играеше на дъска от четирийсет и девет квадратчета, с по седем фигури от всяка страна, друга игра с диск и малки изрисувани плочки, която му се видя твърде сложна, както и забавления с карти. До ръката на всеки стоеше халба с бира, жените от племето на хълма кръжаха сред посетителите и просеха подаяния, някои, изглежда, предлагаха и любовни утехи. Един мъж от кервана извади флейта, друг лютня, трети изтръгна ниски, провлечени тонове от дълга стъклена тръба и тримата засвириха мелодия, която Рейт намираще за очарователна дори само заради причудливия си строеж. Траз и дирдирчовекът отдавна се бяха прибрали в килиите си, не след дълго и Рейт ги последва.

4.

Рейт се събуди с някакво тревожно чувство, което поне за известно време не беше в състояние да си обясни. После се досети за причината — девойката и жриците на Женското тайнство. Известно време лежа, загледан мрачно в напукания таван. Каква глупост, да се забърква в неща, които не разбира! Какво си мислеше, че ще постигне?

Спусна се в залата, изяде купа с овесена каша, поднесена от една от размъкнатите дъщери на ханджията, излезе и седна на пейката отвън с надеждата да зърне красивата робиня.

Появиха се жриците и поведоха девойката към кервансарая, като не поглеждаха нито вляво, нито вдясно.

След около половин час излязоха на двора и подхванаха разговор с един дребосък от хълмовете, който се хилеше, кимаше угоднически и ги зяпаше с очи, блеснали от възхита и страхопочитание.

От залата се показаха илантите. Хвърляйки враждебни погледи на жриците и похотливи на девойката, те прекосиха двора, докараха дорестите си скакуни и се заеха да кастрят роговите израстъци на зеленикавите им хълбоци.

Жриците приключиха разговора с дребосъка и излязоха на разходка в степта, дърпайки момичето на няколко крачки зад тях. Илантите се спогледаха и започнаха да си шепнат възбудено.

Появи се Траз и седна до Рейт. Махна с ръка към степта.

— Наблизо има зелени часки — голяма група.

Рейт не виждаше нищо.

— Откъде знаеш?

— Подушвам дима от огницата им.

— Аз не подушвам нищо — възрази Рейт.

Траз повдигна рамене.

— Поне триста трябва да са, може и към четиристотин.

— Хм. Как може да си толкоз сигурен?

— Мога да преценя по силата на вятъра и миризмата на пушека.

Малката група създава по-малко дим от голямата. Това е пушек от поне

триста зелени часки.

Рейт вдигна ръце в знак, че се предава.

Илантите, яхнали своите скакуни, се отдалечиха към зъберите и там спряха. Изправен до пейката, Анахо се разсмя.

— Тези май ще създадат ядове на жриците.

Рейт подскочи като ужилен и отиде да гледа какво ще стане. Илантите почাকাха жриците да се отдалечат и препуснаха след тях. Жените нададоха разтревожени викове, с насмешливи крясъци илантите профучаха покрай тях, дръпнаха момичето, метнаха го на едно от седлата и се отдалечиха сред вдигнатия прахоляк към хълмовете. Жриците се озъртаха слисани, сетне хукнаха с пресежливи викове обратно към двора. Намериха Баоджиян, водача на кервана, и му посочиха похитителите с разтреперани от гняв пръсти.

— Жълтокожите негодници отвлякоха катаяската девица!

— Само ще се позабавляват — успокои ги Баоджиян. — Ще ви я върнат, след като ѝ се наситят.

— Но тогава ще е безполезна за отредената ѝ роля! След като пътувахме толкова надалече и понесохме такива лишения! Истинска трагедия! Аз съм Преподобната майка на Фазимското сбирнище! А ти дори не искаш да ни помогнеш!

Водачът на кервана се изплю в прахоляка.

— Не съм тук да помагам. Аз управлявам кервана, избирам посоката, нямам време за други неща.

— Проклет да си! Не са ли тези твои слуги? Заповядай им!

— Заповядвам само в кервана. А това, което стана, беше в степта.

— Ох, какво да правим сега? Горко ни! Какво ще стане с Ритуала за просветление?

Рейт се озова на седлото на един от скакуните преди още да осъзнае какво върши, подтикван от импулс под нивото на съзнателната мисъл. Скакунът се понесе през степта и едва тогава, разбрал с какво се захваща, той промърмори:

— Да става каквото ще става.

Изпълваше го чувство на мрачно задоволство, струваше му се, че терзанията на младото момиче са далеч по-важни от собствените му несгоди.

Илантите не бяха стигнали далеч — нагоре до една малка долина, където зад каменист хълм имаше закътано местенце.

Момичето се беше опряло разтреперано на един камък, съгледвачите тъкмо завързваха скакуните си, когато Рейт се появи на сцената.

— Какво искаш? — попита го недружелюбно един от тях. — Махай се, смятаме да проверим качествата на тази малка катайка.

— Ще я понаучим на това-онова, преди да я оставим на жриците! — добави друг през смях.

Рейт извади игломета.

— Ще ви избия до един — рече им през зъби, — дори само за удоволствие — сетне кимна на девойката. — Ела с мен.

Тя се озърташе като подплашено животинче, но наоколо се простираше само равна пустош.

Илантите стояха мълчаливо, с увиснали мустаци. Момичето бавно се покатери на скакуна до Рейт, той обърна животното и препусна към долината. Докато язدهа, тя го погледна, понечи да каже нещо, но не посмя. Отзад илантите се метнаха на своите скакуни и също препуснаха, огласяйки околностите с ядните си викове и проклетия.

Жриците стояха до входа на кервансарая, втренчили погледи в степта. Рейт дръпна, юздите и огледа четирите страховити фигури в черни наметала.

— Колко ти платиха? — обади се най-сетне девойката.

— Нищо — отвърна Рейт. — Дойдох по собствено желание.

— Отведи ме у дома — помоли го тя. — Върни ме в Кат! Бащи ми ще ти даде много повече — каквото поискаш!

Рейт посочи една тъмна линия, която пълзеше откъм хоризонта.

— Предполагам, че това са зелени часки. Най-добре да се приберем вътре.

— Жените ще ме вземат и отново ще ме приберат в клетката! — почти проплака тя. — Те ме ненавиждат, мислят ми само злото! — и посочи с ръка. — Ето ги, идват! Пусни ме да си вървя!

— Сама в степта?

— По-добре това!

— Няма да им разреша да те вземат — успокои я Рейт, докато се приближаваха бавно към кервансарая. Жриците го очакваха в тесния проход при зъберите.

— О, благородни човече! — провикна се Преподобната майка. — Каква храбра постъпка! Тя не е опозорена, нали?

— Не е ваша грижа — отвърна Рейт.

— Но какво означава това? Не било наша грижа! Как може да кажеш подобно нещо?

— Сега тя е моя собственост. Отнех я на тримата войни. Търсете от тях обезщетение, не от мен. Каквото взема, задържам.

Жриците се разсмяха зловещо.

— Ах, ти, нещастно, наперено мъжленце! Върни ни нашето, инак ще съжаляваш горчиво! Ние сме жрици на Женското тайнство!

— Ще бъдете мъртви жрици на Женското тайнство, ако дръзнете да посегнете на моята собственост — озъби се Рейт. Подмина ги със скакуна и прекоси двора. Тук спря, скочи от седлото и помогна на девойката да слезе. Още щом улови тясното ѝ кръстче, можа да си обясни защо се бе втурнал към степта в преследване на илантите, въпреки че интуицията му крещеше да не предприема подобен ход.

— Как се казваш? — попита я той.

Тя се замисли, сякаш Рейт ѝ бе задал сложна гатанка и отговори с видима неувереност.

— Баща ми е господар на двореца Син нефрит — сетне добави: — Ние сме от егейската каста. Понякога ме наричат Цвете Син нефрит, в други случаи Красивото цвете или Цветето на Кат... а още и Илин-Илан.

— Всичко това е прекалено сложно — призна Рейт и момичето кимна, че е на същото мнение. — А как ти викат приятелите?

— Зависи от кастовата им принадлежност. Ти благородник ли си?

— Ами да — потвърди Рейт, който не виждаше причини да отговори другояче.

— Възнамеряваш ли да ме превърнеш в своя робиня? Защото ако не е така, предпочитам да използваш моето име за приятели.

— Никога не съм притежавал робиня — отвърна Рейт. — Вярно, изкушението е голямо... но май ще предпочета името за приятели.

— Тогава можеш да ми казваш Цветето на Кат, което е официалното ми име за приятели, или да ме наричаш с неофициалното — Илин-Илан.

— Е, на първо време това последното ще свърши работа — той огледа двора, улови девойката за ръка и я отведе в залата, където се настаниха на една от масите. Тук най-сетне имаше възможност да

разгледа внимателно Илин-Илан, Красивото цвете, Цветето на Кат. — Истината е, че не зная какво да правя с теб.

На двора жриците отново бяха наобиколили водача на кервана, който ги изслуша с любезно и сериозно изражение.

— Не е изключено проблемът да бъде решен без моето участие — продължи Рейт. — Не познавам законите тук.

— Няма закони в степта — обясни девойката. — Управлява само страхът.

Траз се присъедини към тях. Хвърли неодобрителен поглед на девойката.

— Какво смяташ да правиш с нея?

— Да я върна у дома, ако мога.

— Ако го направиш, животът ти ще бъде уреден — заговори му пламенно момичето. — Аз съм дъщеря на знатен род. Баща ми ще ти построи палат.

След думите ѝ недоволството на Траз се поутоложи и той погледна на изток, сякаш се опитваше да си представи пътуването им.

— Няма да е невъзможно — обяви замислено.

— Не и за мен — поправи го Рейт. — Трябва да намеря разузнавателния кораб. Но ако ти искаш, можеш да я отведеш в Кат и да си осигуриш живот без лишения.

Траз погледна със съмнение към жриците.

— Без оръжие и помощ как бих могъл да я преведа през степта? И двамата ще попаднем в робство или ще ни убият.

Ето че към тях се приближи Баоджиян, водачът на кервана. Той заговори с равен глас:

— Жриците настояват да им помогна, което не мога да направя, тъй като прехвърлянето на собствеността е станало далече от кервана. Но се съгласих да поставя един въпрос: какви са намеренията ти относно девойката?

— Не е тяхна работа — отвърна Рейт. — Момичето ми принадлежи. Ако търсят обезщетение, да се обърнат към илантските съгледвачи. Аз нямам работа с тях.

— Думите ти са основателни — кимна Баоджиян. — Жриците също го знаят и възраженията им са породени от тяхното нещастие. Склонен съм да се съглася обаче, че са станали жертва на престъпление.

Рейт вдигна глава и откри, че керванджията го разглежда равнодушно.

— Сериозно ли говориш?

— Свикнал съм да разсъждавам с термини, като права върху собствеността или справедливост на сделката — продължи Баоджиян. — Жриците понесоха тежка загуба. Доколкото ми е известно, за тяхната церемония е необходимо строго определен тип момиче, пътували са надалеч да открият подходящата кандидатура и е ужасно да я изгубят в последния момент. Какво ще кажеш да ти платят солидна премия — да речем, половината от цената за красива робиня?

Рейт поклати глава.

— Не ме е грижа за загубата им. Не видях да се радват, когато момичето се отърва от онези негодници.

— Навярно не са били в настроение за това, дори при такъв щастлив изход — кимна Баоджиян. — Какво пък, ще ги запозная с мнението ти по въпроса. Ще трябва да потърсят друго решение.

— Надявам се, че случилото се по никакъв начин няма да възпрепятства нашето пътуване. Нито ще доведе до неприятни последици.

— Ни най-малко — потвърди уверено водачът на кервана. — Аз отговарям за реда по време на пътуването и няма да позволя никакви прояви на насилие. Винаги поставям над всичко безопасността на пътниците — той се поклонил и си тръгна.

Рейт се присъедини към Траз и Анахо.

— Е, какво ще правим сега?

— Дните ти са преброени — отбеляза мрачно Траз. — Тези жрици са истински вещици. Имахме няколко такива в нашето племе. Нещата се оправиха чак когато им светихме масълцето.

Анахо огледа с преценяващ поглед Цветето на Кат, сякаш изучаваше любопитен животински екземпляр.

— Тя е златен яо, много стара порода — мелез между Първите смугли и Първите бели. Преди сто и петдесет години тези типове се самозабравиха и дори се заеха да конструират разни сложни механизми. Дирдирите им дадоха горчив урок.

— Преди сто и петдесет години? Колко е дълга тчайската година?

— Четиристотин осемдесет и осем дни, макар да не виждам какво общо има това с нашия разговор.

Рейт запресмята трескаво наум. Сто и петдесет тчайски години съответстваха приблизително на двеста и дванадесет земни. Съвпадение? Или предците на Цветето бяха пратили радиосигнала, който го бе довел на Тчай?

Цветето на Кат гледаше Анахо с нескрито отвращение.

— Ти си дирдирчовек! — заяви тя с пресипнал глас.

— От Шесто съсловие, безупречен от главата до петите!

Девојката се обърна към Рейт.

— Тези негодници торпилираха Сетра и Балисидре, те искаха да ни унищожат, защото ни завиждаха!

— „Завиждаха“ не е най-точната дума — намеси се Анахо. — Твоите сънародници си играеха със забранени сили, с неща, които не разбираха.

— И какво стана после? — попита Рейт.

— Нищо — отвърна Илин-Илан. — Градовете ни бяха разрушени, заедно с тях фабриките и Дворецът на изкуствата, както и Златните мрежи — съкровища, събирани хиляда години. Чудно ли е, че ненавиждаме дирдирите? Повече, отколкото пнумите, повече дори от часките, повече от уонките!

Анахо повдигна рамене.

— Не съм участвал лично в изстребването на яосите.

— Но защитавах това гнусно дело! А то е същото!

— Да поговорим за нещо друго — предложи Рейт. — В края на краищата, това са събития отпреди двеста и дванадесет години и отдавна са забравени.

— Сто петдесет и пет! — поправи го Цветето на Кат.

— Така де. Е, какво ще кажеш? Искаш ли да ти взема други дрехи?

— Да. Тези ги нося, откакто онези отвратителни жени ме отвлякоха от градината. Нямам търпение да се изкъпя. Давах ми само вода за пиене...

Рейт остана на пост до вратата, докато девојката се изкъпа, после ѝ подаде кат нови дрехи, закупени от керванджиите, с еднаква кройка за мъже и жени. Тя излезе в коридорчето с още мокра коса, облечена в сиви бричове и тъмножълта туника и двамата отново се

спуснаха на приземния етаж, в залата за гости, а после излязоха на двора. Тук цареше нервна и тревожна атмосфера, предизвикана от приближаването на зелените часки, на около миля до кервансарая. В картечните гнезда при зъберите имаше постове, Баоджиян бе разположил така своите платформи с оръдейни кули, че да държат под обстрел всички подходи към станцията.

Зелените часки не показваха никакво намерение да нападнат. Те подредиха фургоните си в дълга редица и издигнаха зад тях стотина високи черни шатри.

Баоджиян дърпаше ядосано щръкналата си брада.

— Керванът от юг никога няма да се приближи, докато чергарите са наблизко. Когато съгледвачите им видят лагера на противника, ще се върнат и ще ги предупредят да изчакат. А това означава, че ще се забавим.

Преподобната майка нададе изпълнен с негодувание вик.

— Ритуалът ще започне без нас! Трябва ли да се бавим заради всяка дреболия?

Баоджиян размаха безпомощно ръце.

— Не виждате ли, че е невъзможно да се напусне станцията? Ще бъдем принудени да се бием. Всъщност не е изключено това да стане и при сегашното положение.

Някой се провикна:

— Защо не пратите жриците да изтанцуват своя ритуален танц на часките?

— Милост за нещастните часки — отвърна друг с подигравателен смях.

Жриците си тръгнаха разгневени.

Над степта се спусна здрач. Зелените часки, разпалиха редица от огньове, на чийто фон притичваха едрите им силуети. От време на време те спираха и вторачваха погледи в кервансарая.

— Те са телепатична раса — обясни Траз на Рейт, — четат си мислите. Понякога четат дори мислите на хората... макар че аз лично се съмнявам в това. Но кой знае?

За вечеря получиха купа със ситни зелени топчета, които приличаха на грах. Фенерите в залата едва мъждееха, за да попречат на часките да видят къде са разположени часовете. Този път мераклиите за игра бяха далеч по-малко. Илантите се наливаха с някаква упойваща

напитка и гласовете им постепенно набираха сила и кураж. Наложих се ханджията да ги предупреди, че в заведението му се поддържа същият ред, какъвто и в кервана и че ако продължават да шумят, ще бъде принуден да ги прокуди в степта. Тримата се усмириха, нахлупиха шапки на очите си и задряха около масата.

Залата постепенно се изпразни. Рейт отведе Илин-Илан в килията до неговата, която ѝ бе наел.

— Залости си вратата — заръча ѝ. — И не излизай, докато не изгрее слънцето. Ако някой се опита да влезе, тропай по стената, докато ме събудиш.

Тя го погледна през процепа на вратата с изражение, което Рейт не можа да разгадае. После попита:

— Значи наистина не възнамеряваш да ме направиш своя робиня?

— Не.

Вратата се хлопна и Рейт чу хлъзгането на резето. Той се прибра в своята килия.

Ноцта премина. На следващия ден зелените часки продължаваха да се навъртат край станцията и пътниците нямаше какво да правят, освен да чакат.

Придружаван навсякъде от Цветето на Кат, Рейт отиде да разгледа отблизо оръдията на керванджиите — така наречените пясъкострели. Обясниха му, че тези оръжия наистина изстрелват пясък, като зареждат пясъчинките електростатично и ги ускоряват до ужасяващата скорост на светлината, увеличавайки хилядократно масата на всяко зрънце. Така при среща с твърд предмет пясъчинките го пронизват, след което отделят кинетичната си енергия в експлозия. Били стари, излезли от употреба оръжия на уонките, за което говореха и надписите на неразбираем, изпълнен с разкривени геометрични фигури език върху стволовете.

Когато се върна в гостната, Рейт завари Траз и Анахо да спорят за природата на фунгите. Младежът заяви, че това са същества, създадени от пнумеците, които са използвали пнумски трупове.

— Виждал ли си някога семейна двойка фунги? Или малки фунги? Не. Те са винаги сами. Присъщото им безумие и отчаяние пречи да се кръстосват помежду си.

Анахо махна снизходително с ръка.

— Пнумите също са самотници и се размножават по необичаен начин. Необичаен за хората и получовеците, бих казал, защото системата явно задоволява самите пнуми напълно. Знаеш ли, че разполагат с архиви от милиони години?

— Чувал съм — кимна навъсено Траз.

— Преди да пристигнат часките — продължи Анахо, — тук са властвали пнумите. Обитавали селца с ниски куполовидни къщички, но от тях сега няма и следа. По наше време те живеят в пещери и тунели под старите градове и водят мизерно съществуване. Дори дирдирите смятат за лоша поличба да се безпокоят пнуми.

— Значи часките са пристигнали на Тчай преди дирдирите? — попита Рейт.

— Това и малките деца го знаят — отвърна Анахо. — Само човек от някоя изолирана и далечна провинция — или от далечен свят — би бил неосведомен за подобен факт — той погледна Рейт с любопитство. — Но първите нашественици действително са били старите часки, преди сто хиляди години. Десет хиляди години по-късно се появили сините часки, от една планета, колонизирана далеч преди това при първите космически полети на часките. Старите часки и техните сини потомци се вкопчили в люта битка за Тчай и докарали зелените часки за ударна сила. Преди шейсет хиляди години на сцената се появили дирдирите. Часките вече били пострадали сериозно от междуособната война и тъй като дирдирите ги превъзхождали числено, не било трудно да се установят и да завладеят своя територия. С течение на времето войната била прекратена, но и до ден-днешен тези раси враждуват помежду си. Сравнително скоро, преди десет хиляди години, избухнала космическа война между дирдири и уонки, която се прехвърлила и на Тчай, след като уонките построили укрепления в Ракх и Южен Качан. Но сега вече няма почти никакви сражения, само дребни погранични стълкновения и престрелки. Всяка от расите се бои от другите две и подозира, че набират сили, за да ѝ видят сметката. Пнумите са неутрални и не участват във войните, макар че наблюдават с интерес и си водят записки за техните хроники.

— А как стои въпросът с хората? — попита предпазливо Рейт. — Те кога са дошли на Тчай?

Анахо му хвърли подигравателен поглед.

— Би трябвало сам да знаеш, след като твърдиш, че идваш от света, където са се появили хората.

Рейт усети, че го провокират и премълча.

— Човекът — заговори с поучителен тон Анахо, — се е появил на Сибол и е дошъл на Тчай заедно с дирдирите. Хората са аморфни като восък и податливи на метаморфози. Първо от тях са произлезли блатните хора, после, след двацет хиляди години — тези като него — той посочи Траз. — Други, поробени, се превърнали в часкоиди, пнумеци и дори уонкоиди. Съществуват хиляди хибриди и изродени потомства. Дори при дирдирхората има разновидности. Безупречните са сред най-чистите дирдирхора. При други обаче се наблюдават примеси на чужда кръв. Всъщност, на това се дължат и моите неприятности — поисках да ми признаят привилегии, които смятах, че ми се полагат, но ми бяха отказани, което доведе и до последващите събития...

Анахо продължаваше да говори, разказвайки за своите лични несгоди, но Рейт неусетно потъна в размисъл. Сега вече му беше ясно как са се появили хора на Тчай. Дирдирите са пътешествали из космоса от седемдесет хиляди години. През това време те вероятно са посетили Земята, при това на два пъти. При първото си посещение са заловили малка група протомонголоиди, при второто — двацет хиляди години по-късно, според описанието на Анахо — са попаднали на хора от бялата раса. Тези две групи, подложени на особеностите на планетата Тчай, бяха мутирвали, метаморфозирали, отново мутирвали и преживели интензивна кръстоска помежду си, за да доведат до появата на объркващо разнообразие от човешки типове, населяващи понастоящем планетата.

И така: дирдирите несъмнено знаеха за съществуването на Земята и за човешкото население, но вероятно я смятаха все още за примитивна и изостанала планета. Рейт не би спечелил нищо, ако разпространява информацията, че в момента Земята владее космическите пътешествия, напротив, това би довело до големи нещастия. Нямаше никакви следи на борда на разузнавателния кораб, които да водят към Земята, с изключение вероятно на трупа на Пол Уандър. Във всеки случай сините часки го бяха отнели от дирдирите. Без отговор оставаше само един въпрос: кой бе изстрелял торпедото, разрушило „Изследовател IV“?

Два часа преди залез-слънце зелените часки вдигнаха лагера. Фургоните им се подредиха в кръг, войните се метнаха на едрите си мускулести скакуни и закръстосваха наоколо, после, по някакъв неуловим сигнал — вероятно телепатичен, досети се Рейт — групата се подреди в дълга колона и потегли на изток. Илантските съгледвачи ги последваха на дискретна дистанция. На сутринта те се върнаха с доклад, че отрядът на часките е завил на север.

Късно същия следобед се появи и керванът от Ейг до Хейдаха, натоварен с кожи, ароматни листа и стебла, качета с туршии и подправки. Баоджиян изкара платформите си в степта, където започна размяната. Между двата кервана бяха изтеглени дървени мостчета и по тях напред-назад засноваха товарачи, докато наоколо се разхождаха уморени кормчии и прислужници в пътническите къщи.

Час преди залез-слънце прехвърлянето на стоките привърши и в залата обявиха, че е време пътниците да се качват. Рейт, Траз, Анахо и Цветето на Кат излязоха на двора. Жриците не се виждаха никъде, Рейт предположи, че са се прибрали в своята къщичка.

Четиримата се отправиха между зъберите към кервана. В теснината обаче внезапно настъпи блъсканица, яки ръце сграбчиха Рейт в мечешка прегръдка и той усети, че го притиска меко и потно хриптящо тяло. Дръпна се рязко, двамата се претърколиха и тупнаха на земята. Преподобната майка го затисна с дебелите си крака. Друга жрица сграбчи Цветето на Кат и го повлече към кервана. Рейт лежеше затрупан под маса от плът и мускули. Една ръка се вкопчи в гърлото му, кръвта в артериите му запулсира и очите му заплашваха да изхвъркнат. Той успя да освободи ръката си и заби пръсти в лицето на Преподобната майка — беше меко и влажно. Тя изпъшка и изхриптя, Рейт напипа ноздрите ѝ, бръкна в тях и ги завъртя, жрицата изрева от болка и го изрита — най-сетне Рейт беше на свобода.

Един от илантите вече тършуваше в багажа им. Анахо се отбраняваше хладнокръвно с рапира от набезите на другите двама. Преподобната майка сграбчи Рейт за краката, той я стъпка яростно, освободи се от хватката ѝ и се хвърли напред тъкмо когато илантът, който ровичкаше в багажа, го видя и измъкна нож. Рейт го халоса с юмрук по жълтеникавата брадичка и съгледвачът тупна на земята. Рейт

се метна на гърба на единия от илантите, обкръжили Анахо, и дирдирчовекът се възползва от това, за да промуши противника си в гърдите. Рейт избегна мушването на другия, улови го за ръката и го преметна с ловко движение през рамо. Междувременно Анахо довърши първия илант. Последният реши, че ще е най-добре да си плюе на петите и ги освободи от присъствието си.

Приблужи се Траз, притиснал подпухналото си чело, и влачейки крака. Преподобната майка вече се бе покатерила на стълбичката към тяхната къща.

Никога досега Рейт не бе изпитвал подобен гняв. Той вдигна багажа си и се отпрати към Баоджиян, който настаняваше пътниците по фургоните.

— Нападнаха ме! — поде без предисловие Рейт. — Но сигурно си забелязал! Жриците отведоха Цветето на Кат в тяхната къща и сега я държат пленница!

— Да — кимна Баоджиян, — видя ми се нещо подобно.

— Ами щом е така, покажи кой командва тук! Накажи ги за проявата на насилие!

Баоджиян поклати леко глава.

— Случката се разигра на ивицата земя между степта и кервана и следователно е извън моята юрисдикция. Както изглежда, жриците възвърнаха своята собственост по същия начин, по който я изгубиха. Нямах причини да се оплакваш.

— Какво? — изрева Рейт. — Нима ще позволиш да подложат едно невинно създание на зловещите си ритуали?

Баоджиян протегна ръце.

— Нямам друг избор. Не мога да се разпореждам в степта, нито възнамерявам да го правя.

Рейт му хвърли поглед, изпълнен с гняв и презрение, после се обърна и огледа къщата на жриците.

— Длъжен съм да те предупредя — заговори зад гърба му Баоджиян, — че не бих желал да вършиш нередности в качеството си на пътник. Както вече подчертах веднъж, държа на реда в моя керван.

Известно време Рейт беше напълно лишен от дар слово. Накрая успя да промълви:

— Не те ли е грижа, че пред очите ти вършат такава злина?

— Злина? — Баоджиян се изсмя горчиво. — На Тчай тази дума няма значение. Едно нещо се случва или не се случва. Всеки, който се придържа към друга система от социални понятия, рано или късно ще напусне този свят — освен ако не обезумее като фунг. И тъй, позволи ми да ти покажа отреденото ти помещение, защото е време да потегляме. Бих искал да понатрупам някоя и друга левга зад нас, преди зелените часки да се появят отново. Изглежда, че останах само с един съгледвач.

5.

Рейт, Траз и Анахо бяха настанени в отделни стаички в една от платформите с бараки. Стаите бяха обзаведени само с хамак и малък долап. Четири фургона пред тях беше платформата с къщата на жриците. През цялата нощ тя се поклащаше върху огромните си колела, потънала в мрак.

След като не можа да измисли план за спасяване на девойката, Рейт се тръшна в хамака и потъна в дълбок сън, унасян от равномерното поклащане на фургона.

Малко след като бледото слънце се отлепи от хоризонта, керванът спря. Пътниците се подредиха на опашка покрай снабдителния фургон и всеки получи питка със загърнато в нея варено месо и чаша гореща бира. Ниска мъгла висеше на парцали над степта, звуците на кервана сякаш само подчертаваха надвисналата тишина. За цветове не можеше да става и дума — съществуваше само сивото покривало на небето, сиво-кафеникавата тепсия на степта и разредената млечна пелена на мъглата. Къщата на жриците не показваше никакви признаци на живот, не се показва нито една от жените в черно, нито позволиха на Цветето на Кат да излезе в клетката отпред.

Рейт потърси водача на кервана.

— Колко път има до тяхното сборище? Кога ще пристигнем?

Баоджиян дъвчеше замислено питката.

— Довечера ще преспим в Бърбореща могила. Още един ден път до Задънска станция и на следващата сутрин сме на Фазимското кръстовище. Но жриците се безпокоят, че ще закъснеят за ритуала.

— И какъв е този ритуал? Какво всъщност ще правят?

Баоджиян повдигна рамене.

— Зная само слухове. Те са затворена група, говоря за жриците, мразят мъжете, при това с неестествена страст. Ненавистта им обхваща всички страни на отношенията мъже-жени и включва и онези жени, които стимулират еротичните желания. Ритуалът пречиствал тези

силни чувства, разправят, че по време на тържеството жриците изпадали в нещо като транс.

— Два дни и половина, казваш.

— Два дни и половина до Фазимското кръстовище.

Керванът продължи да пълзи през степта, движейки се успоредно на веригата от хълмове, които ту се издигаха, ту се снишаваха. От време на време минаваха покрай клисури и тесни долини, които водеха към хълмовете и понякога бяха обрасли в дръвчета и шубраци. Рейт оглеждаше околностите с визоскопа и нерядко се случваше да зърне странни създания, които ги наблюдаваха от сенките, предполагаше, че са фунги или може би пнуми.

Но вниманието му най-често бе насочено към фургона на жриците. Денем там не се забелязваше никакъв живот, нощем, съвсем рядко, в прозорците блясваше трепкаща светлинка. На няколко пъти той слиза от тяхната платформа, за да доближи къщичката. Всеки път, когато го правеше, стрелецът в близкото картечно гнездо извърщаше оръжието си към него. Баоджиян очевидно бе издал заповед жриците да не бъдат обезпокоявани.

Анахо се опитваше да го разубеди.

— Защо се безпокоиш заради някаква си женска? Да не мислиш, че е единствената на този свят? Хора живеят и умират навсякъде. Какво ще кажеш за жертвите на старите часки и техните перверзни игри? Ами чергарите канибали в Кислован, които отглеждат и угояват мъже и жени сякаш са добитък? Или за дирдирите и дирдирхората в тъмниците на сините часки? Склонен си да ги забравяш, а се прехласваш по една прашинка в небето, заплесваш се по една жена само защото те измъчва зловещата участ, на която е обречена!

Рейт си позволи една тъжна усмивка.

— Човек не може да се справи с всичко. Но като спася това момиче, поне ще положи началото... доколкото ми е по силите.

Час по-късно Траз даде воля на сходни опасения.

— А какво ще стане с твоята космическа лодка? Забрави ли за своите планове? Ако нападнеш лириците, те ще те убият или — в най-добрия случай — ще те осакатят.

Рейт го изслуша, като кимаше търпеливо, признавайки справедливостта на забележките му, без обаче да позволява да го разубедят.

Към края на втория ден хълмовете станаха каменисти и неравни и от време на време над пътя надвисваха остри зъбери.

По залез-слънце керванът стигна Задънска станция, малък кервансарай, издълбан в стената на една от урвите. Тук спряха, за да разтоварят част от стоките и да ги заменят със скални кристали и малахитови плочки. И този път Баоджиян подреди кервана така, че фургоните с оръдия да гледат към степта. Докато минаваше покрай фургона с къщата на жриците, Рейт дочу слаб, безпомощен вик, който накара косата му да настръхне. Траз, почти завладян от паника, го улови за ръката.

— Не виждаш ли, че те наблюдават непрестанно? Баоджиян също е нащрек да не направиш някоя глупост!

Рейт се огледа със зла усмивка.

— О, не се безпокой, ще я направя! Само се постарай да си далече от мен, когато това стане! Каквото и да се случи, продължавай си по пътя!

Траз му хвърли изпълнен с укор и възмущение поглед.

— Наистина ли мислиш, че ще стоя настрана? Забрави ли, че сме приятели?

— Да. Но като знам какво може...

— Приключихме с обсъждането на въпроса — прекъсна го Траз и за пръв път от доста време насам в държанието му се почувства решителността на Онмале.

Рейт вдигна обезсърчено ръце и излезе да поразходи в степта. Знаеше, че не му остава много време. Трябваше да действа — но как? През нощта? Докато пътуваха към Фазимското кръстовище? Или след като жриците напуснат кервана?

Да действа сега, би означавало да си навлече сериозни неприятности.

Същото беше валидно и за нощта, когато жриците вероятно щяха да са нащрек, предчувствайки готовността му за отчаяни постъпки.

Но какво щеше да стане на Фазимското кръстовище, когато жриците поемат по своя път? Нямахше никаква представа. Вероятно те щяха да вземат мерки, за да се предпазят.

Здрачът постепенно отстъпи място на нощта, откъм степта долитаха заплашителни звуци. Рейт се прибра в своята стая и се изтегна в хамака. Не можеше, нито искаше да заспи. По някое време се надигна и излезе навън.

И двете луни висяха в небето. Аз грееше на запад и не след дълго се спусна зад хълмовете. Браз, ниско над източния хоризонт, хвърляше меланхолично сияние над равнината.

Станцията бе опустяла почти напълно, виждаха се само няколко светлини, тук нямаше шумни, изпълнени с веселие зали за гости. Зад прозорците в къщата на жриците премигваха светлини, по-често от друг път, изглежда вътре цареше някаква активност. Изведнъж всички светлини угаснаха и къщичката потъна в мрак.

Неспокоен и разтревожен, Рейт я заобиколи отзад. Дали не чу някакъв шум? Той спря и се взря в тъмнината. Някъде отблизо се чуваха тихи гласове. Някой се приближаваше към него, тромава сянка в тъмнината. Внезапно сянката се раздвижи и нещо удари Рейт по главата. Светлинки затанцуваха пред очите му, светът се преобърна...

Когато дойде на себе си, първото, което чу, бе познатият скърцащ, звук, който бе доловил и по-рано — скръц-скръц... скръц-скръц. Усети, че е завързан, не можеше да помръдне ръцете и краката си. Лежеше на някаква твърда повърхност, която се тресеше и подскачаше — товарната платформа на малък фургон. Колата, изглежда, се движеше по неравен път между хълмовете. Рейт напрегна мишци. Бяха го вързали с груба връв и ожулените китки го боляха силно. Той направи опит да се отпусне, стиснал зъби. От предната част на фургона се чуваше откъслечен разговор, някой се наведе и погледна през рамо към него. Рейт се постара да лежи неподвижно, преструвайки се, че е в безсъзнание, и тъмният силует се обърна напред. Жриците, най-вероятно. Но защо го бяха вързали, вместо да го убият на място?

Рейт смяташе, че се досеща.

Той отново напрегна мишци, но само си причини нови терзания. Който и да го бе вързал, явно беше бързал да приключи по-скоро с това. Бяха му взели само сабята, все още усещаше кесията да се поклаща на колана му.

Фургонът се разтресе силно, Рейт подскочи и при това му хрумна една идея. Изви се на една страна и бавно пропълзя към задния край на фургона, плувнал в пот от страх, че някой може да го забележи. Стигна ръба на платформата, фургонът отново подскочи и Рейт тупна в прахоляка. Колата се отдалечи, друсайки се върху камъните. Без да обръща внимание на раните си, Рейт се изви, обърна се по корем, пропълзя встрани от пътя и се спусна по каменист наклон до сенчеста долчинка. Остана да лежи там, опасявайки се, че всеки момент могат да разкрият бягството му. Но скърцането на фургона бе затихнало в далечината и в нощта не се чуваха никакви звуци, освен шепота на вятъра.

Рейт се надигна, наклони се и се изправи на колене. Опипвайки наоколо в мрака, той откри камък с остър ръб и започна да търка в него вървите на ръцете. Това сякаш продължи безконечно. Китките му се разкървавиха, главата му пулсираше, завладя го странно чувство за нереалност, кошмарно усещане за единение с мрака и скалите, сякаш те всички споделяха общо съзнание. Разтърси глава, за да проясни мислите си, и отново се съсредоточи върху въжетата. Вървите най-сетне се разхлабиха и ръцете му бяха свободни.

Рейт поседя така известно време, мърдайки с пръсти, за да успокои напрегнатите си мускули. След това се наведе да развърже краката си — доста трудна операция в мрака.

Най-сетне се изправи, но му се зави свят и той се подпря на близките камъни. Браз се издигна над най-високия хълм и изпълни долината с бледо зарево. Рейт се изкатери с мъка по склона и излезе на пътя.

Огледа го в двете посоки. Някъде зад него беше Задънска станция, отпред, на неизвестно разстояние, продължаваше да се движи фургонът, вероятно по-бързо, след като жриците бяха забелязали липсата му. Почти със сигурност в същия фургон се намираше и Илин-Илан. Рейт си пое дъх и се затича по пътя, в посоката, в която бе изчезнал фургонът, приготвяйки се за продължително преследване. Според Баоджиян Фазимското кръстовище бе на половин ден път, а Сборището на неизвестно разстояние по-нататък. Изглежда този път през хълмовете бе по-къс и пряк от главния.

Пътят продължаваше да се катери, като извиваше рязко, за да се промуши през клисурите между скалите. Рейт подтичваше уморено,

поемайки си мъчително въздух. Беше изгубил надежда да застигне фургона, който бе теглен от яки осмокраки животни. Стигна една клисура, където спря да си поеме дъх, после отново продължи — спускаше се към горска поляна от другата страна, заобиколена от високи дървета. Всичко наоколо бе окъпано в синкавата светлина на Браз. Дърветата имаха причудливи, странни форми, с блестящи бели стъбла, които се издигаха спираловидно и понякога се преплитаха със стъблата на съседните дървета. Листата им бяха като дълги, черни и лъскави коси и всяко от дърветата завършваше вместо с корона, с грубо оформена сфера, която като че ли едва доловимо сияеше.

От гората долитаха звуци: крякане и стенания, изпълнени с такава човешка мъка, че от време на време Рейт спираше и се заслушваше, опрял ръка на кесията, в която държеше енергоклетката.

Браз потъна в гората, мяркаха се отблясъци по листата, между дърветата се проточваха светлинни колони, които сякаш се стараеха да следват темпото, поддържано от Рейт.

Той продължаваше да подтичва, да се препъва и накрая махна с ръка и закричи бавно. Едро белезникаво същество се спусна безшумно над него. Изглеждаше крехко като пеперуда, с огромни, меки криле и кръгла главица на младенец. Малко по-нататък на Рейт му се стори, че дочува нисък и гробовен глас недалеч встрани от пътя. Но когато спря и наостри слух, не долови нищо. Той продължи, борейки се с убеждението, че върви насън през някакъв безкраен въображаем пейзаж и че краката го носят назад, а не напред.

Пътят се издигаше стръмно и описваше остър завой към поредната тясна клисура. Някога тук го бе запречвала висока каменна стена, сега обаче тя бе съборена. Стърчеше само арката на портала, през който преминаваха коловозите. Рейт спря, споходен от внезапни и необясними опасения. Всичко изглеждаше твърде невинно и прекалено безвредно, за да е истина.

Той вдигна едно камъче и го запокити напред в клисурата. Никакъв отговор, никаква реакция. Рейт напусна пътя и продължи да се прокрадва напред притиснат до стената и после до скалата на клисурата. След стотина стъпки излезе отново на пътя. Погледна в обратна посока, но дори и да имаше някаква опасност, дебнеща при портала, не можеше да я забележи в тъмнината.

Продължи нататък. На всеки няколко минути спираше да се ослуша. Стените на клисурата се отдръпнаха и снижиха, небето се приближи и тчайските съзвездия озариха сивкавите върхове на хълмовете.

Нещо отпред привлече вниманието му — зарево в небето? Шепот, някакъв звук, ту приглушен, ту усиловащ се. Пътят продължаваше нагоре и се огъваше над една могила. Рейт спря на върха и погледна надолу, към сцена, причудлива и дива, колкото ѝ самата планета Тчай.

Сборището на Женското тайнство се разполагаше насред неравна поляна, заобиколена от назъбени скали. В средата се издигаше масивна четириетажна постройка от камък, прехвърляща дерето между две канари. Навсякъде се виждаха дървени колиби, кошари и кафези за животни и птици, сеновали, хранилки и ясли. Точно под Рейт имаше щръкнала от хълма тераса, завършваща отзад с двуетажна постройка.

Тържественото събитие вече беше в своя вихър. Пламъци от десетки факли хвърляха червени, алени, пурпурни и оранжеви отблясъци върху двестата жени, които се полюшваха напред и назад в нещо средно между налудничав танц и хипнотичен транс. Те бяха полуголи, облечени само с черни панталони и черни ботуши и дори косите им бяха обръснати до голо. Много от тях нямаха гърди, показваха откровено чифт грозни, разкривени белези — тези жени бяха сред най-активните и маршируваха наоколо с блестящи от пот и животинска мазнина тела. Други, отпуснати на дървени скамейки, проявяваха симптоми на пълна умора и крайно изтощение. Под терасата, в няколко редици от кафези — тесни, ниски клетки, бяха натикани десетина голи мъже. Тъкмо те бяха първоизточникът на пронизителния напев, който Рейт бе чул още зад хълмовете. Всеки път, когато някой от тях замлъкнеше, между решетките под краката му лумваше пламък и нещастникът отново надаваше силни писъци. Пламъците се контролираха от разположен отпред пулт, зад който седеше жена, изцяло облечена в черно, и нямаше никакво съмнение, че тя оркестрира целия този демоничен хор.

„И аз сега щях да пея там — помисли си Рейт, — ако не беше подскочил фургонът.“

Още един певец се отпусна. Пламъците само караха тялото му да се гърчи мъчително. Изтеглиха го на терасата, нахлузиха чувал от

прозрачна материя на главата му и го стегнаха на шията, след това го захвърлиха като стар килим през перилата. Междувременно в клетката бе натикан друг нещастник — силен млад мъж с грейнали от омраза очи. Той отказа да пее и изтърпя стоически, със стиснати зъби, поредицата от огнени изригвания. Една от жриците се доближи до клетката, издуха малко дим в лицето му и той запя заедно с останалите.

„Каква безмерна омраза към мъжете“ — мислеше си Рейт. На сцената се появи циркова трупа — високи мършави клоуни с белосани лица и нарисувани черни вежди. Под отвратения поглед на Рейт те заподскачаха и започнаха да се кълчат, да пъчат разгопени гърди, докато жриците ги аплодираха с перверзно сладострастие.

След като клоуните се изтощиха, мястото им бе заето от един мим — той носеше перука с дълга руса коса, маска с ококорени очи и засмяна, червена уста, представяйки се за красива жена. „Те мразят не само, мъжете — мислеше си Рейт, — но и младостта, любовта и красотата!“

Докато мимът изпълняваше отвратителния си номер, в дъното на терасата бе дръпната черна завеса, иззад която се появи едър гол идиот с косматото тяло и крайници, в състояние на силна еротична възбуда. Той се опитваше да се промуши в клетка от тънки стъклени пръчки, но не знаеше как да се справи с резето. В стъкления кафез се беше свила девойка, облечена в нощница от прозрачна материя: Цветето на Кат.

Лишеният от вторични полови белези мим приключи с чудатото си изпълнение. Певците подхванаха нов напев, тих и дрезгав лай, и жриците се скупчиха около терасата, нетърпеливи да видят какво ще стане, когато възбудено фъфлещият идиот проникне в клетката.

Рейт вече беше напуснал наблюдателния си пост. Придържайки се към сенчестите участъци, той заобиколи към задната част на терасата. Мина покрай навес, под който си почиваха клоуните. Недалеч от тях имаше колиба с двайсетина мъже в клетки, вероятно държани там, за да попълват редовете на певците. Охраняваше ги съсухрена старица с пушка, висока почти колкото самата нея.

Откъм терасата долетяха възбудени гласове. Лудият, изглежда, най-сетне бе успял да се справи с резето. Изгубил напълно каквото и да било желание да проявява галантност, Рейт се плъзна, незабелязано зад старицата и я повали с един удар, след това изтича в тесния

коридор и отвори вратите на клетките. Мъжете наизскачаха един през друг в коридора, докато клоуните наблюдаваха цялата тази сцена слисани от почуда.

— Вземете й оръжието — извика Рейт на мъжете край него. — Освободете певците.

Той скочи върху близкия край на терасата. Идиотът беше проникнал в клетката и тъкмо разкъсваше нощницата на девойката. Рейт се прицели с игломета и прати една експлозивна стрела в извития гръб на изрода. Чу се тиха експлозия, идиотът подскочи и за миг сякаш се разду. Изправи се на колене, завъртя се и рухна мъртъв. Илин-Илан, Цветето на Кат, се озърташе замаяно, но след това забеляза Рейт. Той й махна, тя се промуши през вратата и прекоси тичешком терасата.

Едва сега жриците нададоха яростни викове, които се смениха с ужасени писъци, когато освободените мъже излязоха на подиума и един от тях насочи пушката на старицата към тълпата и откри безразборна стрелба. Други мъже освободиха певците. Младият мъж, когото последен бяха натикали зад решетките, изтича право при пулта. Той сграбчи жрицата диригент, издърпа я до празна клетка и я натика с ритници и удари вътре, след това се върна при пулта, натисна една от ръчките за изпускане на пламъци и жрицата запя с виещ алт. Друг от доскорошните пленници изтръгна факла и подпали навесите, останалите се въоръжиха със сопи и се нахвърлиха върху вцепенените зрителки.

Рейт поведе хлипащото момиче встрани от тълпата и успя пътьом да дръпне едно наметало, с което я загърна.

Жриците се опитваха да избягат в две посоки — нагоре по склона на хълма и по източния път. Имаше и такива, които се спотайваха под навесите или се затваряха в бараките само за да бъдат измъкнати навън и пребити със сопи.

Рейт поведе девойката по главния път на изток. Откъм конюшната се приближи фургон, в който се бяха натоварили четири жрици. Сред тях изпъкваше с масивното си телосложение и властна осанка Преподобната майка. Изведнъж върху фургона се покатери разярен мъж, сграбчи Преподобната майка за шията и се зае да я души. Тя посегна с яките си ръчища, събори го върху платформата и започна да го тъпче. Рейт се метна зад нея, тласна я с всички сили и тя падна от фургона. Извърна се към останалите три жрици.

— Слизайте! — нареди им. — Марш от фургона!

— Но те ще ни избият! Тези мъже са побъркани! Те искат да убият Преподобната майка!

Рейт се обърна и погледна — четирима мъже бяха заобиколили Преподобната майка, която бе заела позиция за отбрана и ревеше като приклещена в ъгъла мечка. Една от жриците, възползвайки се от невниманието на Рейт, се опита да го промуши с нож. Той я събори на земята, другите две скоро последваха участта ѝ. Рейт издърпа момичето във фургона и подкара по източния път, който трябваше да ги изведе при Фазимското кръстовище.

Илин-Илан, Цветето на Кат, се сгуши в него, изтощена и апатична. Рейт, който също бе на предела на силите си, се подпря на капрата. Небето зад него бе обхванато от разрастващо се алено зарево — огнени езици облизваха черния небосвод.

6.

Час след зазоряване стигнаха Фазимското кръстовище: три мрачни и неприветливи постройки от кал в покрайнините на степта, заобиколени от висока стена, в която бяха прорязани тесни черни амбразури. Рейт спря фургона, изтича при вратата и заблъска с юмрук, викайки с цяло гърло. Не последва никакъв отговор. Изтощени от преживяното напрежение, двамата се свиха във фургона и зачакаха, докато обитателите на граничната станция се пробудят и благоволят да им отворят.

Докато тършуваше из задната част на фургона, Рейт се натъкна на две малки чувалчета, пълни със секвини в количества, които дори беше трудно да изчисли.

— Ето къде жриците са държали съкровището си — рече той на Цветето на Кат. — Надявам се, че ще е повече от достатъчно да ти осигури безпрепятствено завръщане у дома.

— Нима ще ми дадеш всички тези секвини и ще ме пратиш у дома без дори да поискаш нещо за себе си? — попита изненадано девойката.

— Естествено — отвърна Рейт, без да се замисли.

— Шегата на дирдирчовека май ще се окаже истина — произнесе замислено девойката. — Ти действително се държиш така, сякаш идващ от далечен свят — и тя се извърна настрани, показвайки, че разговорът е приключил.

Докато Рейт оглеждаше степта, на устните му трепкаше тъжна усмивка. Дори да предположи невъзможното — че успее да се върне на Земята, — щеше ли да заживее спокойно там и никога да не помисли за Тчай? Едва ли, реши той. Невъзможно бе да се предвиди как би постъпила земната управа, но той самият едва ли би живял спокойно, докато дирдири, часки и уонки експлоатират хората и ги използват като презрени слуги. Всичко това го караше да се чувства лично ангажиран. Той попита замислено Илин-Илан:

— Как гледат твоите сънародници на дирдирхората, часкоидите и останалите?

Тя се намръщи объркано и по някаква причина на лицето ѝ се изписа обида.

— Какво има да им гледат? Когато не ни пречат, просто не им обръщаме внимание. Защо разпитваш за дирдирхората? Нали говорехме за теб и мен!

Рейт втренчи поглед в нея. Тя го наблюдаваше със смирено очакване. Рейт въздъхна и понечи да се доближи до нея, когато вратата на станцията неочаквано се разтвори и един мъж излезе навън. Беше нисък и плещест, с яки дълги крака, голям крив нос и кожа в цвят на олово — изглежда бе от сивите хора.

— Кои сте вие? Този фургон е от Сборището. Снощи в небето се издигаха пламъци. Дали заради ритуала? Жриците са раздразнителни и свирепи като скални потлиньци по време на ритуала.

Рейт смотолевя нещо в отговор и вкара фургона в двора.

За закуска получиха чай от билки, коричка изсъхнал хляб, след което се върнаха при фургона в очакване да се появи керванът. От сутрешното им настроение не бе останала и следа — сега и двамата бяха мрачни и мълчаливи. Рейт предостави капрата на Илин-Илан, а той самият се изтегна на леглото в дъното на фургона. Слънцето приличаше приятно и двамата се унесоха в сън.

По пладне керванът се показа в далечината: дебела черта в сиво и черно. Оцелелият илантски съгледвач, придружен от навъсен младеж, свален от някое картечно гнездо и повишен в ранг, доближи станцията на своя скакун, после се върна да докладва на водача на кервана. Първи пристигнаха високите фургони, теглени от шестокраките чудовища, загърнатите в плътни наметала кочияши надзъртаха сънливо изпод широкополите си шапки. След тях се доближиха моторните платформи с бараките, от които поглеждаха любопитни пътници. Траз поздрави Рейт с нескрита радост, Анахо само размаха пръсти в неразбираем жест.

— Сигурни бяхме, че са те отвлекли и дори убили — заяви Траз на Рейт. — Претърсихме хълмовете и огледахме степта, но не намерихме нищо. Днес смятахме да те потърсим при Сборището.

— Ние? — учуди се Рейт.

— Аз и дирдирчовекът. Той не е чак такъв боклук, за какъвто го мислех.

— Сборището вече не съществува — обясни Рейт.

Появи се Баоджиян, спря наблизко, погледна Рейт и Илин-Илан, но не зададе никакви въпроси. Рейт, който подозираше, че водачът е помогнал на жриците да се измъкнат незабелязано от Задънската станция, не му предостави никаква информация за последвалите събития. Баоджиян им отдели две стаи и прие фургона на жриците като разплата за транспорта им до Пера.

Междувременно хамалите свалиха вързопи и чували и ги струпаха в двора на станцията, на тяхно място натовариха други. После керванът се отправи на североизток.

Изминаха няколко дена — безгрижни лениви часове, през които се влачеха през степта. Известно време заобикаляха широко и плитко езеро с неприятна на вкус солена вода, отвъд което навлязоха предпазливо в обрасло с бели тръстики мочурище. Съгледвачите се натъкнаха на засада, поставена от джуджета, обитаващи мочурището, които се изпокриха сред тръстиките преди още стрелците да открият огън по тях.

На три пъти дирдирски въздухолет се спускаше ниско над тях, за да оглежда кервана, при всеки от тези случаи Анахо се криеше в стаята си. Веднъж към тях прояви интерес и летяща платформа на сини часки.

Рейт навярно щеше да се наслаждава на ленивото пътуване, ако не гореше от желание да разбере какво е станало с неговия кораб. Съществуваше и въпросът с Илин-Илан, Цветето на Кат. Когато стигнат в Пера, керванът щеше да поеме обратно към Коуд на Дуан Жер, където девойката можеше да се качи на кораб за Кат. Рейт предполагаше, че това е нейният план, макар че тя не споделяше нищо с него, тъй като след разговора онази сутрин се държеше хладно и дръпнато.

Така се нижеха дните, докато керванът пълзеше на север, под ниското сиво небе на Тчай. На два пъти следобедите бяха разтърсвани от кратка и яростна буря, но през останалата част на деня и нощта времето беше спокойно. Прекосиха една тъмна гора и на следващия ден се озоваха на стар павиран път сред огромно черно блато, обрасло

с растения мехури, между които сновяха насекоми мехури, стараещи се да приличат на растенията. Блатото беше населено с най-различни изумителни същества: безкрили, подобни на жаби твари, които се носеха из въздуха, задвижвани от перкоподобни опашки; зловни хищници, хибрид между паяк и прилеп, които разпъваха крилете си като хвърчила и се поклащаха с часове, повдигнати от напора на ветровете.

В станция Планински вятър те се срещнаха с кервана, който пътуваше за Малагаш — град, разположен в южния край на хълмовете над Хедайхайския залив. На два пъти забелязваха малки отряди на зелени часки, но те не показваха признаци, че се готвят да ги нападнат. Водачът на кервана обясни, че били групи в размножителен период, на път към един район за чифтосване северно от Мъртвата степ. Малко по-късно край пътя се появи неголям отряд чергари, които стърчаха неподвижно и ги разглеждаха мрачно: високи и едри мъже и жени, с лица, изрисувани в синьо. Траз твърдеше, че са канибали и че в сражение жените им се бият наравно с мъжете. На два пъти керванът премина в близост до руините на изоставени градове, по-късно изви на юг, за да достави ароматични масла и есенции от амфирско дърво в един град на старите часки, който порази въображението на Рейт. Градът се състоеше от безброй ниски бели куполи, скрити под дебели пластове от окапали листа и заобиколени от градини. Въздухът правеше впечатление с необичайната си свежест, извираща от високи жълто-зелени дървета, които приличаха на тополи, но тук ги наричаха адарак. Рейт узна, че те били специално отглеждани от старите часки и сините часки, сред които чистотата на въздуха била на огромна почит.

Керванът спря в елипсовидна долчинка, покрита с гъста ниска трева, и Баоджиян незабавно свика целия персонал и всички пътници.

— Това е Голее, град на старите часки — обяви той. — Не напускайте този район, в противен случай може да пострадате от някой от номерата на старите часки. Някои са съвсем безобидни, като да ви примамят в лабиринт или да ви упоят с някоя есенция, след което ще миришете отвратително седмици наред. Но ако се възбудят или са в особено шеговито настроение, номерата им могат да бъдат жестоки, дори смъртоносни. Веднъж упоиха един от моите кормчии с непознато вещество, нагласиха чертите на лицето му по друг начин и му прибавиха дълга сива брада. Не забравяйте — при никакви

обстоятелства не прекривайте пределите на долчинката, дори ако часките ви канят най-учтиво или ви изкушават. Те принадлежат към древна и покварена раса, не познават милост и се интересуват само от своите есенции и миризми, както и от зловещите си шегички. И тъй, смятайте се за предупредени: придържайте се към границите на долчинката, не скитайте сред градините и ако цените живота си, не влизайте в домовете на старите часки.

С тези думи инструктажът приключи.

Стоките се товареха на ниски моторни шейни, управлявани от неколцина обезсърчени часкоиди: дребни хорица, които изглеждаха далеч по-примитивни и изостанали от сините часкоиди, познати на Рейт от по-рано. Те имаха мършави и прегърбени тела, сиви сбръчкани лица, изпъкнали чела и устни, нашарени с брадавици, над несъществуващите брадички. Подобно на сините часкоиди, тези също носеха фалшиви скалпове, които надвисваха над очите им и завършваха отгоре с остър ръб. Движенията им бяха забързани и потайни, не разменяха нито дума с персонала на кервана и се интересуваха единствено от собствените си задължения. По някое време се появиха и четирима стари часки. Те се приближиха до фургона с пътниците и докато ги разглеждаше от парапета, Рейт ги оприличи на едри сребролюспести риби с уродливи получовешки ръце и крака. Кожата им беше като жълтеникав сатен, плътно покрита с люспи, ала телата им изглеждаха крехки и съсухрени, а очите им приличаха на мънички сребристи сачми, движеха се независимо едно от друго и се въртяха постоянно. Рейт ги разглеждаше с огромен интерес, те почувстваха погледа му и спряха, поглеждайки нагоре, към мястото, където седеше. Кимнаха му и го възнаградиха с приветливи жестове, на които Рейт се постара да отвърне подобаващо. Те го разглеждаха внимателно в продължение на няколко секунди с яркосребристите си очи, сетне отминаха.

Баоджиян не се забави нито миг в Голее. Веднага щом натовари фургоните със сандъци с лекарства и тинктури, чували с изсушени треви и сбръчкани плодове, той даде сигнал за потегляне и керванът се отправи на север. Баоджиян им каза, че предпочита да прекарат нощта в откритата степ, вместо да рискуват да бъдат изложени на прищевките и капризите на старите часки.

Степта беше пусто и затревено пасище, равно като тепсия. Изправен на покрива на техния фургон, Рейт можеше да оглежда с визоскопа на разстояние от двайсет мили наоколо и така пръв забеляза голяма група от зелени часки. Предупреди водача, който незабавно се разпореди да заемат кръгова формация и да обърнат оръдията към предполагаемата посока на нападение. Зелените часки ги приближиха, препускайки върху мускулестите си чудовища, и развяваха жълти и черни знамена на дългите си копия, които подчертаваха тяхната войнственост и агресивност.

— Току-що са слезли от север — обясни Траз на Рейт. — Това е значението на знамената. Натъпкали са се с шипеста риба и ангбат, от което кръвта им се сгъстява и разпалва, а те стават раздразнителни. Развеят ли жълтите и черните знамена дори хората емблеми предпочитат да си плюят на петите, вместо да влизат в битка.

Въпреки жълтите и черните знамена зелените войни предпочетоха да не нападат открито кервана, а вместо това спряха на около половин миля. Рейт ги разгледа през визоскопа и откри, че тези същества се различават коренно от старите часки. На височина достигаха два и половина метра, имаха масивни тела и яки крайници, а люспите им бяха добре очертани и притежаваха зеленикав, метален блясък. Лицата им бяха дребни с особено жесток и злобен изглед под изпъкналите скалпове. Бяха загърнати в груби кожени наметала, пристегнати отгоре с ремъци, от които стърчаха саби, бойни тояги и арбалети като тези, с които бяха въоръжени хората емблеми. Опасни създания, ако се срещнеш с тях в битка, помисли си Рейт. Възседнали яките си чудовища, те разглеждаха кервана около пет минути, после се обърнаха и препуснаха на изток.

Керванът се подреди в колона и продължи по пътя си. Траз остана изненадан от необичайното миролюбив на зелените часки.

— Когато носят жълти и черни знамена, те са като обезумели. Може би ще подготвят засада от другата страна на гората.

Баоджиян заподозря подобна стратегия и през следващите няколко дена изпращаше съгледвачите си напред. Нощем не се налагаше да вземат допълнителни предпазни мерки, тъй като в тъмното зелените часки ставаха апатични и се сгушваха един в друг, сумтяха и стенеха, в очакване да настъпи зората.

Пред тях се простираше Пера — последната спирка на кервана. Предавателят на Рейт определи разстояние от шейсет мили на запад до източника на основния сигнал. Той разпита водача на кервана, който го информира, че в тази посока се намира град на сините часки на име Дадиче.

— Избягвай ги на всяка цена, това са зли създания, лукави като старите часки и зли като зелените.

— Те не търгуват ли с хората?

— Напротив, търговията е доста оживена и дори Пера е нещо като главен център за обмен със сините часки, който се осъществява от кащата на превозвачите. Проблемът е, че само на тях е разрешено да влизат в Дадиче. От всички часки сините са ми най-противни. Старите часки може да не се държат дружелюбно, но те са по-скоро злонамерени, отколкото свирепи. Понякога, разбира се, крайният резултат е същият, както и при буря — той посочи скупчилите се на запад черни облаци, — ще те измокри не по-малко, отколкото ако цопнеш в морето.

— След Пера се връщаш право в Коуд, нали?

— След три дни престой.

— Най-вероятно принцеса Илин-Илан ще пътува с теб и ще вземе кораб за Кат.

— Чудесно, но ще може ли да си плати?

— Остави на мен.

— В такъв случай няма никакъв проблем. А ти какво ще правиш? Защо не заминеш с нея за Кат?

— Не. Най-вероятно ще остана в Пера.

Баоджиян го изгледа за миг втренчено, после едва забележимо поклати глава.

— Златните яоси на Кат са много заможни хора. Но какво пък, на Тчай нищо не може да се предскаже, освен неприятностите. Зелените часки ни обърнаха гръб. Истинско чудо е, че не ни нападаха. Започвам да си мисля, че може да стигнем Пера без никакви инциденти.

Надеждите на Баоджиян не се оправдаха. Когато Пера бе на една ръка разстояние — град от рушащи се палати, и напукани паметници, заобикалящи централна твърдина, също като повечето от градовете,

покрай които бяха минали, — зелените часки се зададоха от изток. В същия миг се разрази и буря. Светкавици се стовариха върху степта, от юг се приближаваше черна пелена от плющящи дъждовни капки.

Баоджиян реши, че Пера е твърде далеч, за да им осигури убежище и заповяда на кервана да заеме кръгова отбрана. И този път тъкмо навреме, защото зелените часки не проявиха предишната си нерешителност. Приведени над огромните си ездитни чудовища, те се приближиха в стремителен галоп, с твърдото намерение да пробият пръстена от фургони.

За първи път пясъкострелите издадоха своя характерен гъргорещ звук, който едва се чуваше от тътена на бурята. Дъждът затрудняваше допълнително стрелбата с оръдията. Зелените часки, които вероятно координираха атаката си телепатично, продължаваха да препускат напред — някои от тях бяха поразени от пясъчните залпове и падаха мъртви, други издъхваха смазани под туловищата на повалените животни. За един кратък миг в атаката се долови смут и объркване, но отзад напиряха нови, свежи сили, които прескачаха повалените тела. Стрелците отново откриха огън под акомпанимента на светкавиците и оглушителните гръмотевици.

Зелените часки падаха по-бързо, отколкото съумяваха да настъпват, и очевидно решиха да сменят тактиката. Тези, които се бяха лишили от своите скакуни, залегнаха зад обгорените им трупове, извадиха арбалетите си и още с първия залп повалиха трима от стрелците. Ездачите възобновиха атаката си, надявайки се да разбият кръга със силата на набраната инерция. Отново бяха отблъснати, след като на овакантените места при оръдията се покатериха кормчии и кочияши. Нов дъжд от стрели се посипа върху картечните гнезда.

За трети път зелените часки се хвърлиха в атака, пришпорвайки безжалостно разпенените добичета.

Дълги, разкривени светкавици раздираха черното небе зад тях, а тътнежът им бе като зловец съпровод на свирепата битка. Зелените часки понасяха ужасяващи загуби, земята беше осеяна със стенещи и мъртви войни, но други заемаха местата им и не след дълго първите редици доближиха фургоните дотолкова, че да встъпят в ръкопашен бой със защитниците.

От тук нататък изходът на битката беше предрешен. Рейт улови Цветето на Кат за ръката и кимна на Траз да го последва. Тримата

хукнаха към града, присъединявайки се към тълпата изплашени пътници, стрелци, хамали, кормчии и кочияши, които напускаха фургоните си и бягаха, накъдето им видят очите. Керванът беше изоставен.

Зелените часки нададоха победни викове и се заеха да посичат оцелелите, стоварвайки безразборно оръжия върху оголените глави и вратове. Един войн с пламнали от бойна възбуда очи се хвърли срещу Рейт, Илин-Илан и Траз. Рейт държеше игломета си готов за стрелба, но се поколеба да пропилее безценните си муниции, затова само наведе рязко глава под свистящата сабя. Скакунът на часка се подхлъзна върху податливия торф и ездачът се люшна на една страна. Рейт скочи към него, размаха кинжала си и го посече през врата, оставяйки дълбока диря през мускулите, сухожилията и кръвоносните съдове. Войникът тупна в тревата, но продължаваше да размахва бясно ръце и крака, сякаш се съпротивляваше на самата смърт. Тримата не сметнаха за нужно да изчакат изхода на тази предрешена борба. Рейт дръпна сабята, която се оказа грубо изкован лист стомана, дълъг почти колкото него и широк като ръката му. После тримата отново се затичаха през дъжда, който се бе сгъстил дотолкова, че наподобяваше непрогледна завеса. От време на време мярваха лъскавите тела на алените часки, които бяха като злокобни призраци, друг път застигаха изплашени бегълци, приведени под шибациите капки и забързани към руините на Пера.

С подгизнали дрехи, цапайки през локвите, тримата най-сетне достигнаха бетонните плочи в покрайнините на Пера и решиха, че поне засега са в известна безопасност от зелените часки. Притаиха се под една надвиснала козирка, където останаха разтреперани и задъхани под несекващите напори на дъжда и вятъра. Траз обяви с философско спокойствие:

— Е, поне, стигнахме Пера, закъдето бяхме тръгнали.

— В доста окаяно състояние — съгласи се Рейт, — но сме живи. Какво ще правим сега?

Рейт бръкна в кесията, извади предавателя и провери вектора и разстоянието.

— Сочи към Дадиче, двайсет мили западно оттук. Смятам да отида там.

Траз поклати неодобрително глава.

— Сините часки ще се разправят жестоко с теб.

Девойката от Кат внезапно се подпря на стената, скри лицето си в шепи и заплака — за първи път Рейт я виждаше да дава воля на чувствата си. Той я потупа успокоително по рамото.

— Какво те мъчи? Е, освен че ти е студено и си мокра, гладна и изплашена до смърт?

— Никога няма да се прибера в Кат. Никога! Сигурна съм в това.

— Разбира се, че ще се прибереш! Има и други кервани.

Девойката изтри разплаканите си очи и го погледна недоверчиво. Дъждът най-сетне бе започнал да отслабва. Светкавиците проблясваха на изток, гръмотевиците отслабнаха до далечен тътен. Само след няколко минути облаците се разкъсаха и върху влажните камъни затанцуваха слънчеви лъчи. Тримата измокрени бегълци се подадоха изпод козирката и едва не се сблъскаха с дребен мъж, загърнат в старо кожено наметало и понесъл наръч мокри дърва. Мъжът подскочи изплашено, изпусна вързопа и понечи да побегне, но Рейт го улови за наметалото.

— Чакай, защо си се разбързал? Кажи ни къде можем да се стоплим и нахраним.

Мъжът видимо се успокои. Огледа ги един по един изпод рунтавите си вежди, пресегна се и освободи крайчеца на дрехата си от ръката на Рейт с изражение на накърнено достойнство.

— Храна и подслон, тези неща не се предлагат тук свободно. Можете ли да си платите?

— Ами можем, естествено.

Мъжът се замисли.

— Какво пък, бих могъл да ви заведа и у дома, имам три свободни ниши... — той поклати неохотно глава. — Но ще е по-добре да идете в странноприемница „Мъртвата степ“. Ако ви взема при мен, бирниците ще ми приберат печалбата и пак няма да ми остане нищо.

— „Мъртвата степ“ най-добрата странноприемница в Пера ли е?

— Ами да, чудесно е обзаведена. Вярно, бирниците ще ви вземат по някоя и друга парица, но няма как, трябва да плащаме за нашата сигурност. В Пера само Нага Гохо и неговите бирници могат да обират и насилват и това е закон. По-добре е, отколкото ако всички го правят, нали?

— Този Нага Гохо държи Пера, така ли?

— Да, може и тъй да се каже — мъжът посочи една масивна постройка в централната част на града. — Това е неговият дворец върху цитаделата — там живее със своите бирници. Но няма да кажа нищо повече, в края на краищата те прогониха фунгите в Северна Пера, търговията с Дадиче процъфтява, бандитите заобикалят отдалече града, тъй че нещата можеха и да са по-зле.

— Ясно — кимна Рейт. — Какво пък, как да намерим тази странноприемница?

— Ей я там, в подножието на хълма. Където свършва пътят на керваните.

7.

Странноприемница „Мъртвата степ“ беше най-забележителната постройка в разрушения град: продълговата сграда със сложна конструкция от покриви и фронтони, в подножието на централния хълм на Пера. Както и при останалите ханове и странноприемници на Тчай тук имаше просторна зала с високи маси, но вместо грубо сковани пейки бяха поставени кресла с високи облегалки, изработени от лъскаво черно дърво. Три полилея от ковано желязо и цветно стъкло осветяваха помещението, по стените висяха голям брой старинни керамични маски — спомен от отдавна отминали времена на културно процъфтяване.

На масите бяха насядали все бегълци от опустошения керван, из въздуха се носеше примамлив аромат на вкусни гозби. Рейт усети, че настроението му се подобрява. Ето най-сетне възможност да се насладят на известни удобства и стил.

Съдържателят беше нисък човек с месести рамене и равно подрязана червеникава брада. Ръцете му бяха в непрестанно движение, дори краката му потропваха, сякаш целият му живот бе посветен на необяснимо и безцелно надбягване. На въпроса на Рейт дали ще ги приеме той размаха отчаяно ръце.

— Ама вие не знаете ли? Зелените демони са унищожили кервана на Баоджиян. Тук е пълно с бегълци, представа нямам къде ще ги настаня. Някои не могат да си платят, какво да ги правя? Нага Гохо ми нареди да приютя всички.

— Ние също идваме от кервана — поясни Рейт. — Но за разлика от други можем да си платим.

Лицето на съдържателя просветна.

— Ще ви намеря единична стая, на повече не бива да разчитате. И един съвет — озърна се бързо през рамо. — Внимавайте какво говорите. Напоследък доста неща се промениха в Пера.

Той отведе тримата в тясна, но чиста стаичка, където след малко донесоха още две койки. В странноприемницата нямаше сухи дрехи,

налагаше се да слязат обратно в залата за гости с подгизналите си одежди. Тук се натъкнаха на Анахо, който беше пристигнал час преди тях. Видяха и Баоджиян, седнал край огъня, втренчил поглед в пламъците.

За вечеря поднесоха обилни порции варено месо и питки твърд черен хляб. Докато се хранеха, в странноприемницата влязоха седмина мъже, които застанаха наред помещението и се заоглеждаха с нагли, предизвикателни погледи. Бяха едри и яки мъжаги, понапълнели от охолния живот. Шестимата носеха тъмночервени наметала, стилни панталони от черна кожа и шикозни шапки с пискюли. Това трябва да са бирниците, реши Рейт. Седмият, който бе издокаран в бродиран сюртук, очевидно беше самият Нага Гохо, висок и слаб мъж с неестествено голяма глава и хищно изражение. Още щом заговори, в помещението се възцари тишина.

— Добре дошли на всички, добре дошли в Пера! В нашия малък град цари ред, ако случайно не сте забелязали. Законите се спазват стриктно. Събираме такси и данъци от всички, включително и от временно пребиваващите. Ако някой не разполага с налични средства, ще трябва да си изработи дълга чрез общественополезен труд. И тъй, има ли някакви въпроси или възражения? — той огледа всички в помещението, но никой не посмя да отговори. Бирниците се разпръснаха и засъбираха подадените монети. Рейт неохотно заплати таксата от девет секвина за него, Траз и Цветето на Кат. Никой от гостите не смееше да възроптае срещу откровеното изнудване. Когато липсва обществен ред, помисли си Рейт, правото на силния се приема за нещо естествено.

Нага Гохо забеляза Цветето на Кат и се изпъна, сучейки тънките си мустаци. Той повика съдържателя и двамата проведоха тих разговор, по време на който Нага Гохо не сваляше очи от Илин-Илан.

Съдържателят прекоси залата и се наведе към Рейт.

— Нага Гохо много харесва жената — той посочи Цветето. — Иска да узнае какво е нейното положение: дали е робиня, твоя дъщеря или съпруга?

Рейт погледна крадешком Илин-Илан и забеляза, че момичето се е вцепенило. Ако разкрие, че е самостоятелна и свободна, тя ще бъде оставена на милостта на Нага Гохо. Ако пък заяви, че му принадлежи,

без никакво съмнение ще отправи открито предизвикателство към нейния ухажор. Той взе компромисно решение.

— Аз съм неин придружител, тя пътува под моя закрила.

Съдържателят прехапа устни, повдигна рамене и се върна да докладва на Нага Гохо, който кимна отсечено и се зае с други неща. Малко след това бирниците си тръгнаха.

В тясната стая Рейт се озова в смущаваща близост с Цветето на Кат. Тя седеше на койката си, опряла брадичка на свитите си колене.

— Я се усмихни — подкани я Рейт. — Животът не е чак толкова лош.

Тя поклати тъжно глава.

— Изгубена съм сред варвари: камък, изпуснат в Тембарската дълбина. Скоро всички ще ме забравят.

— Глупости — сгълча я Рейт. — Ще поемеш за дома със следващия керван, който напуска Пера.

Илин-Илан не изглеждаше убедена.

— У дома ще нарекат някоя друга Цветето на Кат, тя ще носи моето цвете на Празненството на сезоните. Принцове ще я обсаждат с молби да им разкрива имената си, а аз няма да съм там. Никой няма да си спомни за мен, никой няма да попита за моите имена.

— Ами кажи ги на мен тогава — засмя се Рейт. — Аз искам да ги чуя.

Тя се извърна към него.

— Наистина ли? Вярно ли е, че го искаш?

— Съвсем вярно — отвърна Рейт, изненадан от внезапното ѝ вълнение.

Момичето погледна крадешком към Траз, който дремеше на своята койка.

— Ела отвън — прошепна тя в ухото на Рейт и скочи на крака.

Рейт я последва на балкона. Известно време двамата стояха подпрени на перилата, с докосващи се лакти и рамене, загледани в разрушения град. Аз подаде лице между облаците, долу светнаха бледи отражения, чу се далечна и тъжна песен, подрънкване на перо върху струни. Девојката заговори с припрян, нисък глас:

— Моето цвете е Илин-Илан, но това вече го знаеш, това е моето Цветно име. Използва се само на приеми и шествия — тя го погледна развълнувано и се наведе към него, а Рейт долови омайния полъх на чистото ѝ девическо тяло.

— Значи имаш и други имена? — попита той сподавено.

— Да — въздъхна тя и се доближи още малко. Рейт почувства, че му се завива свят. — Защо не ме попита по-рано? Сигурно си знаел, че щях да ти ги кажа.

— Можеш да ми ги кажеш и сега. Кои са другите ти имена?

— Придворното ми име е Шар Зарин — отвърна свенливо девойката. Сетне се поколеба и опря глава на рамото му, а ръката на Рейт обгърна тънкото ѝ кръстче. — Детското ми име беше Зози, но само баща ми ме наричаше така.

— Цветно име, придворно име, детско име... Какви други имена притежаваш?

— Име за приятели, тайно име и още едно. Името за приятели е... искаш ли да го узнаеш? Ще ти го кажа и тогава ще станем приятели, а ти ще трябва да ми съобщиш твоето.

— Разбира се — кимна прегракнало Рейт.

— Дерл.

Рейт целуна извърнатото ѝ нагоре лице.

— Моето малко име е Адам.

— Това ли е името ти за приятели?

— Да май може да се нарече и така.

— Имаш ли тайно име?

— Не. Поне не го зная.

Последва тих, нервен смях.

— Какво пък, може би така е по-добре. Защото ако те попитам и ти ми го кажеш, тогава ще познавам тайните на твоята душа, и после — тя го погледна и дишането ѝ се учести. — Трябва да имаш тайно име, такова, което е известно само на теб. Аз имам.

— И кое е твоето? — попита той, завладян от напрежението ѝ.

Момичето доближи устни до ухото му.

— Лилае. Тя е нимфа, която живее в облаците над планината Дарамтиса и обича звездния бог Ктан — погледна го, цялата тръпнеща в очакване и Рейт я целуна трескаво. Чу тихата ѝ въздишка. — Когато

сме сами, ти ще ме наричаш Лилае, а аз ще ти казвам Ктан, и нека това е твоето тайно име.

— Щом ти харесва — засмя се Рейт.

— Ще чакаме тук, докато пристигне керван, който отива на изток — обратно през степта до Коуд, откъдето ще продължим за Драскадия и накрая от Верводей за Кат.

Той опря пръст на устните й.

— Трябва да ида в Дадиче.

— Дадиче? Градът на сините часки? Още ли те преследва тази фикс идея? Но защо?

Рейт вдигна очи към нощното небе, сякаш се опитваше да почерпи сили от звездите, макар че нито една от тях не се виждаше. Какво да й отговори? Ако й каже истината, може да го сметне за луд, въпреки че най-вероятно тъкмо нейните предци бяха пратили сигнала до Земята.

Поколеба се, ядосан от собствената си нерешителност. Цветето на Кат — Илин-Илан, Шар Зарин, Зоци, Дерл, Лилае, в зависимост от социалните условия — положи ръка върху неговата и се вгледа в лицето му.

— Сега, когато зная, че ти си Ктан, а ти знаеш, че съм Лилае, твоят ум е и мой и твоите удоволствия са мои. И тъй, какво те тегли към Дадиче?

Рейт си пое дълбоко въздух.

— Пристигнах в Котан с космически кораб. Сините часки едва не ме погубиха и откараха моя кораб в Дадиче — поне така предполагам. Трябва да си го върна.

Цветето на Кат го гледаше объркано.

— Но къде се научи да управляваш космически кораб? Ти не си дирдирчовек, нито уонкоид. Или си?

— Разбира се, че не съм. Не повече от теб. Научиха ме.

— Каква мистериозна история! — ръката й неволно го стискаше за рамото. — И какво ще направиш ако успееш да си върнеш кораба?

— Първо, ще те откарам в Кат.

Пръстите го стиснаха по-силно, очите й търсеха неговите в мрака.

— А след това? Ще се върнеш ли в своята страна?

— Да.

— Имаш ли там жена... съпруга?

— О, не. Нямам си.

— Някой, който да знае тайното ти име?

— Нямах тайно име, докато ти не ми измисли.

Момичето отдръпна ръка от рамото му и зарея тъжен поглед към руините на Пера.

— Ако отидеш в Дадиче, те ще те подушат и убият.

— Да ме „подушат“? Какво искаш да кажеш?

Тя се извърна и го стрелна с очи.

— Ти си истинска загадка! Знаеш толкова много и същевременно толкова малко. Човек би си помислил, че си от най-далечния остров на Тчай. Обонянието на сините часки е по-силно дори от зрението им!

— И въпреки това смятам да си опитам късмета.

— Не те разбирам — въздъхна тя с приглушен глас. — Казах ти името си, издадох ти най-съкровената си тайна, а ти дори не се трогна. И не пожела да промениш намеренията си.

Рейт я улови за ръцете. В началото тя остана вцепенена, но постепенно се отпусна.

— Не е вярно, че не си ме трогнала — рече й. — Напротив. Но наистина трябва да отида в Дадиче — заради теб и заради мен.

— Защо заради мен? За да ме откараш в Кат?

— Това и нещо повече. Харесва ли ти да сте под властта на дирдири, часки и уонки, да не говорим за пнумите?

— Не зная... не съм се замисляла за това. Нали все ни повтарят, че хората са уроди. Макар безумният крал Хопсин да твърдеше, че хората произхождат от далечна планета. Опитва се да ги повика на помощ, но, разбира се, те не дойдоха. Това беше преди сто и петдесет години.

— Доста дълго време за чакане — съгласи се Рейт. Целуна я отново и тя му позволи, но не отвърна. Треската беше преминала.

— Чувствам се някак странно — чу я да шепне. — Всъщност не зная какво чувствам.

Стояха опрени на перилата й заслушани в звуците на странноприемницата — тих смях откъм залата за гости, плач на дете, строгия глас на майка му. Цветето на Кат въздъхна.

— Май е време да си лягам.

Рейт я задържа.

— Дерл.

— Да?

— Когато се върна от Дадиче...

— Никога няма да се върнеш от Дадиче. Сините часки ще те пленят и ще те използват за своите игри... Сега се опитай да поспиш и забрави, че съществувам.

Тя се прибра в стаичката. Рейт остана на балкона — в началото се проклинаше, после осъзна, че не би могъл да се държи по друг начин, освен ако беше съставен от нещо друго, а не от плът и кръв.

Решено: утре поема към Дадиче, където ще разбере какво му готви бъдещето.

8.

Нощта отмина и настъпи утрото — първо с ивица жълтеникава светлина, после с ярко сияние и накрая с появата на Карина 4269. Откъм кухнята полъхна мирис на запалени в огнищата дърва, придружен с дрънчене на съдове. Рейт се спусна в залата, където Анахо вече седеше на чаша чай. Рейт се присъедини към него и малко след това една прислужница постави на масата друга димяща чаша.

— Какво знаеш за Дадиче? — попита той.

Анахо топлеше дългите си бели пръсти над чашата.

— Градът е доста стар — съществува над двайсет хиляди години. Там е главният космодрум на часките, макар че напоследък не поддържат почти никакви връзки с родния си свят Годаг. Южно от Дадиче има заводи и фабрики, дори се осъществява известен търговски обмен между часките и дирдирите, макар и двете страни да го отричат. Какво ще търсиш в Дадиче? — дирдирчовекът втренчи в Рейт воднистосивите си очи.

Рейт не бързаше да отговори. Даваше си сметка, че няма да спечели нищо, ако разкрие картите си пред Анахо, когото все още преценяваше като неизвестна величина.

— Часките ми отнеха нещо, което е много важно за мен. Искам да си го върна, ако е възможно — отвърна накрая.

— Интересно — бе коментарът на Анахо, изречен с почти иронична нотка. — Успя да възбудиш любопитството ми. Какво биха могли да отнемат часките от един получовек, та да го накарат да пропътува няколко хиляди левги с надеждата да си го върне? И как се надяваш да си го вземеш, дори и да успееш да го откриеш?

— Мога да го откроя. Проблемът е какво да правя след това.

— Ти ме заинтригува — призна дирдирчовекът. — Откъде смяташ да започнеш?

— Нужна ми е информация. Трябва да знам дали е възможно за хора като мен и теб да проникнат в Дадиче и да напуснат града безпрепятствено.

— Мен не ме брой — засмя се Анахо. — Ще ме подушат от няколко мили. Обонянието им е особено силно развито. Храната, която поглъщаме, доставя субстанции до кожата — часките ги улавят и по такъв начин различават дирдири от уонки, блатни обитатели от степни племена, богати от бедни, да не говорим за вариациите, предизвикани от болести, нечистоплътност, мазила, вода и десетки други фактори. Могат да подушат солта във въздишката на някой, който е бил близо до океана, да усетят озона от дробовете на друг, слизащ от планината. Знаят кога си гладен, ядосан или изплашен, могат да определят възрастта, пола и дори цвета на кожата ти. Носовете им са врати към едно съвсем различно измерение от възприятия.

Рейт обмисляше чутото.

Анахо се надигна и приближи съседната маса, край която седяха трима мъже в парцаливи дрехи — имаха восъчна, бледосива кожа, светлокестеняви коси и големи, покорни очи. Анахо ги попита нещо и те отвърнаха почтително. Дирдирчовекът се върна при Рейт.

— Тези тримата са каменоделци — посещават Дадиче често. Твърдят, че на запад от Пера страната е безопасна. Зелените часки избягват района заради градските оръдия. Никой няма да ни безпокои по пътя...

— Нас? И ти ли идваш?

— Защо не? Никога не съм виждал Дадиче и прочутите му градини. Можем да наемем два скакуна и да стигнем на миля-две от града. Часките рядко напускат градските очертания, поне така смятат каменоделците.

— Ами добре — отвърна Рейт. — Ще попитам Траз дали иска да прави компания на момичето.

В кошарата, която се намиреше в задната част на странноприемницата, Рейт и Анахо наеха чифт скакуни от непозната за Рейт порода, с високи гъвкави крака. Двама слуги поставиха седла на нетърпеливите животни и пъхнаха металните пръчки за юздите през дупки в черепите им, при което животните огласиха околностите с яростно цвилене, шляпайки с дългите си пипала. Подадоха им юздите, Рейт и Анахо се метнаха на седлата и животните се отправиха с големи подскоци към пътя.

Минаха през центъра на Пера, където хора от всякакви човешки породи си бяха построили примитивни къщи от каменни плочи. Населението на града се оказа далеч по-голямо, отколкото Рейт бе предполагал, и вероятно наброяваше четири-пет хиляди души. Над всичко това се издигаше старата цитадела, в която живееше Нага Гохо със своите бирници.

Когато излязоха на централния площад, двамата бяха принудени да спрат при вида на ужасяващата гледка, която се разкри пред тях. Зад огромна бесилка имаше няколко дръвника, изцапани с потъмняла кръв. На два съседни кола стърчаха набити до кръста мъже. От една кула се поклащаше малка клетка, вътре бе натикано голо, потъмняло от слънцето същество, почти напълно изгубило човешкия си облик. Наблизо се разхождаше един бирник — дебеловрат младеж, облечен с жилетка и дълга до коленете черна престилка — униформата на бирниците. Рейт дръпна юздите на скакуна и се обърна към бирника.

— Какво е престъплението на този нещастник? — посочи той мъжа в клетката.

— Неподчинение, възпротиви се, когато Нага Гохо привика дъщеря му на служба.

— И колко още ще виси там?

Бирникът вдигна безразличен поглед.

— Предполагам, че ще издържи още три дена. Дъждът го поосвежава и има какво да пие.

— Ами тези? — Рейт извърна поглед към набучените на кол трупове.

— Дезертъори. Негодници, които се опитаха да избягат с парите, дадени им от Нага Гохо.

Анахо се приближи и дръпна спътника си за ръката.

— Да вървим.

Рейт се обърна неохотно — невъзможно беше да се поправят всички злини на тази окаяна планета. Но докато поглеждаше през рамо към нещастния човечец в клетката, почувства, че го изпълва срам. Какво би могъл да направи? Да се опълчи открито срещу Нага Гохо, би означавало да изложи живота си на риск без полза за когото и да било. Ако можеше да си върне кораба и да отлети на Земята, навярно би могъл да допринесе за подобряване на условията, в които живееха

хората на Тчай. Последната мисъл го накара да прогони жестоката сцена от главата си и да продължи по пътя.

Извън очертанятията на Пера имаше неравни парчета земя, нивички, в които местните хора отглеждаха растения за прехрана. По пътя към Дадиче трополяха каруци, натоварени със земеделска продукция — търговия, която изненада Рейт, който очакваше животът по тези места да е замрял.

Двамата изминаха около десетина мили, приближавайки се към верига от ниски хълмове. Тук пътят навлизаше в тясна клисура, затворена с висок портал, и те бяха принудени да спрат и да изчакат, докато пост на бирници инспектираше товара на една каруца пред тях. Когато дойде техният ред, им заявиха, че трябва да платят по един секвин, за да преминат.

— Нага Гохо не пропуска нито една възможност да забогатее — изръмжа Рейт, след като прекосиха през портата. — Какво прави с цялото това богатство?

Анахо повдигна рамене.

— Какво прави човек с богатството си?

Пътят продължаваше да се вие през клисурата. От другата ѝ страна се простираше страната на сините часки — гориста местност, набраздена от малки реки и безброй езера. Имаше най-различни видове дървета — палми с червеникави листа, зелени иглолистни великани, черни дънери с множество клони, от които се поклащаха бели плодове, цели горички с адарак. Целият пейзаж бе като една голяма градина, отглеждана и поддържана с педантична загриженост.

Под тях лежеше Дадиче — град с ниски и плоски къщи, скрити под тонове листа. Невъзможно бе да се определят размерът и броят на населението на града, защото нямаше видима разлика между заселената част и парка. Рейт беше принуден да признае, че сините часки умеят да си създават среда за живеене.

Анахо, който бе привикнал с подобни гледки, заговори снизходително:

— Колко типично за душевността на часките — хаос, липса на форма и ред. Виждал ли си дирдирски градове? Ето това е гледка, от която ще ти секне дъхът! Истински аристократи, повярвай ми! А тази селска идилия... — Анахо махна презрително с ръка — просто отразява прищевките на сините часки. Вярно, не са апатични и

покварени като старите часки — помниш ли Голее? — но да не забравяме, че онези са отмиращ вид от двайсет хиляди години... Е, какво ще правим сега? Какъв е този инструмент?

Рейт бе извадил предавателя, за да провери данните на малкия дисплей.

— Това — обясни той — е прибор, който показва посоката и разстояние от три мили и половина — той чукна с пръст върху индикатора. — Линията преминава през най-високата сграда в селището. И разстоянието съответства.

Анахо бе втренчил очарован поглед в миниатюрния прибор.

— Откъде взе този инструмент? Никога досега не съм виждал подобна изработка. И надписите — не са на дирдирски, не ми приличат и на часки или уонкски! Да не би да съществува някое затънтено кътче на Тчай, където получовеците произвеждат подобни неща? Това е изумително! А бях сигурен, че хората не са в състояние да се занимават с друго, освен с примитивно земеделие!

— Анахо, приятелю мой — заговори Рейт, — много неща има да учиш. Чакай те още доста изненади в този живот.

Рейт извади визоскопа от торбата и огледа околния район. Проследи маршрута на пътя надолу по хълма, през гора от дървета с огненочервени листа, до една стена, която досега не бе забелязал и която очевидно пазеше Дадиче от зелените часки. Пътят преминаваше през портал в стената и продължаваше през града. На приблизително равни интервали по него се виждаха каруци, натоварени с различни стоки — тези, които влизаха, караха земеделска продукция, а напускащите носеха сандъци, вероятно с промишлени стоки.

Анахо бе втренчил поглед във визоскопа. На лицето му отново бе изписана изненада, но този път се въздържа от коментари.

— Няма смисъл да продължаваме по пътя — заяви Рейт. — Ще се спуснем надолу по склона, докато се приближим до голямата сграда.

Анахо не възрази, двамата яздиха на юг още около миля и от време на време Рейт сверяваше посоката с предавателя. По някое време спряха и той кимна.

— Няма никакво съмнение, онова, което ми взеха и което искам да си върна, е там.

Дирдирчовекът изкриви устни в насмешлива усмивка.

— Това добре, но как ще го вземеш? Не можеш да отидеш до Портата, да потропаш с юмрук и да кажеш: „Ей, я ми върнете моето!“ Чака те разочарование. Съмнявам се и да си толкова ловък крадец, че да надхитриш часките. Какво смяташ да правиш?

Рейт гледаше с копнеж високата куполовидна сграда.

— Първо, ще разузнаем отблизо. Трябва да надзърна в онази сграда. Защото това, което търся, може въобще да не е там.

Анахо поклати укорително глава.

— Говориш с гатанки. В началото заяви, че предметът, който ти трябва, е там, а сега изразяваш съмнение.

Рейт се засмя, далеч по-уверено, отколкото се чувстваше. Сега, когато бяха съвсем близо до Дадиче и вероятно до космическия кораб, идеята да си го върне поглъщаше цялото му съзнание.

— Стига за днес. Да се прибираме в Пера.

Те препуснаха обратно и излязоха на пътя, където спряха, загледани във върволицата от каруци и платформи. Някои бяха теглени от животни, други се задвижваха с мотор. Тези към Дадиче караха храна: едри, подобни на дини плодове, вързопи с тръстика, чували с белезникави изпражнения, отделяни от блатните насекоми, мрежи с виолетови мехури.

— Тези каруци отиват в Дадиче — посочи Рейт. — Защо да не опитаме да влезем с тях?

Анахо поклати печално глава.

— Сините часки са непредсказуеми. Спипат ли те, не знаеш какво те чака. Може да те накарат да им изпълняваш всякакви циркаджийски номера. Като да вървиш по тел, опъната над яма с изпражнения или изгладнели скорпиони. Опиташ ли да се закрепшиш, те ще нагорещят телта или ще пуснат по нея електрически ток, за да подскачаш и да правиш всякакви маймунджилъци. А може и да се озовеш в стъклен лабиринт в компанията на разярен фунг. Или да те пуснат със завързани очи в амфитеатър, из който обикаля циклодон — също със завързани очи. Ако пък си дирдир или дирдирчовек, ще те натоварят да решаваш логически задачи под заплахата, ако се провалиш, да бъдеш подложен на изтезания. Изобретателността им е безгранична.

Рейт разглеждаше намръщено града.

— Каруцарите не рискуват ли да изпитат същото?

— Те имат разрешение да влизат и да излизат, стига да не нарушават законите и реда.

— Тогава ще вляза като каруцар.

Анахо кимна.

— Най-очевидният подход. Ако ще го правиш, свали тези дрехи, натъркай се с кал, опуши се с дима на горящи кости, разходи се върху животински изпражнения, натъпчи се с пенибела, рамниче и вонянка и намажи кожата си с животинска мас. И като последна предпазна мярка никога не минавай откъдето духа вятърът покрай някой часк и не издишвай в близост до него, за да не долови мириса на зъбите и дъхата ти.

Рейт си позволи една суха усмивка.

— С всяка измината минута този план ми се струва все по-неприемлив. Вярно, не ме е страх да умра. Въпросът е, че преди това бих искал да свърша някои важни неща. Като да върна онова момиче в Кат.

— Пфу! — изсумтя презрително Анахо. — Ставаш жертва на собствената си сантименталност. Това момиче е суетно и самовлюбено, само ще ти създаде проблеми. Остави я — нека ѝ се случи каквото ѝ е писано.

— Ако не беше суетна, щях да си помисля, че е глупава — подметна замислено Рейт.

Анахо целуна демонстративно върховете на пръстите си.

— Като говорим за красавици, трябва да видиш жените от моята раса! Ах! Елегантни създания, бели като снега, с лъщящи до блясък темета! Толкова много приличат на дирдирите, че понякога дори те се объркват. Но всеки си има вкус. Помни едно, приятелю, тази катайка може да бъде само източник на неприятности. Жени като нея вещаят бедствие, както облаците вещаят дъжд — помисли си колко ядове ти създаде досега!

Рейт повдигна рамене и сръчка скакуна да се раздвижи — те се отпавиха на изток по пътя, обратно към степта и сиво-белите останки на Пера.

Късно същия следобед влязоха в разрушения град. Върнаха скакуните в кошарата и прекосиха площада към продълговатата

странноприемница, озарена от лъчите на залязващото слънце.

В залата вече имаше доста посетители, наслаждаващи се на ранната вечеря. Но от Траз и Цветето на Кат нямаше и следа — нито тук, нито в стаичката на втория етаж. Рейт се спусна долу и отиде при съдържателя.

— Къде са моите приятели — момчето и катаяката? Не ги намерих никъде.

Съдържателят направи кисела физиономия и отмести поглед встрани.

— Не се ли сецаш къде може да е момичето? Колкото до момъка, той изпадна в неистов бяс, когато дойдоха да я вземат. Бирниците му строшиха главата и го отведоха да го бесят.

— И кога стана това? — попита Рейт, който едва сдържаше гнева си.

— Не беше отдавна. Той до края ги риташе. Това момче е пълен глупак. Девойката е живо изкушение — защо си мислеше, че трябва да я защитава?

— Момичето в кулата ли прибраха?

— Ами предполагам. Какво ме интересува? Нага Гохо върши каквото му скимне — той държи Пера в ръцете си.

Рейт се върна при Анахо и извади от торбата оръжията.

— Погрижи се за останалите ми вещи — нареди той. — Ако не се върна, можеш да ги задържиш.

— Пак ли смяташ да рискуваш заради нея? — попита Анахо с почуда и неодобрение. — А какво ще стане с твоя „предмет“?

— Може да почака.

Рейт се затича към цитаделата.

9.

Лъчите на залязващото слънце озаряваха каменните тераси и стълбището в подножието на бесилката. Всичко бе обагрено в характерните цветове на Тчай — кафеникаво и сиво, тъмнобежово, охрено, земни оттенъци, които се съчетаваха напълно с дрехите на зяпачите на площада. Тъмночервените жилетки и наметала на бирниците контрастираха с общия фон. Рейт преброи, че са шестима. Двама стояха при въжето на бесилката, други двама придържаха Траз, който едва се крепеше на крака, а по челото му се стичаше кръв. Един се подпираше нехайно на опряния в земята арбалет, последният произнасяше апатична реч пред покорното множество край бесилката.

— По заповед на Нага Гохо този необуздан престъпник, който дръзна да се възпротиви със сила на бирниците, ще бъде обесен!

Примката бе нахлузена тържествено на шията на Траз. Едва сега младежът вдигна глава и плъзна неவிждащ поглед из тълпата. Дори да забеляза Рейт, не се издаде с нищо.

— И нека наказанието бъде урок за всички, които се опитат да своеволничат!

Рейт заобиколи бесилката. Нямаше време за предпазливи действия, не че досега бе имал подобна възможност на Тчай. Бирниците до лебедката на въжето видяха, че се приближава, но походката му издаваше такава безгрижност, че те му обърнаха гръб в очакване да им подадат сигнала. Рейт прониза единия от тях в сърцето с ножа и той успя да издаде слаб вик на изненада. Вторият се извърна, Рейт му преряза гърлото със замах, после метна ножа и той се заби в челото на онзи, който стоеше при стълба на бесилката. Само за няколко секунди шестимата бяха станали трима. Рейт скочи на платформата и посече със сабята си мъжа, който бе прочел присъдата, но сега двамата, които подпиряха Траз, пуснаха жертвата си и оголиха своите оръжия. Рейт отскочи назад, вдигна арбалета, който имаше от времето при хората емблеми, и простреля единия. Последният оцелял изведнъж осъзна положението, в което бе изпаднал, и застина на

място. Рейт го нападна, изби оръжието от ръката му и го повали с удар отстрани по главата. Разхлаби примката, изниза я от врата на Траз и я постави на шията на падналия бирник. След това посочи двама от първата редица на зяпачите.

— Вие там! Дърпайте въжето! Ще обесим бирниците, а не момчето! — забеляза, че мъжете се колебаят, и добави: — Хайде, правете каквото ви казвам — теглете въжето! Да покажем на Нага Гохо кой управлява в Пера! Вдигайте бирника!

Мъжете уловиха въжето и го задърпаха, зашеметеният бирник се извиси във въздуха, ритайки отчаяно с крака. Рейт изтича при кулата. Освободи въжето, което прикрепяше повесената клетка, свали я на земята и повдигна капака. Свитият вътре нещастник се размърда и го погледна със смесица от страх и отчаяна надежда. Направи опит да се измъкне, но беше твърде отпаднал. Рейт се пресегна и го изтегли навън. Сетне махна на мъжете, които бяха опънали въжето.

— Отведете този човек и младежа в странноприемницата, нека се погрижат добре за тях. Вече няма нужда да се страхувате от бирниците. Вземете оръжията на убитите, ако видите някой бирник, убийте го на часа! Разбрахте ли ме? Свърши се с тиранията на бирниците в Пера, край на данъците, на екзекуциите, край с Нага Гохо!

Мъжете се наведоха нерешително да събират оръжията, но доста често поглеждаха боязливо към цитаделата.

Рейт се забави само колкото да се увери, че мъжете ще отведат Траз в странноприемницата, после се отправи нагоре по хълма, към двореца на самозвания крал Нага Гохо.

Входът бе запрещен от купчина бетонни отломки. В двора се навъртаха около дузина бирници, играеха на карти на дългите маси, пиеха бира и дъвчеха киснати в саламура тръстикови бръмбари. Рейт се озърна, после се прокрадна незабелязано покрай стената.

Склонът на хълма, по който притичваше, се превърна в стена на стръмна и дълбока урва. Рейт се притисна към нея и продължи да се придвижва, като се залавяше за цепнатините и издатините. По някое време стигна до малко по-широк отвор — беше прозорец, затворен с дебели кръстосани решетки. Рейт надникна предпазливо, но вътре имаше само непрогледен мрак. Малко по-нататък зърна друг, по-голям прозорец, но маршрутът дотам преминаваше през опасно висока скала. Рейт се поколеба само миг, сетне отново продължи да пълзи, като от

време на време увисваше над пропастта само на върховете на пръстите си. В сгъстяващия се сумрак беше почти невидим, тъмно петно на фона на скалата. Под краката му се простираше старата Пера, тук-там между руините вече мъждукаха жълтеникави светлинки. Рейт достигна прозореца, който бе закрит с транспарант от сплетени тръстики. Когато надзърна през процепа, оказа се, че помещението е нещо като просторна спалня.

На кушетката се виждаха очертанията на човешко тяло. Беше жена, но дали спеше? Рейт се надигна и пъкна глава през прозореца. Ръцете на жената бяха вдигнати нагоре в жест на отчаяна молба, краката — грозно разкрасени. Тялото лежеше съвършено неподвижно. Жената беше мъртва.

Рейт избута завесата и се шмугна в стаята. Жената беше бита по главата и задушена, устата ѝ бе разчекната и отвътре стърчеше потъмнелият ѝ език. Доколкото Рейт успя да прецени, приживе бе имала доста привлекателни черти. Мъртва, тя бе достойна единствено за съжаление.

Рейт изтича при вратата и надзърна във вътрешната градина. Откъм една арка от другата страна долетяха тихи гласове.

Рейт прекоси безшумно градината и спря пред арката, зад която имаше гостна с окачени по стените разноцветни килими. Други килими бяха постлани на земята, мебелировката се състоеше от масивни кресла и маса от потъмняло от времето дърво. Под голям полилей с множество пламтящи свещи вечеряше Нага Гохо, заметнат през раменете с красиво кожено наметало. От другата страна на масата седеше Цветето на Кат, свела глава, със скрито от спуснатите коси лице. Ръцете ѝ бяха положени в скута — Рейт забеляза, че са вързани с каиш. Нага Гохо се хранеше с видимо задоволство, повдигайки с два пръста малки късчета сварено и подправено месо. От време на време произнасяше по някоя реплика, която подчертаваше със зловецко пляскане на късия камшик, увесен на ръката му.

Цветето седеше неподвижно, без да вдига очи от скута си. Рейт постоя така, заслушан известно време в монолога на главатаря и докато една част от ума му бе спокойна и решителна, като прицелена за атака акула, друга кипеше от гняв и негодувание, а трета се забавляваше при мисълта за изненадата, която животът готвеше на Нага Гохо.

Той се промъкна безшумно в стаята. Илин-Илан вдигна глава и лицето ѝ пребледня. Рейт ѝ даде знак да запази мълчание, но Нага Гохо забеляза, че очите ѝ шарят из стаята и се извърна в креслото. Незабавно скочи на крака при вида на неочаквания гост и наметалото се смъкна от голите му рамене.

— Хей-ей! — провикна се той. — Плъх в двореца! — втурна се да измъкне сабята от ножницата в дъното на стаята, но Рейт му препречи пътя и без да си дава труда да вади своето оръжие, го удари с юмрук в лицето. Нага Гохо се преметна назад и тупна върху масата. Мъж в активна възраст, ловък като котка, той направи с лекота задно кълбо и се озова на сгънатите си крака. Рейт го последва и скоро след това стана ясно, че Нага Гохо е не по-малко опитен в ръкопашните техники на Тчай, отколкото Рейт в сходните земни умения. За да го разконцентрира, Рейт нанесе поредица от лъжливи юмручни удари към лявата част на лицето. Когато Нага Гохо посегна към ръката му, с намерение да я сграбчи, извие или счупи, Рейт пристъпи чевръсто напред и стовари саблен удар с острието на дланта си върху шията на противника. Стреснатият Нага опита да отвърне с косящ удар с крак, но Рейт беше готов — улови стъпалото му и го завъртя рязко около прасеца, заплашвайки да му скъса сухожилията или счупи глезена. Нага Гохо падна по гръб. Рейт го изрита в главата, след броени секунди вече седеше на гърдите му и му пъхаше парцал в устата.

След като го завърза здраво, Рейт освободи Илин-Илан. Девойката беше толкова бледа, че Рейт се уплаши да не изгуби съзнание. Но тя се надигна неуверено и зарови разплакано лице в гърдите му. Той я задържа така известно време, като я галеше по главата, сетне я подкани:

— Да се махаме оттук. Досега имахме късмет, но не се знае още колко ще ни върви. На двора имаше поне десетина мъже.

Рейт завърза каиш на шията на Нага Гохо и го дръпна.

— Ставай — и по-бързо!

Нага Гохо продължаваше да лежи и да хърка през парцала в устата. Рейт вдигна захвърления камшик и го удари през лицето.

— Ставай! — дръпна силно каиша и доскорошният главатар се надигна неохотно.

Като го теглеше зад себе си, Рейт, придружен от девойката, прекоси двора и спря при бирниците, които седяха отпред. Тук подаде

каиша на Цветето на Кат и ѝ нареди:

— Продължавай надолу към вратата, но не бързай. И не обръщай внимание на мъжете. Аз ще се погрижа за тях.

Илин-Илан хвана каиша и поведе дърпащия се Нага Гохо през двора. Бирниците се извърнаха на местата си и зяпнаха от почуда. Нага Гохо започна да сумти уплашено и неколцина от тях се надигнаха. Един пристъпи бавно напред. Рейт застана между него и пленника и вдигна арбалета.

— Връщай се на мястото си!

Мъжете застинаха край масата. Рейт прекоси двора. Илин-Илан и Нага Гохо вече се спускаха надолу по хълма. Рейт извика на бирниците:

— Свършено е с Нага Гохо! А също и с вас. Съветвам ви да оставите оръжията тук, преди да слезете долу. Не тръгвайте след нас!

Той продължи да крачи към мрака и премина портала. Тук спря и зачака. Откъм двора долетяха развълнувани гласове. Двама от бирниците забързаха към разрушения портал. Рейт се подаде ненадейно в отвора, простреля най-близкия от тях с арбалета и отново се скри. Докато се спотайваше зад ъгъла, постави нова къса стрела в жлеба. Откъм двора не се чуваше никакъв шум. Рейт надзърна иззад ъгъла. Мъжете се бяха скупчили около трупа. Рейт се обърна и затича надолу по пътя, където Цветето на Кат се бореше със съпротивляващия се Нага Гохо, който се опитваше да ѝ се изплъзне или да я събори. Рейт дотича, пое каиша от Илин-Илан и поведе усмирения от вида му главатар към селището.

Аз и Браз грееха високо в източното небе, белите руини на старата Пера сякаш излъчваха призрачна светлина.

На площада се беше събрала голяма тълпа, хората обсъждаха случката край бесилото, но изглеждаха готови да се пръснат изплашени, в случай че откъм двореца се зададат бирници. Като видяха, че от мрака се появяват Рейт, момичето и завързаният Нага Гохо, те нададоха изненадани викове и бавно ги наобиколиха.

Рейт спря и огледа кръга от лица, озарени от лунна светлина. Дръпна рязко каиша и се ухили на тълпата.

— Ами, ето го вашия Нага. Но вече не е главатар. Този път прекали с престъпленията. Какво да го правим?

Тълпата пристъпваше неспокойно, хората стрелкаха с изплашени погледи двореца и изправения пред тях Нага Гохо, чиито очи вещаеха зловеща мъст. Една жена се провикна с нисък, дрезгав, трептящ от омраза глас:

— Одерете го! Жив одерете негодника!

— Да го набучим! — предложи тихо старец. — Той набучи сина ми на кол — нека види какво е!

— На кладата! — провикна се трети. — Да го изпечем на бавен огън!

— Никой не моли за милост — отбеляза усмихнато Рейт. Сетне се обърна към Нага Гохо. — Имаш ли да кажеш нещо в своя защита?

Нага Гохо не знаеше какво да отговори на заплахите и само ръмжеше като вързано животно. Рейт се обърна към множеството.

— Въпреки че сигурно не го заслужава, предлагам да му видим сметката бързо. Ти, ти и ти — той посочи трима. — Свалете обесения бирник. Да качим там Нага Гохо.

Пет минути по-късно, докато черният силует все още подритваше на бесилото, Рейт се обърна към тълпата:

— Аз съм нов в Пера. Но вече ми е ясно, както вероятно е ясно и на вас, че градът се нуждае от отговорно управление. Вижте в какво го превърнаха Нага Гохо и неколцина главорези! Вие сте хора! Защо се държите като животни? Утре трябва да се съберете и да изберете петима уважавани мъже, които да създадат Съвет на старейшините. Нека те посочат някого за главатар, но за една година, след което Съветът ще избере друг, а ако междувременно той сбърка или се самозабрави, може да го съди. Организирайте милиция, отреди от въоръжени мъже, които да отбиват атаките на зелените часки, а може би дори да ги преследват и изстребват. Прочистете околностите от тях. Вие сте хора. Никога не го забравяйте! — той се обърна и посочи цитаделата. — Там горе има десетина бирници, които все още удържат мястото. Нека утре Съветът ви реши как да постъпите с тях. Не е изключено да се опитат да избягат. Разположете постове — двайсетина души край пътя ще са достатъчни — Рейт спря погледа си на едър мъж с черна брада. — Изглеждаш ми решителен човек. Поеми тази работа. Ще им бъдеш капитан. Избери двайсетина мъже или повече и ги разположи да пазят. А аз ще ида да проверя как е моят приятел.

Рейт и Цветето се отправиха към странноприемницата. Докато се отдалечаваха, чуха чернобрадият да казва:

— Е, добре, хора, месеци наред търпяхме да се гаврят с нас. Но сега има надежда. Искам двацет вьоръжени мъже — желаещите да пристъпят напред. Нага Гохо се измъкна само с обесване, нека покажем на бирниците, че има и по-болезнени начини...

Илин-Илан улови Рейт за ръката и я целуна.

— Благодаря ти, Адам Рейт — прошепна тя.

Рейт обгърна кръста ѝ с ръка, тя спря и се подпря на него, отново разплакана от преживяното и от изтощение. Рейт я целуна по челото, после, когато тя вдигна внезапно лице, по устата, въпреки че не бе имал такова намерение.

Не след дълго двамата се върнаха в странноприемницата. Траз беше заспал в едно сепаре на гостната. До него седеше Анахо.

— Как е той? — попита Рейт.

— Не чак толкова зле — отвърна пресипнало дирдирчовекът. — Почистих раните на главата. Дълбоки са, но няма счупено. Утре ще бъде на крака.

Рейт се върна в залата за гости. Цветето на Кат бе изчезнало. Рейт изяде замислено купа с варено месо и се качи на втория етаж, където тя го очакваше.

— Имам още едно име — рече, когато той влезе, — последното, името, предназначено за моя любим. Ако се приближиш, ще ти го кажа...

Рейт се приближи и тя му прошепна името в ухото.

10.

На следващата сутрин Рейт посети товарната рампа в южния край на града — мястото, където пристигаха каруците и моторните коли от околностите. Тук цареше трескава активност, по платформите се движеха върволици от хамали, натоварили различни стоки и земеделски продукти. Из въздуха ехтяха викове и проклетия, примесени с мученето на впрегатните добичета и бумтенето на машините, миришеше на пушек и на животински изпражнения.

Някои от превозните средства се управляваха от кормчия или каруцар и помощник, но повечето бяха с едночленен екипаж. Рейт избра една такава моторна платформа.

— За Дадиче ли пътуваш днес?

Кормчията, дребен човек с тясно черно лице, което сякаш се състоеше само от нос и издадено чело, кимна отсечено.

— Аха.

— Когато пристигнете в Дадиче, каква е процедурата?

— Може и да не стигна там, ако си губя времето в празни приказки.

— Не се безпокой, ще ти платя за изгубеното време. Та какво правиш там?

— Отивам до рампата, хамалите ме разтоварват, един чиновник ми дава разписка, излизам през портата и получавам секвини или възложително, ако ми възложат поръчка да откарам друг товар. Във втория случай отивам с възложителното в някоя фабрика или склад, товаря и поемам обратно към Пера.

— С други думи — няма никакви ограничения за влизане в Дадиче?

— Е, разбира се, че има ограничения. Не позволяват коли и каруци в градините, нито покрай реката. Не дават и да припарваме до южната част на града, където е хиподрумът. Говорят, че там се провеждали състезания с дирдирски колесници.

— Но навсякъде другаде няма забрани?

Кормчията погледна Рейт с присвити очи.

— Защо ме разпитваш за тези неща?

— Защото искам да дойда с теб до Дадиче и да ме върнеш обратно.

— Невъзможно. Нямах разрешително.

— Ти ще ми намериш.

— Ясно. Значи си готов да платиш?

— Стига сумата да е разумна. Колко ще искаш?

— Десет секвина. И още пет за разрешителното.

— Много е! Десет за всичко или дванайсет, ако ме откараш, където ти наредя!

— Ха! За глупак ли ме вземаш? Може да поискаш да те откарам на Фаргонския полуостров.

— Няма да рискуваме чак толкова. Една малка разходка до Дадиче, за да огледам някои неща.

— Може, но за петнадесет секвина, нито грош по-малко.

— Уф, добре. Но ще искам да ми намериш дрехи като твоите.

— И не само това — имам и други съвети за теб: не носи метални предмети, защото това може да задейства алармите им. Махни всички стари дрехи, накисни се в кал и се натъркай с анелови листа. Трябва и да дъвчеш анел, за да прикриеш дъха си. При това се захващай още отсега, защото тръгваме след половин час.

Рейт направи, както му бяха заръчали, въпреки че кожата му настръхна от грубите дрехи, които му даде кормчията, а старата плетена шапка го жулеше по темето. Емник, както се представи кормчията, обискира Рейт, за да се увери, че не носи оръжия, които бяха забранени в пределите на града. После залепи стъклена табелка на рамото му.

— Това ти е пропускът. Когато минаваме през портала, извикай високо номера си, ей така: „Осемдесет и шести!“ След това ще мълчиш и няма да слизаш от колата. Ако подушат, че си чужденец, никой не може да ти помогне; най-малко разчитай на мен.

Рейт, който вече изпитваше известно безпокойство, не беше никак окуражен от тези съвети.

Колата пое с шумно бръмчене на запад, към ниските сиви хълмове, натоварена с чували изсушени тръстикови бръмбари, чиито

жълтеникави телца и ококорени очички се редуваха с щръкнали краченца, оформяйки зловеща, килимоподобна шарка.

Емник не беше бърбивец, не проявяваше никакъв интерес към мотивите и намеренията на Рейт и след няколко полугласни реплики в началото на пътуването потъна в мълчание.

Колата пое нагоре по склона, електрическите генератори на всяко от колелата нададоха оглушителен, напрегнат вой. Навлязоха в един проход, който Емник нарече Белбалската клисура, и когато го преминаха, пред тях се ширна Дадиче — град с причудлива и донякъде страховита красота. Безпокойството на Рейт започна да нараства. Въпреки дрехите имаше чувството, че не прилича особено на останалите кормчии, нито че мирише като тях. А как стоеше въпросът с Емник? Дали би могъл да разчита на него? Рейт се опита да го прецени, докато го разглеждаше крадешком: съсухрен човечец с тъмно бакърена кожа, щръкнал нос и издадено чело, постоянно стиснати устни. Но човек — като Анахо, като Траз, като него самия, въпреки че Рейт идваше чак от далечната Земя. И все пак, какво бе останало в кръвта и гените му от онова далечно наследство? Емник бе жител на Тчай, душата му принадлежеше на тази планета, с нейните кехлибарени изгреви и оловносиви небеса, с кротките ѝ пастелни цветове. Рейт бе склонен да му вярва точно колкото на първия непознат, което не беше много. Той извърна глава към Дадиче и попита:

— Къде ще разтоварваш стоките?

Емник се забави, преди да отговори, сякаш търсеше подходяща причина да не дава сведения. Накрая заговори неохотно:

— Където ми дадат най-добрата цена. Може да е на Северния пазар или на Речния. А може и да ударя къоравото на Бонте базар.

— Ясно — кимна Рейт. Посочи голямата бяла сграда, която бе привлякла вниманието му предния ден. — А тази сграда там какво представлява?

Емник повдигна незаинтересувано рамене.

— Не ми е работа да знам. Купувам, прекарвам и продавам, другото не ме интересува.

— Да де, разбира се... Само че ми се ще да минем покрай онази сграда.

Емник изсумтя.

— Тя е встрани от обичайния ми маршрут.

— Какво от това? Нали ти плащам?

Емник се замисли и потъна в мълчание. Накрая рече:

— Първо ще идем на Северния пазар, да проверя как вървят тръстиките бръмбари, после на Бонте базар. А по пътя ще минем покрай сградата.

Затрополиха надолу по хълма, покрай един пустеещ участък, на който бяха изсипани отпадъци, и после покрай тъмнозелени градини с перести храсталаци и щръкнали нагоре пъстроцветни дървета, наподобяващи палми. Пред тях бавно се издигаше стената на Дадиче, висока, трийсетина стъпки и изградена от лъскав синтетичен материал. При градската порта се виеше опашка от коли и каруци, очакващи да преминат проверка при неколцина часкоиди, облечени във виолетови панталони, зелени ризи и с високи, конусовидни шапки от черен филц. На поясите си имаха кобури с пистолети, а в ръцете държаха дълги и тънки метални пръчки, с които промушваха чувалите със стока.

— Това пък за какво? — попита Рейт, докато часкоидите мушкаха с отегчен вид товара на колата пред тях.

— Внимават да не проникнат в града зелени часки. Преди четирийсет години стотина зелени часки влезли в града скрити сред товарите — последвало страховито клане, преди всичките нападатели да бъдат избити. О, зелените и сините часки се мразят и в червата! Ако обичат нещо, то е да си пускат кръвчица едни на други!

— Какво да им кажа, ако ме заразитват?

Емник повдигна рамене.

— Това си е твоя работа. Ако ме попитат, ще им отвърна, че си ми платил да те откарам в Дадиче. Че не е ли самата истина? А ти им разправяй каквото щеш... Не забравяй да извикаш номера си, когато аз викна моя.

Рейт кимна мрачно и не отговори.

Пътят пред тях беше чист, Емник приближи колата до портала и спря в очертанята на един червен правоъгълник.

— Четирийсет и пет — провикна се той.

— Осемдесет и шест — добави Рейт. Часкоидите наобиколиха колата и навряха металните си пръти в чувалите с тръстикови бръмбари. Един от тях стоеше отпред и ги разглеждаше — набит и кривокрак мъж с черти, струпани в долната част на лицето, почти

липсваща като при Емник брадичка, но с малък сплеснат нос и ниско чело, скрито под грозния фалшив скалп, завършващ с ръб отгоре. Кожата му беше оловносива, покрита със синкави кръгчета, може би козметични. Пръстите му бяха къси и дебели, стъпалата — широки като лопати. Досега Рейт не бе виждал толкова сериозни отклонения, от човешката форма, във всеки случай часкоидът се отличаваше съществено от Анахо и Траз. Мъжът плъзна безразличен поглед по лицата на двамата, отстъпи назад и махна с ръка. Емник премести ръчката на скоростния лост напред и моторът изрева. Колата се разтнесе и потегли бавно по широката улица.

Емник изгледа свъсено Рейт.

— Имаш късмет, че не беше на смяна капитанът на сините часки. Той щеше да те подуши от цяла миля. Миришеш на пот, както когато човек се страхува. Ако искаш да минеш за кормчия, трябва да запазиш пълно самообладание.

— Твърде много искаш от мен — отвърна Рейт. — Но ще се постарая.

Вече бяха навлезли в Дадиче. Виждаха се сини часки в техните градини, където се грижеха за растенията си, мъкнеха тежки камъни или почиваха в сянката на своите къщи с овални покриви. Все по-често Рейт долавяше разнообразни миризми и ухания — на оборски тор, разложено, подправки, обгорял кехлибар, ароматни свещи, животински ферменти, и не знаеше как да ги оцени — дали да ги сметне за отблъскващи, или за благоуханни?

Пътят продължи да се вие между къщите още няколко мили. Доколкото Рейт бе в състояние да прецени, сините часки не държаха особено да се изолират от съседите, нередко дворовете им почти се сливаха с пътната настилка. Понякога из дворовете се виждаха приведени часкоиди — мъже и жени, неизменно за тях бе най-тежката работа. Случваше се часкоиди и часки да са заедно и Рейт не пропусна да забележи, че в такива моменти те не си обръщаха внимание едни на други, сякаш не съществуваха.

Емник нито се озърташе, нито правеше каквито й да било коментари. Рейт изрази учудване от привидната незаинтересованост на сините часки към минаващите по пътя превозни средства. В отговор Емник се изсмя мрачно.

— Не се заблуждавай! Ако наистина ги смяташ за отвеяни, опитай да слезеш от колата и да се разходиш между къщите! Ще те спипат мигом и ще те отведат в някой от техните салони, за да участваш в перверзните им игри. Ах тези хитреци, тези хитреци! Изглеждат тъй наивни, а са толкова жестоки. Безмилостни и лукави. Знаеш ли какъв номер спретнаха на нещастния кормчия Фосфер Аджан? Слязъл от колата си, за да се облекчи. Глупост невероятна, разбира се. Какво друго можел да очаква, освен да ги ядоса? И тъй, след като му завързали краката, натикали го в бъчва, пълна с нечистотии, които му стигали до брадичката. На дъното имало клапа. Когато гадорията ставала твърде гореща, Фосфер Аджан трябвало да се потопи на дъното и да отвори клапата, след което тя започвала да изстива, а когато съвсем се вледенявала, отново се навеждал, за да обърне процеса. Издържал така три дена, нагоре и надолу, а на четвъртия го върнали обратно при колата, за да се прибере при своите и да им разкаже какво е преживял. От мен го запомни, те обичат да нагласят играта според случая и никога досега не съм познавал изобретателни шегаджии — Емник хвърли на Рейт преценяващ поглед. — Какво си намислил да правиш? Защото ако ми кажеш, бих могъл да предскажа, с известна точност, какъв номер ще ти спретнат.

— Нищо не съм намислил. Просто съм любопитен да разбера как живеят.

— Живеят като налудничави майтапчии, от гледна точка на всички, които са пострадали от тях. Чувал съм, че особено много обичат да си правят шегички с нахалните зелени часки и пернатите фунги — едновременно, разбира се. Не по-малко се забавляват, ако им паднат в ръчичките дирдири и пнуми — карат ги да вършат какви ли не маймунджилъци. И всичко това в името на забавата, разбира се, сините часки мразят скуката.

— Чудя се защо ли не се вкопчат в някоя страховита война, докато се изтребят напълно? — подхвърли Рейт. — Говори се, че дирдирите били далеч по-могъщи от сините часки.

— Така е наистина и градовете им са великолепни, както разправят. Но часките притежават торпеда и мини, готови да разрушат градовете на дирдирите в случай на нападение. Това е нещо като мъртва хватка — всеки е достатъчно силен да унищожи другия, но никой не смее да го стори, с оглед на непредвидимите последици...

Ала за мен най-важното е да не ми обръщат внимание, и докато е тъй, и аз ще постъпвам така с тях. Ей го там Северния пазар. Гледай, пълно е със сини часки. Много обичат да се пазарят, но дважд повече — да мамят. От теб ще искам да мълчиш. Никакви жестове, няма дори да кимаш, нито да въртиш глава! Инак току-виж заявили, че съм се съгласил да продам нещо на разорителна цена.

Емник насочи колата към открито пространство под сянката на гигантски чадър. Скоро след това Рейт стана свидетел на най-оживения пазарлък, който някога бе виждал. Приблужи се един син часк, огледа изсушените бръмбари и направи с дрезгав глас предложение, което Емник отхвърли с възмутени крясъци. Около минута-две двамата си разменяха невероятни оскърбления, обхващащи всички аспекти на живота им и най-вече благополучието на техните роднини, след което неочаквано синият часк махна презрително с ръка и се отправи към следващата платформа с тръстикови бръмбари.

Емник извърна глава и намигна злобно на Рейт.

— Понякога отстоявам висока цена само за да ги дразня. Тъкмо така мога да разбера какви са в момента общоприетите цени. А сега, да си опитаме късмета на Бонте базар.

Рейт понечи да напомни на Емник за овалната сграда, но се отказа. Хитрият Емник не забравяше нищо. Той обърна колата и подкара по пътя край реката, който също преминаваше през район с цветущи къщички и градини. От едната страна се виждаха поредица от малки куполовидни постройки сред дръвчета със съвсем малко листа и кални дворове, в които играеха деца — къщите на часкоидите. Емник отбеляза с ехидна усмивка:

— Ето къде се зараждали сините часки, както ми обясни веднъж един часкоид, с всички интимни подробности.

— Какво искаш да кажеш?

— Часкоидите вярват, че във всеки от тях расте зародиш, който се развива в процеса на техния живот и се освобождава, когато те умират, за да се превърне в син часк. Виждаш ли на какви неща ги учат часките?

— Какво ли няма по широкия свят — отвърна Рейт. — А часкоидите не са ли виждали трупове на хора? Или деца на сини часки?

— Без съмнение. Но имат обяснение за всяко противоречие или несъответствие. Те самите искат да вярват в това, а и как иначе да оправдаят службата си при часките?

Емник, оказа се, беше далеч по-прозорлив, отколкото изглеждаше на пръв поглед.

— И за дирдирите ли смятат, че произхождат от дирдирхората? И уонките — от уонкоидите?

— Ами за това... — Емник сви рамене. — Може и да го мислят. Виж, ей я там твоята сграда.

Кварталът на часкоидите остана назад, скрит зад пояс от високи зелени дървета с огромни кафеникави цветове. Колата заобикаляше централната част на града. От едната страна на широката улица имаше обществени и административни постройки, подпрени от тънки арки и с покриви в най-причудливи форми. От другата страна се издигаше голямата сграда, в която според Рейт се намираше неговият кораб. Беше дълга колкото футболно игрище и почти толкова широка, с ниски стени и висок полуелипсовиден покрив. Истински архитектурен шедьовър, по тукашните стандарти.

Предназначението на сградата оставаше скрито. Виждаха се няколко входа, но никакви големи отвори за едрогабаритен транспорт. Рейт прецени, че вероятно това е задната част на постройката.

На Бонте базар Емник продаде чувалите си след истинска ария от яростни пазарлъци, докато Рейт се стараеше да остане незабележим за сините часки.

Емник не беше особено доволен от продажбата. Когато се върна при колата след разтоварването, той измърмори:

— Трябваше да поискам още двацет секвина, стоката ми е първо качество. Но как да го втъпя в главата на онзи часк? Той те зяпаше и непрестанно се опитваше да те подуши, а като забеляза, че се криеш от него, стана още по-подозрителен. Да знаеш, че си ми длъжник за загубата.

— Не мисля, че те е измамил — възрази Рейт. — Хайде, да се връщаме.

— А какво ще кажеш за моите изгубени двацет секвина?

— Забрави ги, те съществуват само във въображението ти. Виж, сините часки ни гледат.

Емник побърза да се настани на седалката за управление и включи мотора. Подтикван от яда си, той подкара по пътя, по който бяха дошли. Рейт му заговори с твърд глас:

— Без повече номера, карай по източния път към входа на голямата сграда!

— Винаги се прибирам по западния — захленчи Емник. — Защо да променям маршрута си сега?

— За твое добро...

— Хей, заплашваш ли ме? В центъра на Дадиче? Когато е достатъчно само да дам знак на часките...

— И това ще е последният знак в живота ти.

— А моите двайсет секвина?

— Вече получи петнайсет от мен, плюс печалбата. Стига си се оплаквал! Карай откъдето ти казах, инак ще ти извия врата!

С хъмкане, сподавени възражения и гневни погледи Емник се подчини.

Бялата сграда се издигаше пред тях. Пътят вървеше успоредно на фасадата, на около петдесетина метра от нея, с ивица зелена трева по средата. От главния път извиваше по-малък, който достигаше предната част на сградата. Подминаха го, тъй като щеше да е крайно подозрително да свърнат по него, и продължиха нататък, заобиколени от други коли и каруци, както и от няколко малки превозни средства, управлявани от часки. Рейт оглеждаше напрегнато фасадата. Три големи портала прорязваха предната стена. Този отляво и централният бяха затворени, отворен бе само крайният вдясно. Когато го подминаваха, Рейт надзърна и погледът му се плъзна по сияещи машини, лъскав метал и корпуса на една платформа, подобна на онази, която бе вдигнала и откарала неговия кораб.

Рейт се обърна към Емник.

— Това да не е заводът, където се строят въздухолети и космически кораби?

— Ами, предполагам — промърмори Емник.

— Веднъж вече те питах — защо не ми отговори?

— Защото не беше готов да ми платиш за информацията. Нищо не казвам даром.

— Обиколи още веднъж сградата.

— Ще ти струва допълнителни пет секвина.

— Два. И без мърморене, да не ти избия зъбите.

Емник изруга под нос и обърна колата назад.

— Някога поглеждал ли си през централния и левия портал?

— Ами да, няколко пъти.

— Какво има там?

— Колко ще ми платиш за информацията?

— Не много. Трябва да се уверя, че е от значение.

— Един секвин?

Рейт кимна.

— Понякога порталите зеят широко разтворени. Зад централния сглобяват секции от космически кораби, които после откарват някъде другаде. В левия строят по-малки летателни съдове, вероятно когато им потрябват за нещо. Напоследък не е имало много работа — сините часки не обичат да летят в космоса.

— Виждал ли си да карат тук кораби за ремонт? Например преди няколко месеца?

— Не. Защо питаш?

— Информацията ще ти донесе известна сума — отвърна Рейт.

В отговор Емник показа два реда жълтеникави зъби и замълча.

За втори път приближиха фасадата на голямата сграда.

— Забави — нареди Рейт, защото Емник бе преместил скоростния лост максимално напред и платформата се тресеше с бясна скорост по улицата.

Емник се подчини с видима неохота.

— Ако карам твърде бавно, може да заподозрат нещо, особено като видят как зяпаш нататък.

Рейт оглеждаше пътя, който водеше към сградата. Неколцина сини часки вървяха по него.

— Излез от пътя и спри за една-две минути — нареди Рейт.

Емник отново понечи да възрази, но Рейт се пресегна, дръпна ръчката назад и колата замря. Емник се задави от гняв.

— Слизай — иди да поправиш някое от колелата или провери акумулатора — инструктира го Рейт. — Престори се, че имаш някаква работа — той скочи на земята, без да откъсва поглед от сградата. Порталът отдясно го мамеше, широко разтворен. Толкова близо и същевременно тъй далече... Да можеше само да прекоси тези петдесет метра и да надзърне вътре!

И тогава какво? Дори и да види вътре кораба, едва ли щеше да го завари в работещо състояние — най-вероятно техниците на сините часки го бяха разглобили. Навярно го изучаваха, след като всичко вътре им беше непознато, ново, различно. Присъствието на човек в двора само щеше да събуди подозрението им. Не би могъл да си представи по-рисковано решение. Дори корабът да е вътре, Рейт нямаше никаква представа как да си го върне. Ако пък го нямаше и там държаха само предавателя на Пол Уандър, тогава щеше да се наложи да преосмисли плановете си и да потърси друго решение... Както и да е, не можеше да предприеме нищо, докато не надникне в завода. Изглеждаше толкова лесно. Само някакви си петдесетина метра... Не би могъл да се преоблече като син часк, оставаше само да се дегизира на часкоид. Нищожен шанс, помисли си той. Чертите му се отличаваха коренно от тези на часкоидите.

Всички тези мисли му отнеха броени секунди, но Емник очевидно губеше търпение. Рейт реши да потърси съвета му.

— Емник — заговори той, — да предположим, че искаш да узнаеш дали някакъв предмет — например малък космически кораб — се намира в сградата. Как би постъпил?

Емник изпъшка.

— И през ум не би ми минала подобна тъпотия. Бих се качил на колата и бих подкарал, докато все още съм цял-целеничък.

— Не можеш ли да измислиш някакво оправдание, за да влезем вътре?

— Няма такова. Престани да фантазираш!

— Или поне да спрем близо до портала?

— Не и не!

Рейт отново хвърли поглед, изпълнен с копнеж, към сградата и двора. Толкова близо и същевременно тъй далече... Ядосваше се на себе си, на непреодолимите пречки, на сините часки, на Емник, на планетата Тчай. Петдесетина метра — работа за половин минута.

— Чакай ме тук — подхвърли той на Емник и закрачи право към портала.

— Върни се, ей, върни се веднага! — извика отзад пресипнало кормчията. — Да не си се побъркал?

Но Рейт само ускори крачка. На площадката до сградата имаше неколцина часкоиди, вероятно работници, които не му обърнаха

внимание. Рейт забърза още повече. До портала оставаха само десетина метра. От него тъкмо излизаха трима сини часки. Сърцето на Рейт се разтуптя, дланите му се изпотиха. Сините часки със сигурност бяха подушили потта му, дали щяха да познаят, че мирише на страх? Изглеждаха погълнати от делата си и сякаш не му обръщаха внимание. С наведена глава и лице, скрито под широкополата шапка, Рейт забърза край тях. После, когато до портала оставаха няколко метра, тримата се извърнаха едновременно, сякаш по даден сигнал. Един от тях го заговори с креслив, превзет глас, думите бяха оформени от органи, различни от гласните струни.

— Човеко! Къде си тръгнал?

Рейт спря и отговори с обяснението, което беше измислил, докато пресичаше голямата улица.

— Идвам за старо желязо.

— Какво старо желязо?

— В сандък край портала — така ми казаха.

— Ах! — гъргорещ и бълбукащ звук, който Рейт не можа да интерпретира. — Няма старо желязо!

Един от другите промърмори нещо тихо и тримата изсъскаха едновременно, което вероятно бе аналог на човешкия смях.

— Старо желязо, а? Няма във фабриката. Но там — виждаш онази сграда? Там намериш старо желязо!

— Благодаря — отвърна ентусиазирано Рейт. — Все пак ще хвърля едно око — той измина последните метри, които го делиха от разтворения портал, и надзърна в обширното пространство отвъд, където бръмчаха машини, миришеше на метал и смазочно масло и на озон. В близкия край бяха подредени завършени секции на въздушна платформа, готови за сглобяване. Край тях работеха сини часки и часкоиди без видими признаци за кастово разделение. Покрай стените, както в много земни заводи или цехове, имаше тезгяхи, ракли и сандъци. В центъра бе положена цилиндрична секция на летателен апарат, който наподобяваше средно голям космически кораб. Зад него, почти скрито от корпуса, се мярна нещо познато — разузнавателният кораб, с който Рейт бе пристигнал на Тчай.

На пръв поглед не се виждаха никакви поражения по обшивката. Дори и двигателят да беше разглобен, нямаше как да определи от това разстояние. Това бе всичко, което Рейт успя да види. Тримата часки

бяха замръзнали на няколко метра зад него и масивните им, покрити със синкави люспи глави помръдваха лекичко, сякаш душеха. Рейт осъзна, че точно това правят — улавяха миризмата му. В позата им пролича внезапно пробуден интерес и те изведнъж се отправиха към него.

Един от тях заговори с дрезгав, зловец глас:

— Човеко! Внимание! Върни се веднага! Там няма старо желязо.

— Ти миришеш на човешки страх — добави вторият. — Миришеш на странни вещества.

— Болен съм — отвърна Рейт.

— Миришеш като странно облечения човек, който намерихме в странния космически кораб — добави третият. — Има нещо фалшиво в теб.

— Какво търсиш тук? — попита първият. — Кой те праща да шпионираш?

— Никой, аз съм кормчия, трябва да се връщам в Пера.

— Къде ти е колата? Не си дошъл пеша.

Рейт се насочи към изхода.

— Колата ми е на улицата — той вдигна ръка, после се ококори. От Емник и товарната платформа нямаше и следа. Рейт бързо се съвзе. — Колата ми! Откраднали са я! — провикна се с престошена уплаха. — Кой може да я е взел? — той размаха ръка за сбогом на тримата часки и се затича по затревената част между двата пътя.

Когато стигна храсталак с бели, пухкави като вълна цветове и широки зелени листа, той спря и се обърна, ала това, което видя, не го успокои по никакъв начин. Единият от тримата часки тичаше само на няколко крачки зад него и беше насочил някакъв инструмент с дълга пръчка към храста. Вторият говореше с тревожен вид в устройството в ръката му. Третият бе пресякъл портала и оглеждаше двора вътре, сякаш да провери дали всичко си е на мястото.

— Е, сега вече я загазих — промърмори Рейт. — Сам се напъхах в капана — той понечи да се обърне, но спря, забелязал група часкоиди, издокарани във виолетово-сиви униформи, които се появиха при портала, яхнали издължени и ниски мотоциклети. Сините часки им дадоха кратки напътствия, сочейки към храсталака между пътищата. Рейт не сметна за необходимо да губи повече време. Той изтича на пътя тъкмо когато наблизко преминаваше една кола, метна се

в каросерията и се притаи между празните кошници, без да бъде забелязан от кормчията.

Отзад долетя ревът на дузина мотоциклети, които се понесоха с бясна скорост. Те подминаха колата с гневни електрически припуквания. Навярно за да преградят пътищата или да подсилят часовете при главния портал.

Най-вероятно и за двете, реши Рейт. Малкото приключение, както бе предсказал Емник, заплашваше да приключи с фиаско. Рейт се съмняваше, че сините часки ще го включат в някоя от прословутите си игри — по-скоро щяха да предпочетат да измъкнат от него информация. А след това? В най-добрия случай Рейт щеше да изгуби свободата си. В най-лошия... по-добре да не мисли за това. Колата подскачаше с доста добра скорост, но Рейт знаеше, че няма никакви шансове да премине през портата. Близо до Северния пазар той скочи на земята и веднага се притаи зад ниска постройка от пореста бяла материя — склад или хранилище. Тъй като от настоящата позиция не виждаше нищо наоколо, той се покатери по стената на покрива на хранилището. Оттук можеше да наблюдава главния път и портала и страховете му се потвърдиха: най-малко десетина полицаи в сиво-виолетови униформи проверяваха щателно напускащите града коли. Ако Рейт възнамеряваше да излезе от Дадиче, трябваше да го стори по друг начин. Реката? Би могъл да изчака тук до спускането на нощта и после да заплува надолу по течението. Но Дадиче се простираше на няколко мили от двете страни на реката. Освен това Рейт нямаше никаква представа за съществата, които я обитаваха. Ами ако бяха хищни, както много други животни на планетата, в такъв случай едва ли би искал да се намира в близост до тях, при това в тяхната среда.

Тихо бръмчене привлече вниманието му. Той вдигна глава и забеляза една въздушна шейна само на стотина метра над него, кръжаща бавно над околностите. На седалката имаше двама сини часки с причудливи шлемове като издължени устни антени. Рейт почти веднага се досети какво е това — сигурно антените бяха нещо като обонятелни усилватели, с чиято помощ го издирваха.

Шейната продължи, без да променя курса си. Рейт си позволи една слаба въздишка. А може би предположенията му бяха погрешни? И това не бяха обонятелни антени, а церемониални принадлежности? Или украшения?

— Едва ли някога ще узная истината — рече си Рейт. Той огледа небето, но не се виждаха други летателни апарати. Надигна се и отново се озърна предпазливо. Вляво от него, зад редица от дървета адарак беше Северният пазар — бели бетонни навеси и стъклени паравани, зад които се мяркаха фигури в черни, тъмносини и червени дрехи, лъщяха металносини люспи. Вятърът, който полъхваше от север, носеше смесица от ухания на подправки, възкисела миризма на разлагащи се зеленчуци, на печено, варено и ферментирало месо, на сладкиши от мая и гъби.

Вдясно бяха къщичките на часкоидите, разпръснати сред градините. Отвъд тях, опряна в самата стена, стърчеше висока постройка, заобиколена от черни дървета. Ако Рейт можеше да се изкатери на покрива на тази сграда, вероятно би могъл да се спусне от външната страна на оградата. Той вдигна очи към небето. Здрачът беше най-подходящото време за подобно начинание, а дотогава оставаха два-три часа.

Рейт се спусна от покрива и се подпря замислен на стената. С толкова чувствителното си обоняние дали сините часки биха могли да го открият по миризмата, както ловджийските кучета? Не беше невъзможно, което означаваше, че ще е най-добре да не рискува.

Той намери две къси парчета дърво, завърза ги за подметките си и прекоси градината с дълги крачки.

Беше изминал едва трийсетина метра, когато чу шум зад гърба си и веднага се притаи. Надзъртайки внимателно иззад храста, Рейт установи, че предположенията му са били не само верни, но и своевременни. Край хранилището стояха трима часкоиди, полицаи с виолетово-сиви униформи и двама сини часки, един, от които носеше дълга пръчка, прикачена към някакъв уред, а също и към маска на носа му. Синият часк размахваше пръчката над земята и изглежда без никакво затруднение душеше следите на Рейт. В подножието на сградата съществото спря объркано, но скоро след това се досети, че Рейт се е качвал на покрива. И тримата се отдръпнаха предпазливо назад, очевидно сигурни, че Рейт продължава да се спотайва горе.

От наблюдателното си място на трийсетина метра Рейт понататък тихо се засмя, чудейки се какво ще си помислят преследвачите му, когато не го открият на покрива. След това, стъпвайки върху дървените подложки, той продължи да се прокрадва през градината.

С огромна предпазливост Рейт доближи високата сграда и спря зад едно дърво, за да разузнае положението. Сградата тънеше в мрак и изглеждаше необитаема. Както Рейт предполагаше, покривът ѝ достигаше до самата стена.

Рейт погледна назад към града. Поне дузина въздушни шейни се рееха в небето. Те летяха ниско над района, който току-що бе прекосил, влачейки под себе си черни цилиндри с антени — вероятно обонятелни детектори. Достатъчно бе някоя от шейните да се доближи или дори да се озове от подветрената страна, и Рейт щеше да бъде засечен. Трябваше час по-скоро да намери прикритие и тъмната сграда до стената изглеждаше единствената подходяща възможност.

Рейт продължи да се озърта още пет минути. Не забеляза никакво движение в сградата. Напрягаше слух, но не дочуваше никакви шумове. Въпреки това все още не намираше кураж да я доближи. От друга страна, не биваше и да остава на мястото си. Той развърза импровизираните си подметки и направи няколко предпазливи крачки. Сетне, дочул шум зад гърба си, отново се върна в скривалището.

Звучите бяха ритмични удари на гонг. По пътя се приближаваше процесия от часкоиди, облечени в сиво-бели роби. Най-отпред четирима от тях носеха открит ковчег, в който бе положен загърнат в бяло платно труп. Следваха ги часкоиди, мъже и жени, които пееха и надаваха пронизителни крясъци. Навярно сградата беше мавзолей или погребален дом, на това се дължеше и мрачният, ѝ изглед, както и фактът, че е необитаема.

Ударите на гонга постепенно се забавиха. Групата спря пред портала. Гонгът утихна. В пълна тишина четиримата отнесоха ковчега на терасата и го положиха тържествено. Опечалените се отдръпнаха назад и зачакаха. Гонгът отекна само веднъж.

В стената се появи процеп, който постепенно се разширяваше, превръщайки се във врата, зад която сякаш имаше бездна. Ярък лъч златиста светлина обля трупа. Отдясно и отляво излязоха двама сини часки, издокарани в ритуални одежди с множество коланчета, петлици, златисти листенца и пискюли. Те приближиха трупа, повдигнаха покривалото, под което се виждаше лице, полускрито под нахлупения фалшив скалп, сетне пристъпиха встрани. Спусна се завеса и скри трупа.

Измина близо минута. Златистият лъч се превърна в ослепителен блясък, отнякъде долетя жалостива мелодия, която като че бе изтръгната от струните на разстроена арфа. Завесата се вдигна. Трупът лежеше на същото място, но черепът му бе разтворен и в зейналия отвор седеше миниатюрна фигура на син часк, втренчила поглед в опечалените.

Гонгът отброи единайсет тържествени удара. Сините часки се провикнаха:

— Въздигането е налице! Човекът премина в по-горното си състояние! Всички вие бяхте свидетели на чудото на природата! Вдъхнете ликуващото му ухание! Човекът на име Загел Едгиз даде душата си, на този малък зародиш! Възможно ли е да има по-голямо блаженство? Само с усърдие, с упорито прилагане на изпитаните принципи на живот това величие ще споходи всеки един от вас! В своя първи живот аз бях Сагаза Осо — обяви часкът.

— А аз — жена на име Дисун Фуруиг — добави вторият. — Така ще стане и с вас. Вървете си и отнесете радостта в сърцата си! А ние ще намажем зародиша на Загел Едгиз с целебни масла и ще върнем празната черупка в земята. След две седмици можете да посетите своя обичан Загел Едгиз!

Опечалените, които вече не изглеждаха тъй печални, се върнаха обратно по пътя под веселите звуци на гонга и скоро се изгубиха зад хълма. Ковчегът с трупа и фигурката на часка се плъзна през отвора в сградата. Часките я последваха и вратата се затвори.

Рейт се засмя тихо, но млъкна веднага щом зърна една шейна да кръжи ниско в небето. Той се прокрадна през храстите и доближи погребалния дом. От часките нямаше и следа, Рейт заобиколи откъм задната страна на сградата, където тя опираше в стената.

В приземния етаж имаше арковиден вход. Рейт се заслуша и долови равномерно бумтене на машина. Той потрепери при мисълта за зловещата функция, която вероятно изпълняваше. Когато надзърна в мрака, видя само склад, хранилище за ненужни вещи. На рафтовете и лавиците имаше гърнета, делви, купища стари дрехи, изоставени и покрити с прахоляк машинарии с неясно предназначение. В стаята цареше хаос и изглежда, тук рядко се влизаше. Рейт огледа за последен път небето и се шмугна вътре.

Помещението се свързваше с друго през ниска арка. Имаше друга стая след първата, после още една и още една, всичките озарени от бледата светлина на лампите на тавана. Рейт се притаи зад една ракла и зачака.

Измина час, после още един. Рейт започна да губи търпение и реши да разузнае наоколо. В една странична стаичка откри сандък с изкуствени темета, всяко снабдено с надпис и неясни знаци. Той избра едно и го пробва. Изглежда, му пасваше добре — Рейт го свали и махна надписа. От купчината стари дрехи си хареса наметало и се загърна с него до брадичката. Надяваше се, че от известно разстояние и без да привлича вниманието, ще го сметнат за часкоид.

Светлината от прозорците избледня, Рейт надзърна и установи, че слънцето се е скрило зад облаци. Адараците поклащаха бавно клони. Рейт се изкатери на прозореца и огледа небето — поне за момента не се виждаха никакви въздушни шейни. Той излезе в градината, избра подходящо дърво и се покатери. Кората беше хлъзгава и мека, което доста затрудни задачата му. Най-сетне, целият омазан с ароматна мязга и плувнал в пот под дебелото наметало, той се добра до покрива на погребалния дом.

Тук прилекна и първо погледна към Дадиче. Въздушните шейни бяха изчезнали, небето беше кафеникаво сиво в приближаващия здрач.

Рейт доближи края на покрива и огледа стената. Горният ѝ край бе само на два метра от него, плосък, ако се изключеха високите трийсетина сантиметра зъбци на равни разстояния. Предупредителна система? Рейт не можеше да си представи друго предназначение. От другата страна стената бе висока близо десет метра — осем, ако се улови за ръба и увисне надолу. Рейт се опита да прецени шансовете си да се приземи, без да си счупи или изкълчи нещо — около трийсет процента, в зависимост от почвата в подножието на стената. С въже спускането щеше да е фасулска работа. В склада не беше видял въжета, но имаше достатъчно дрехи, от които да си направи. Но първо — какво ще се случи, когато пристъпи върху горната част на стената?

За да провери това, Рейт си свали наметалото. Придвижвайки се по покрива, докато доближи стената със зъбците, той размаха наметалото над тях.

Резултатът беше незабавен и стряскащ. От два съседни зъбеца бликнаха ярки огнени езици, които пронизаха наметалото и го

подпалиха. Рейт го хвърли на покрива и скочи върху него, за да потуши пламъците, като се озърташе изплашено. Не се съмняваше, че някъде се е задействала аларма. Дали да рискува и да скочи от стената, а после да побегне през пущинака? Шансовете му бяха доста лоши и дори безнадеждни, ако го прикlescеха на открито. Той се върна при дървото и се спусна обратно долу. В небето вече кръжаха няколко въздушни шейни. Рейт дочу далечно и пронизително свирене, което определено му действаше на нервите... Той хукна обратно към дърветата. Вниманието му привлякоха отблясъци на вода — зад дърветата имаше малко езеро, обрасло с бледи водни растения. Рейт захвърли обгореното наметало и фалшивото теме и скочи във водата, потоци се до шия и зачака.

Изминаха няколко безкрайно дълги, минути. В двора пристигна отряд мотоциклетисти. Две небесни шейни спуснаха обонятелни детектори над дърветата, едната вдясно от него, другата вляво. Те се отдалечиха бавно на изток — изглежда, сините часки смятаха, че е скочил от оградата и че сега е някъде навън, в полето. Ако наистина беше така, шансовете му да се измъкне незабелязано по-късно значително нарастваха... Постепенно Рейт усети, че нещо се движи на дъното на езерото. Някакво мускулесто, целеустремено тяло. Змиорка? Водна змия? Пипала? Рейт буквално изхвърча от езерото. Едва изминал десетина крачки, той чу нещо да се подава с шляпане от езерото и да издава звук, който наподобяваше разочаровано сумтене.

Рейт вдигна захвърленото наметало и фалшивото теме и се отдалечи от погребалния дом, оставяйки след себе си мокра диря.

Скоро стигна тясна алея, която се виеше между къщичките на часкоидите. Нощем те изглеждаха стаени, затворени, тайнствени. Имаха малки прозорчета, на два метра над земята. Някои изпускаха бледожълта светлина, като от газен фенер, което учуди Рейт. Със сигурност една толкова технологично напреднала раса като сините часки би могла да осигури на своите помощници електрическо и дори нуклеонично осветление... Поредният тчайски парадокс.

Мокрите дрехи не само тежаха, но и смърдяха отвратително. Това донякъде беше предимство, помисли си Рейт, защото щяха да прикрият неговата миризма. Той нахлузи фалшивото теме и се загърна в мокрото наметало. След това продължи с бавна и вдървена крачка към градската порта.

Небето беше черно, от Аз и Браз нямаше и следа, а улиците на Дадиче бяха оскъдно осветени. Появиха се двама часкоиди. Рейт наведе глава, прегърби рамене и закрачи с решителен вид. Двамата го подминаха без дори да го погледнат.

Окуражен от кратката среща, Рейт достигна централния булевард на около двеста метра от портата. Оттук се виждаха трима пазачи с виолетово-сиви униформи, но те имаха отегчен и изморен вид и Рейт отново се изпълни с надежда, че сините часки са се отказали да го преследват. Вероятно смятаха, че е въвн от града.

За съжаление обаче грешаха, добави той.

Обмисли и отхвърли идеята да се затича право към портала, да го прекоси и да потъне в мрака, преди пазачите да успеят да реагират. Въздушните шейни щяха да го застигнат за броени секунди, както и отрядът от мотоциклетисти. А и с тези вонящи дрехи едва ли би могъл да се скрие — освен ако не се съблече и не побегне гол в тъмнината.

Рейт поклати обезсърчено глава... Вниманието му бе привлечено от една кръчма в мазето на висока сграда. От приземните прозорци блещукаха червени и жълти светлинки, чуваха се дрезгави разговори и от време на време изблици на висок смях. От вратата излязоха трима часкоиди, които закрачиха, полюшвайки се, по улицата. Рейт им обърна гръб и надзърна през прозорчето в кръчмата. Поне десетина часкоиди, с разкривени под фалшивите темета лица, седяха приведени над каменни делви с някаква упойваща течност и разменяха духовити любезности с малка група жени. Жените бяха облечени с черно-зелени рокли, а от фалшивите им темета се спускаха сърмени лентички. Носовите на едните и другите бяха оцветени в яркочервено. Унила сцена, помисли си Рейт, но въпреки това говореща за недвусмисления човешки произход на часкоидите. Тук присъстваха всички универсални съставки на веселието: упойващи напитки, красиви жени и приятели. Само че часкоидната версия изглеждаше някак вяла и мрачна... Още двама часкоиди минаха покрай Рейт, без да му обърнат внимание. Поне засега дегизировката явно вършеше работа, но дали би издържала на по-детайлно проучване, Рейт все още не знаеше със сигурност. Той продължи към портала, докато стигна на петдесетина крачки от него. Не смееше да се приближи повече. Пъхна се в една ниша между две сгради и продължи наблюдението на портала.

Беше късна нощ. Въздухът бързо изстиваше, Рейт започна да долавя странните миризми, които излъчваха градините в Дадиче.

Той задряма. Когато отвори очи, Аз се бе появила в небето и сияеше зад короните на бдящите адараци. Рейт промени положението си, изстена, потърка схванатия си врат и се намръщи от миризмата на мокрите си дрехи.

При портала двама от пазачите се бяха запилели някъде. Третият стърчеше неподвижно, унесен в дрямка. Помощниците му се бяха свили в малката караулка, откъдето надзъртаха към пустия път. Рейт се облегна на стената на нишата.

На изток небето порозовя от настъпващата зора, градът постепенно се пробуждаше. Новата смяна пристигна на портала. Рейт наблюдаваше как пристигащата и заминаващата групи обменят информация.

Час по-късно откъм Пера се зададоха първите коли и каруци. Най-отпред се поклащаше каруца, теглена от чифт впрегатни добичета и натоварена с каци туршия и сушено месо, ако можеше да се съди по миризмите, които се разнасяха наоколо. На капрата седяха двама — Емник, с по-мрачно и кисело изражение отвсякога, и Траз.

— Четирийсет и три — извика Емник.

— Сто и едно — добави Траз. Пазачите се приближиха, преброиха каците, огледаха каруцата и наредиха на Емник да продължи.

Докато каруцата минаваше покрай него, Рейт се подаде от нишата и тръгна успоредно с нея.

— Траз.

Младежът извърна глава и издаде тих звук на задоволство.

— Знаех си, че си жив.

— Ако се пропуснат някои подробности. Приличам ли ти на часкоид?

— Не особено. Дръж наметалото вдигнато до брадичката и носа. Когато се зададем откъм пазара, пъхни се под десния преден крак на животното отдясно.

Рейт се върна обратно в нишата, а каруцата бавно се отдалечи в посока към пазара. Час по-късно се върна, движейки се бавно. Емник я доближи към близката страна на пътя. Веднага щом се изравни с него,

Рейт напусна скривалището си. Каруцата спря, Траз скочи и се престори, че затяга въжетата на каците отзад.

Рейт изтича, шмугна се между добичетата и откри, че по средата е повесен изцапан кожен хамак. Той се нагласи вътре и каруцата потегли. Рейт не виждаше нищо, освен провисналия търбух на животното и предните му крака.

Каруцата доближи портала. Той чу гласове и видя остроносите червени сандали на пазачите. След известно време каруцата се раздвижи отново и продължи с трополене към близките хълмове. Сега Рейт виждаше павирания междуградски път и стърчащите между плоските камъни тревички.

Най-сетне каруцата спря. Траз надникна под търбуха на животното.

— Излизай — никой не ни вижда.

Завладян от почти налудничаво облекчение, Рейт се измъкна от вонящото си скривалище. Смъкна фалшивото теме, запокити го към канавката, прибави към него подгизналото наметало, жилетката и ризата, после се качи обратно в каруцата, седна отзад и се облегна на една каца.

Траз се върна на капрата при Емник и каруцата потегли. Траз го разглеждаше загрижено през рамо.

— Да не си болен? Или ранен?

— Не. Само уморен. Но съм жив — благодарение на теб. И на Емник — поне така изглежда.

Траз метна свъсен поглед на кормчията.

— Този тип не оказа кой знае каква помощ. Наложил се да го посплаша малко, дори да го ступам.

— Ясно — Рейт втренчи критичен поглед в сгърбените рамене на Емник. — Да си призная, аз също не пазя добри спомени от краткото ни съвместно пътуване.

Раменете потрепериха. Емник се завъртя на седалката и на лицето му разцъфна жълтеникава усмивка.

— Сигурно не сте забравили, почитаеми господине, че ви съветвах да не вършите някои неща, преди още да разбере за високия ви пост.

— За високия ми пост? — повтори Рейт. — Какъв висок пост?

— Съветът на Пера те избра за градоначалник — обясни Траз. —
Доста висок пост, ако питаш мен.

11.

Рейт нямаше никакво желание да управлява Пера. Подобно занимание би изчерпало енергията му, унищожило запасите от търпение, ограничило миогледа му до действия, с които не би постигнал нищо от онова, което всъщност го вълнуваше. По необходимост той възнамеряваше да ръководи града според представите си за земната социална философия. По най-обща преценка населението на Пера бе истинска сбирщина. Бегълци, престъпници, бандити, особняци, мелези, хора с неясен произход — какво знаеха всички тези нещастници за понятия като равенство, справедливост, правосъдие, човешко достойнство, идеали на прогреса?

Ако не друго, поне щеше да е истинско предизвикателство.

Ами космическият кораб, надеждите му за връщане на Земята? Приключенията му в Дадиче бяха потвърдили само местонахождението на разузнавателния кораб. Сините часки без никакво съмнение щяха да са учудени и заинтригувани, ако предяви претенции да му върнат неговата собственост. Да ги примамим? Но как? Рейт не би могъл да им обещава военна помощ срещу дирдири или уонки — вечните съперници на сините часки. Да ги принуди? Нямаше с какво, не разполагаше с никакви сили.

И още един въпрос — сините часки вече знаеха за неговото съществуване. Навярно се питаха що за човек е, откъде е дошъл. На Тчай имаше много закътани местенца, райони, в които се срещаха всякакви чудаци. Нищо чудно сините часки сега да преглеждаха внимателно картите си.

Докато Рейт обмисляше всичко това, каруцата изкатери склона на хълма, премина Белбалската клисура и се спусна към степта. Слънцето затопли приятно Рейт, вятърът от степта прогони миризмата. Той задряма и скоро потъна в дълбок сън.

Когато се събуди, каруцата вече трополеше по стария паваж на Пера. Стигнаха централния площад в подножието на цитаделата.

Докато преминаваха покрай бесилото, Рейт видя, че там се поклащат осем трупа — бяха на бирници. Траз му обясни как е станало всичко:

— Когато се спуснаха от цитаделата, размахваха ръце и се смееха, сякаш всичко досега е било някакъв фарс. Да знаеш колко възмутени изглеждаха, когато милицията ги залови. Не спираха да се оплакват, докато не се стегнаха примките около престъпните им вратлета!

— Значи сега дворецът е празен — подхвърли Рейт, загледан към каменната сграда.

— Доколкото знам. Предполагам, че ще искаш да живееш там?

В гласа на Траз се усещаше едва доловимо неодобрение. Рейт се ухили. Въздействието на Онмале не изчезваше с течение на времето и се проявяваше в подобни моменти.

— Не — заяви той. — Там живееше Нага Гохо. Ако се настаним и ние, хората ще сметнат, че сме същите като него.

— Дворецът е много хубав — промърмори разколебаният Траз. — Пълен е с всякакви интересни неща... — той погледна Рейт и повдигна вежди. — Явно си решил, че ще управляваш Пера.

— Ами да — отвърна Рейт. — Така съм решил.

В странноприемница „Мъртвата степ“ Рейт се натърка с благовонни масла, мек пясък и пресята пепел. Изми се с чиста вода и повтори процеса, твърдо решен при първа възможност да запознае тези хора със сапуна — жителите на Пера в частност, а по-нататък и цялото население на Тчай. Как бе възможно една толкова лесна за получаване субстанция като сапуна да е непозната на тази планета? Реши да попита Дерл, Илин-Илан, или както ѝ беше името, дали в Кат имат сапун.

Изкъпан, избръснат и облечен в чисти ленени дрехи и нови меки сандали, Рейт слезе да изяде купа с овесена каша и варено месо в залата. Промяната на атмосферата тук бе осезаема. Персоналът на странноприемницата се отнасяше към него с подчертано уважение, останалите присъстващи в помещението разговаряха с тихи гласове и го наблюдаваха крадешком.

Рейт забеляза и група мъже, скупчени на двора, които си шепнеха и хвърляха боязливи погледи към странноприемницата. Когато се нахрани, те влязоха и се строиха пред неговата маса.

Рейт ги огледа, за да установи, че познава някои от тях — бяха присъствали на екзекуцията на Нага Гохо. Мършавият тип с жълтеникава кожа и искрящи черни очи вероятно идваше от блатата. Този до него изглеждаше като мелез между часкоид и сив. Имаше и типичен сив, среден на ръст, плешив, с пепелява кожа, месест нос и изцъклени лъскави очи. Четвъртият беше старец с черти на чергар, красив по някакъв суров, обветрен начин, а петият бе нисък, с масивен гръден кош, ръце, повесени до коленете, и неясен произход. Говорител на тази странна сбирщина бе старецът от степта. Той заговори с дрезгав глас:

— Ние сме Комитетът на петимата, създаден по твоя препоръка. След продължително обсъждане и оценявайки факта, че благодарение на теб беше свален и премахнат Нага Гохо и неговите бирници, ние решихме да те назначим за градоначалник на Пера.

— Който ще се съобразява с нашите съвети и ограничения — побърза да добави мелезът.

Рейт все още не бе взел решение. Той се облегна назад и огледа комитета с мисълта, че никога преди не бе виждал толкова разнородна група.

— Не е толкова лесно — заговори накрая. — Възможно е да откажете да ми сътрудничите. А аз не бих приел поста, ако не ми обещаете пълното си сътрудничество.

— Сътрудничество за какво? — попита сивият.

— За промени. Дълбоки, съществени промени.

Членовете на комитета размениха предпазливи погледи.

— Ние сме консервативни хора — смънка смутено мелезът. — Животът е труден, не можем да си позволим рисковани експерименти.

— Експерименти! — разсмя се пресипнало старецът от степта. — Ето от какво имаме нужда! Всяка промяна може да е само за добро! Да чуем какво ще предложи човекът!

— Ами добре — склони неохотно мелезът. — Няма да заболи, ако го изслушаме, не сме се вrekli във вярност.

— Подкрепям мнението на този човек — посочи Рейт стареца. — Пера е купчина от руини. Хората тук живеят като просяци. Нямаат достойнство, нито самоуважение, свират се в дупки, мръсни и невежи са, носят парцали. И най-страшното е, че не ги е грижа.

Членовете на комитета го гледаха облещени. Старецът се разсмя хрипливо, мелезът смръщи вежди. Останалите го зяпаха с нескрито съмнение. Те отстъпиха няколко крачки, съвещаваха се известно време помежду си, после се върнаха при Рейт.

— Можеш ли да обясниш подробно какви предложения ще направиш?

Рейт поклати глава.

— Не съм мислил по въпроса. Истината е, че аз съм цивилизован човек, образован и възпитан в цивилизовани условия. Имам представа какво може да постигне човекът. Не можете дори да си представите колко много е това. Жителите на Пера са човеци — ще се стремя да живеят като такива.

— Да, да — провикна се човекът от блатата. — Но как? По какъв начин?

— Ами, на първо място, ще организирам милиция, дисциплинирана и добре обучена, да поддържа реда и да охранява града и керваните от зелените часки. Ще създам училище и болница, по-късно леярна, складове и пазар. Междувременно ще насърчавам хората да строят къщи и да почистят града.

Членовете на комитета отново запристъпваха смутено. Старецът изсумтя.

— Ние сме хора, вярно, че кой би го отрекъл? И тъй като сме хора, трябва да живеем предпазливо. Не бива да пожелаваме да приличаме на дирдирите. Най-важното е да оцелеем.

— Сините часки никога няма да допуснат да предявяваме подобни претенции — добави сивият. — Търпят ни само защото сме безвредни.

— Но пък ние сме основният им доставчик — припомни ниският. — Те купуват продукцията ни евтино.

— Глупаво е да дразним по-силните от нас — промърмори сивият.

Рейт вдигна ръка.

— Чухте моята програма. Ако не сте съгласни да ми помагате — намерете си друг градоначалник.

Старецът втренчи поглед в лицето му, сетне дръпна останалите назад. Последва разгорещен спор. След известно време те отново се приближиха.

— Съгласни сме с условията ти. Ти ще бъдеш нашият предводител.

Рейт, който се бе надявал, че комитетът ще го отхвърли, въздъхна едва забележимо.

— Какво пък, тъй да бъде. Предупреждавам ви, ще искам много от вас. Ще работите по-здраво, отколкото когато и да било през целия си живот, но ще знаете, че е за ваше добро. Или поне така се надявам.

Той говори пред комитета около час, обяснявайки какво се надява да постигнат, и успя да събуди интереса им, а и известен предпазлив ентусиазъм.

Късно следобед Рейт, Анахо и трима от членовете на комитета се качиха да изследват изоставения дворец на Нага Гохо.

Минаха по лъкатушещия път и скоро високата каменна постройка се възправи пред тях. Те прекосиха усойния двор и влязоха в големия хол. Богатствата на Нага Гохо — масивните маси и скамейки, килимите, закачалките, лампите на триножници, подносите и чайниците, вече бяха покрити с тънък слой прах.

От едната страна на хола се намираха спалните, които миришеха на влажни завивки и ароматични вещества. Трупът на наложницата на Нага Гохо лежеше така, както Рейт го бе заварил. Групата бързо се отдръпна назад.

От другата страна на хола имаше складове, натъпкани с грабени вещи — денкове с платове, сандъци с кожа, наръчи с рядка дървесина, инструменти, оръжия, прибори, кюлчета необработени метали, стъкленици с есенции, книги с кожени подвързии и черни страници, изписани със сиви точки, които според Анахо били фабрични наръчници на уонките. В една ниша имаше ковчеже, пълно до половината със секвини. Два малки сандъка съдържаха скъпоценни камъни, украшения, накити. Членовете на комитета се въоръжиха с изкусно изработени стоманени саби с гравирани ефеси и предпазители, Траз и Анахо последваха примера им. След като хвърли срамежлив поглед на Рейт, Траз се издокара с красиво златисто охрено наметало, ботуши от мека черна кожа и лъскав шлем от тънка стомана с протектор, който се спускаше над врата и шията.

Рейт откри няколко десетки лъчемета с изчерпани батерии. Тези, по думите на Анахо, се презареждали от акумулаторите, с които се

задвигвали и товарните платформи — факт, който явно бе убягнал на Нага Гохо.

Слънцето вече клонеше към западния хоризонт, когато най-сетне напуснаха мрачния дворец. Докато пресичаха двора, Рейт забеляза една ниска врата в странична ниша. Побутна я с рамо и отзад се показа каменно стълбище. Отдолу повя миризмата на мухъл, разложение, мръсотия и още нещо — тежка и влажна миризма, от която космите по гърба на Рейт настръхнаха.

— Тъмница — обясни лаконично Анахо. — Слушай.

Тих, дрезгав шепот долиташе отдолу. Зад вратата Рейт напипа лампа, която май не работеше. Анахо чукна стъклената крушка и помещението се озари от бледо сияние.

— Дирдириите ги правят — обясни той.

Готова за всичко, групата се спусна по стълбите и се озова в подземие с висок таван. Траз улови Рейт за ръката и посочи — тъмен силует помръдваше безшумно в мрака отсреща.

— Пнум — прошепна Анахо и помръдна зиморничаво рамене. — Въдят се из руините на Тчай, като червеи в старо дърво.

Висока лампа хвърляше слаба светлина, на която различиха клетки в дъното на помещението. В някои от тях имаше кости, в други — купчини разлагаща се плът, в трети — същества, чиито звуци бяха чули на повърхността.

— Вода, вода — повтаряше едно от съществата. — Дайте ни вода!

Рейт доближи лампата до клетката.

— Часкоиди.

Той напълни метално канче от кацата с вода в ъгъла и го пъкна през решетките. Часкоидите пиха жадно и поискаха още.

Масивни клетки с яки решетки в ъгъла на подземие бяха обитавани от две неподвижни фигури с щръкнали конусовидни скалпове.

— Зелени часки — прошепна Траз. — За какво ли са му притрябвали на Нага Гохо?

— Вижте, гледат само в една посока — вдигна ръка Анахо. — Посоката, в която е тяхната орда. Те са телепати.

Рейт донесе две канчета с вода и ги промуши в клетката на зелените часки. Съществата се пресегнаха и пресушиха съдините в

миг.

Рейт се върна при часкоидите.

— От колко време сте тук?

— О, много, страшно много — изхриптя един от пленниците. —

Не мога да определя колко дълго.

— Защо ви държат затворени?

— От жестокост! Защото сме часкоиди!

Рейт се обърна към членовете на комитета.

— Знаехте ли, че са затворени тук?

— Не! Нага Гохо правеше каквото си пожелае.

Рейт дръпна резето и отвори вратата.

— Излизайте, свободни сте. Хората, които ви плениха и затвориха, са мъртви.

Часкоидите пристъпиха плахо напред. Те наобиколиха кацата и се заеха да утоляват жаждата си. Рейт отиде да огледа зелените часки.

— Много странно, наистина много странно.

— Може би Гохо ги е използвал като указатели — подметна Анахо. — За посоката, в която се намира тяхната орда.

— Никой ли не може да разговаря с тях?

— Те не говорят, обменят мисли.

Рейт се върна при членовете на комитета.

— Пратете десетина мъже да свалят клетката на площада.

— Как не! — изръмжа Брантего, сивият. — По-добре да убием тези грозни чудовища! Да видим сметката и на часкоидите!

Рейт му хвърли гневен поглед.

— Ние не сме бирници! Убиваме само когато е необходимо! Колкото до часкоидите, нека, ако искат, се върнат на служба при своите господари, или да живеят като свободни хора.

Брантего изсумтя сърдито.

— Ако не ги убием, те ще ни видят сметката.

Без да отговори, Рейт обърна лампата към далечния край на тъмницата, но там имаше само мухлясала каменна стена. Не можа да разбере откъде се бе измъкнал пнумът, нито часкоидите бяха в състояние да дадат смислено обяснение.

— Появяваха се безшумни като дяволи, зяпаха ни, без да промълвят нито думичка. Дори вода отказваха да ни дадат!

— Странни създания — промърмори Рейт.

— Те са уродите на Тчай! — провикна се един часкоид, все още разтреперан от новопридобитата си свобода. — Трябва да бъдат прогонени от тази планета!

— Също както дирдирите, уонките и часките — рече засмяно Рейт.

— Не, не и часките. Ние сме часки, не знаеш ли?

— Вие сте хора.

— Не, ние сме часки в ларвен стадий, това е общоизвестен факт!

— Как не! — възкликна Рейт, внезапно завладян от гняв. — Махнете тези смешни фалшиви темета — той пристъпи напред и дръпна един от конусовидните скалпове. — Вие сте хора и нищо друго! Защо позволявате на часките да се възползват от вас?

Часкоидите млъкнаха, хвърляйки изплашени погледи към клетката, сякаш се бояха, че отново ще ги натикат там.

— Елате — нареди им глухо Рейт. — Да излезем навън.

Измина седмица. Тъй като нямаше какво друго да прави, Рейт се залови за работа. Избра група от най-интелигентните млади мъже и жени, които да обучи, за да могат те после да учат другите. Организира градска милиция, за чието командване назначи Баоджиян, доскорошния водач на керван. С помощта на Анахо и Тостиг, стария чергар, състави временен правилник. Налагаше се непрестанно да разяснява ползите от своите нововъведения, които пораждаха противоречиви реакции: интерес, опасения, презрителни подсмиввания, ентузиазъм, както и пълно неразбиране. Постепенно осъзна, че да управляваш, не значи само да издаваш заповеди, от него се очакваше да бъде едновременно навсякъде. И неизменно го измъчваше един въпрос: какво правят сега сините часки? Не можеше да повярва, че са изоставили с лека ръка плановете да го заловят. Без съмнение те щяха да пратят шпиони. Сигурно вече бяха в течение на промените в Пера и знаеха, че няма причини да бързат. Но рано или късно щяха да се опитат да го хванат. Не беше необходима кой знае каква предвидливост, за да осъзнае, че най-доброто решение е колкото се може по-скоро да напусне Пера. Но заради поредица от причини Рейт не бе склонен да избяга.

Часкоидите от тъмницата не изявиха желание да се върнат в Дадиче, Рейт предположи, че са бегълци и че часките ги преследват. Зелените часки също не им създаваха неприятности. Рейт не би могъл да нареди да ги убият, но пък общественото мнение бе против идеята да бъдат пуснати на свобода. Като компромис клетките останаха на площада, където съществата изпълняваха ролята на постоянен спектакъл за гражданите. Зелените часки не обръщаха внимание на зяпачите, извърнати постоянно на север, свързани телепатично — както твърдеше Анахо — със своята родна орда.

Единствената утеха на Рейт беше Цветето на Кат, макар че девойката го озадачаваше. Никога не успяваше да долови настроението ѝ. По време на дългото пътуване с кервана тя бе меланхолична, сдържана, понякога високомерна. После бе станала нежна и обичлива, макар и на моменти разсеяна. Рейт я намираще за по-съблазнителна от всякога, пълна с несметен брой сладки изненади. Но меланхолията ѝ упорстваше. Носталгия по дома, реши Рейт, вероятно мислите ѝ бяха насочени непрестанно към Кат. Затрупан от нерешени задачи, той реши да отложи проблемите на Дерл за друг момент.

Не след дълго Рейт узна, че тримата часкоиди не са граждани на Дадиче, а са докарани от Сааба — град, който се намираще на юг. Една вечер в странноприемницата те се заеха да разясняват на Рейт безсмислието на неговата, както я нарекоха, „ексцентрична амбиция“.

— Караш ни да подражаваме на висшите раси, но от това няма да излезе нищо добро. Получовеците са неспособни да съществуват цивилизовано.

— Вие не знаете за какво говорите — сряза ги Рейт, изненадан от тяхната разпаленост.

— Разбира се, че знаем, нали сме часкоиди, ларви на сините часки? Кой ще го знае по-добре от нас?

— Всеки, който има поне бегла представа от биология.

Часкоидите махнаха презрително с ръце.

— Ти си само един получовек, който завижда на по-развита раса.

— Когато бях в Дадиче, присъствах на погребение, или както там го наричат. Видях как сините часки разтварят главата на починалия часкоид и поставят вътре дребна фигура на часк. Те ви разиграват, мамят ви, за да ви накарат да им служите. Не бих се учудил, ако дирдирите използват подобна схема спрямо дирдирхората, макар че не

съм чувал последните да копнеят да се превърнат в своите господари — той погледна към далечния край на масата, където седеше Анахо. — Какво ще кажеш?

Гласът на Анахо едва забележимо потрепери.

— Дирдирхората не очакват да се превърнат в дирдири, това е суеверие. Те са Слънцето, ние Сянката, две части на Първородното яйце. Дирдириите са по-висшата форма на космическия живот, дирдирхората могат само да им подражават и ние го правим, при това с гордост. Коя друга раса е достигнала подобно величие, коя излъчва такова великолепие?

— Расата на хората — отвърна Рейт.

Анахо се подсмихна презрително.

— В Кат? Ядачи на лотоси. Мерибите? Скитащи артисти, Дирдириите се отличават от всички останали на Тчай.

— Не, не, не! — провикнаха се едновременно часкоидите. — Получовеците са шлагата на часкоидите. Някои стават слуги на дирдириите. Истинските хора идват от Зоор, света на часките.

Анахо извърна презрително глава.

— Не говорим за това — прекъсна ги Рейт, — макар че не съм очаквал да ми повярвате. И двете страни грешите.

— Понякога ме смайваш с твоята абсолютна увереност — заговори тихо Анахо. — Защо не ни обясниш всичко по-подробно?

— И това ще стане — рече Рейт. — Когато му дойде времето.

— А защо не сега? — настоя Анахо. — Може да ни е от полза, ако научим нещо ново.

— Ти поне знаеш повече от останалите — погледна го втренчено Рейт. — Сам си вади заключенията.

— Какво знае? — намесиха се часкоидите. — Какви заключения?

— Не е ли очевидно? Часкоидите са слуги на часките, също както дирдирхората — на своите господари. Хората нямат никакво биологично сходство с която и да било от тези раси, нито с уонките или пнумите. Човекът със сигурност не произхожда от Тчай. Изводът е, че сте били докарани тук като роби, много-много отдавна. От света на хората.

Часкоидите изсумтяха презрително, Анахо вдигна очи и се зае да изучава тавана. Гражданите на Пера, които присъстваха на разговора, само поклатиха глави.

Постепенно разговорът пое в друга посока и така мина вечерта. По някое време часкоидите се дръпнаха в ъгъла, където започна оживен спор, както изглеждаше, двама срещу един.

На следващата сутрин тримата часкоиди напуснаха Пера и се отправиха за Дадиче, случайно или не с колата на Емник. Рейт ги изпрати със смесени чувства. Без никакво съмнение те щяха да докладват за неговите радикални възгледи и деяния. Сините часки едва ли щяха да ги одобрят. Всичко това идваше да покаже, че положението на Рейт безкрайно се усложнява. Бъдещето изглеждаше неясно и не вещаеше нищо добро. За пореден път той се замисли дали не е време да потъне в пущинака. Но идеята отново не му се стори привлекателна.

Следобедът на същия ден Рейт отиде да погледа тренировките на новосформираната милиция — шест взвода от по петдесетина мъже, въоръжени с арбалети, саби, криви мечове и облечени с наметала с качулки, жакети, къси поли, някои загърнати в грубо обработени кожи. Едни имаха дълги бради, други бяха прибрали косите си в шапки или ги бяха разпуснали свободно. Рейт си мислеше, че никога досега не бе виждал толкова печално зрелище. Той наблюдаваше със смесица от почуда и отчаяние как се препъват и блъскат един в друг, опитвайки се да изпълнят упражнението, което им бе дал. Шестимата командири не проявяваха особен ентузиазъм, плувнали в пот, те ругаеха на висок глас и издаваха противоречиви заповеди, а привидната самоувереност на Баоджиян не беше подплатена с нищо.

Рейт най-сетне не издържа и разжалва двама от командирите на място и назначи други двама от войниците. Той се покатери на един фургон и извика на мъжете да се съберат около него.

— Не се справяте добре! Не разбирате ли защо сте тук? Трябва да се научите да се защитавате! — той огледа мрачните лица и посочи един, който шепнеше нещо на човека до него. — Ей, ти! Какво каза сега? Хайде, нека чуем!

— Казах, че това бутане и маршируване е пълна глупост и че си губим времето и силите. Каква полза от подобни остарели методи?

— Ето каква е ползата: да се научите да изпълнявате заповеди, бързо и без да се замисляте. Да действате като военно подразделение. Двайсет мъже, които действат като един, са по-силни от стотина, от които всеки се бие за себе си. В бойни условия командирът съставя

плана, а дисциплинираните войници го изпълняват. Без дисциплина плановете се провалят и така се губи битката. Разбрахте ли ме сега?

— Хм. Как е възможно хора да печелят битки? Сините часки разполагат с лъчемети и въздушни кораби. А ние имаме само няколко пясъчни оръдия. Зелените часки са несломими, изстребват ни сякаш сме буболечки. По-лесно е да се крием сред руините. Така са живели открай време хората в Пера.

— Условиата се промениха — изтъкна Рейт. — Щом не искаш да вършиш мъжката работа, ще вършиш женската и ще облечеш фуста. Избирай! — той почака, но недоволният мъж само изсумтя и пристъпи от крак на крак.

Рейт слезе от фургона и даде нови разпореждания. Прати неколцина до цитаделата да донесат стрели, а също и нови дрехи. Други отидоха за бръснари и ножици, след което, въпреки протестите на някои, на всички бе заповядано да се подстрижат и обръснат. Междувременно събраха и жените от града и им наредиха да ушийт униформи — ризи от бял плат без ръкави и с черни копчета отпред. Ефрейторите и сержантите носеха черни пагони, командирите имаха къси червени ръкави.

На следващия ден, облечени в новите си униформи, мъжете отново излязоха да се упражняват и този път показаха определен напредък.

На сутринта на третия ден след заминаването на часкоидите съмненията на Рейт се потвърдиха. Голям въздухолет, дълъг поне шейсет стъпки и широк трийсет, се спусна плавно над степта. Той описа бавен кръг над Пера, после се приземи на площада пред странноприемница „Мъртвата степ“. Дузина плещести часкоиди — от градската стража, ако се съдеше по сивите им униформи и виолетови жакети — скочиха долу и заеха кръгова позиция с готови за стрелба оръжия. Шестима сини часки стояха на горната палуба, загледани изпод надвисналите си чела към странноприемницата. Съдейки по дрехите им, имаха особено важни постове — носеха плътно прилепнали костюми от сребрист плат, високи сребърни шлемове и сребърни копчета по шевовете на ръкавите и крачолите.

Сините часки подметнаха нещо на стражниците, които доближиха странноприемницата и повикаха съдържателя.

— Човек, който се представя под името Рейт, се е назначил за ваш главнокомандващ. Доведете го незабавно, за да бъде представен на нашите господари.

Завладян от ужас, съдържателят вдигна безпомощно ръце.

— Няма го в момента, ще трябва да почакате, докато се върне.

— Някой да му съобщи! На часа!

Рейт изслуша съобщението с мрачен вид, но не беше изненадан. Той помисли една-две минути, след което взе решение, което — както съзнаваше добре — би могло да помени към по-добро или към по-лошо живота на хората на Тчай. Повика Траз, даде му къси нареждания и сетне бавно се отправи към странноприемницата.

— Кажете на часките, че ще разговарям с тях в залата.

Съдържателят предаде съобщението на часкоидите, които на свой ред го отнесоха на сините часки.

В отговор се чу серия от гъгнещи звуци. Сините Часки се спуснаха на земята и доближиха странноприемницата, където се подредиха в сребриста линия. Часкоидите влязоха вътре. Един от тях излая:

— Кой е мъжът, дето се има за ваш началник? Питам кой от вас е той? Нека вдигне ръка!

Рейт ги разблъска и излезе на двора. Изправи се срещу сините часки, които го разглеждаха високомерно. Рейт оглеждаше с почуда чертите на чуждоземците — очите им, малки като мъниста, блещукаха в сенките на челните им издатини, носните им кухини бяха открити и наподобяваха миниатюрни лабиринти. Обърна внимание и на сребристите им костюми и шлемовете. Ала въпреки славата си сред местните, не му се струваха нито лукави, нито своенравни и капризни. Позата им по-скоро изглеждаше заплашителна.

Рейт скръсти ръце на гърдите си. Той чакаше, без да сваля очи от тях.

Един от сините часки, чийто гребен бе по-висок от тези на другите, заговори със странен, гъгнец глас, типичен за тяхната раса:

— Какво правиш тук, в Пера?

— Избраха ме за градоначалник.

— Ти си този, който проникна без разрешение в Дадиче и опита да влезе в Техническия център.

Рейт не отговори.

— Е, какво е твоето обяснение? — подкани го синият часк. — Не се опитвай да отречеш, миризмата ти те издаде. По някакъв начин си успял да влезеш и да излезеш от Дадиче. С каква цел?

— Ами преди това не бях ходил там — отвърна с привидна нехайност Рейт. — Вие също идвате тук неканени и въпреки това сте добре дошли, докато се подчинявате на нашите закони. Бих искал жителите на Пера да посещават Дадиче при същите условия.

Часкоидите се разсмяха мрачно, сините часки само поклатиха глави. Най-старшият заговори:

— Разбрахме, че насаждаш неверни твърдения и подтикваш хората от Пера да вършат глупави дела. Откъде произхождат тези твои идеи?

— Идеите ми нито са „неверни твърдения“, нито подтикват към „глупави дела“. Те са очевидни.

— Трябва да дойдеш с нас в Дадиче. Налага се да изясним някои обстоятелства. Качвай се на борда.

Рейт поклати усмихната глава.

— Ако имате въпроси към мен, задайте ги тук. А после аз ще ви задам моите.

Сините часки дадоха знак на стражниците. Те пристъпиха напред, готови да заловят Рейт. Той отскочи и погледна към горните прозорци. От втория етаж се посипа дъжд от стрели, които се забиха в челата и вратовете на часкоидите. Но стрелите, насочени към сините часки, извиха настрана, отклонени от силово поле, и не причиниха никакви наранявания. Сините часки посегнаха към оръжията си, но преди да открият, огън, Рейт изпъна ръце и насочи енергоклетката. С едно бързо хоризонтално движение той изпепели главите и раменете на шестимата часки. Телата им, подтиквани от някакъв чудат рефлекс, подскочиха във въздуха, после се проснаха с глух тропот на земята, където останаха покрити с капчици разтопено сребро.

Настъпи тишина. Всички присъстващи бяха затаили дъх. Те местеха погледи между труповете и Рейт и после, като по нечута команда, се извърнаха едновременно към Дадиче.

— Какво ще правим сега? — промърмори Брантего. — Обречени сме. Ще нахранят с нас хищните си червени, цветя.

— Именно — кимна Рейт. — Освен ако не им попречим — той даде знак на Траз и двамата събраха оръжията и снаряжението на

сините часки и часкоидите, след което Рейт нареди да отнесат и заровят трупове.

Рейт доближи въздухолета и се покатери. Приборите за управление — ръчки, педали и манипулаторни ръце — му бяха непознати. До него застана Анахо.

— Имаш ли представа как работи това нещо? — попита Рейт.

Анахо повдигна небрежно рамене.

— Разбира се. Старата дайднейска система.

Рейт погледна към задната част на въздухолета.

— Какви са тези тръби? Часкски енергийни оръжия?

— Позна. Остарели, разбира се, сравнени с оръжията на дирдирите.

— Какъв им е обсегът?

— Не е голям. Тези тръби са с малка мощност.

— Ами ако монтираме няколко пясъкострела на палубата? За подсилване на оръдейната мощ.

Анахо кимна отсечено.

— Грубо и недодялано, но ще свърши работа.

Следобедът на същия ден-два въздухолети описваха кръгове високо над Пера и се върнаха в Дадиче, без да се приземяват. На следващата сутрин колона фургони премина през Белбалската клисура, натоварени с двеста часкоиди и стотина офицери от сините часки. В небето бяха вдигнати четири въздухолета, въоръжени с оръдия.

Фургоните спряха на половин миля от Пера, войниците са разделиха на четири отряда, които приближиха града от различни страни, докато над тях кръжаха летящи платформи.

Рейт разпредели милицията на два отряда и ги прати да се прокрадват през руините към покрайнините на града, в западната и южната част, където да изчакат приближаването на часките сили.

Милицията остана в засада, докато часкоидите и сините часки, придвижвайки се бдително, проникнаха на стотина метра в града. После се появи неочаквано и откриха огън с всички оръжия, с които разполагаха: арбалети, пясъкострели, пистолети от арсенала на Гохо и тези, които бяха взели от убитите часки.

Огънят бе съсредоточен върху сините часки и две трети от тях загинаха в първите пет минути, заедно с половината часкоиди. Останалите се сепнаха, после отстъпиха назад и побягнаха в откритата степ.

Въздухолетите използваха този момент да се спуснат ниско и да облеят руините със смъртоносните си лъчи. Войниците на Рейт побързаха да се върнат в укрытията, а въздухолетите бяха принудени да се снижат още повече.

Внезапно в небето над града се издигна нов въздухолет — същият, който Рейт бе оборудвал с пясъкострели, а после бе скрил на пет минути полет в степта. Той се спусна безшумно над часките платформи... все по-ниско и по-ниско. Мъжете на пясъкострелите и лъчевите оръдия откриха огън. Четирите въздухолета паднаха като камъни. Корабът на Рейт прелетя над града и започна стрелба по наземните противникови сили, които атакуваха от север и изток, докато милицията ги посрещаше с огън от засада. Часките сили бяха принудени да отстъпят с тежки загуби. Измъчвани от постоянната стрелба от въздуха, те изоставиха своите формирвания и побягнаха в пълно безредие през степта, преследвани от перанските войни.

12.

Рейт събра на съвещание своите заместници, които все още бяха екзалтирани от победата.

— Днес спечелихме само защото те ни подцениха — поде той. — Но все още могат да ни нападнат с превъзхождащи сили. Предполагам, че още тази вечер ще организират мощен военен отряд, в който ще включат всички наземни и въздушни части. И утре ще се върнат, за да ни накажат. Вие какво мислите?

Никой не беше на друго мнение.

— След като е ясно, че войната ще продължи, най-добре да вземем инициативата и да приготвим някои изненади на часките. Те се отнасят презрително към хората и ние бихме могли да се възползваме от това. Тъй като огневата ни мощ е ограничена, да я съсредоточим там, където ще ги заболи най-много.

Брантего плесна възмутено с ръце.

— Те разполагат с хиляди войници часкоиди. Имат въздушни кораби и лъчеви оръжия — докато ние сме само хора, въоръжени предимно арбалети.

— Арбалетите убиват също така сигурно, както и лъчевите оръжия — отвърна Рейт.

— Но корабите, картечниците, мощта и интелигентността на сините часки! Те ще ни изстребят и ще превърнат Пера в кратер.

Чергарят Тостиг реши да го прекъсне:

— Дълго време им служехме вярно за жалки грошове. Те ни презират. Защо им е да се занимават с нас, след като ни мислят за плява?

— Защото така постъпват сините часки! — Тостиг поклати глава.

— По-скоро старите часки. Но не и сините. Те биха предпочели да ни обсадят, да ни оставят да измрем от глад и да отведат вождовете ни в Дадиче, за да ги накажат.

— Има основание — съгласи се Анахо. — Но кой може да знае със сигурност как ще постъпят сините часки? Всички часки са

безумци, по един или друг начин.

— Тъкмо по тази причина — заговори отново Рейт — смятам, че трябва да отвърнем с прищявка на прищевките им!

Брантего подсмръкна презрително.

— Май прищевките са единственото, в което можем да се мерим със сините часки.

Обсъждането продължи, даваха се предложения, които се обмисляха и отхвърляха, докато най-сетне се стигна до неохотно съгласие. Пратиха вестоносци да вдигнат населението. Сред негодуващи викове и детски рев жените, децата и старците бяха натоварени на оцелелите фургони и каруци и пратени на двайсетина мили навътре в степта, където да изградят временен лагер.

След това, въоръжена с всичко, с каквото разполагаше, милицията се отправи в ускорен марш към Белбалската клисура.

Рейт, Траз и Анахо останаха в Пера. Те увиха клетката със зелените часки с голямо платнище и я натовариха на въздухолета. По изгрев-слънце Анахо вдигна кораба и го насочи в посоката, в която гледаха зелените часки: на североизток. Прелетяха двайсет мили, после, още двайсет и тогава Траз, който наблюдаваше зелените часки през един отвор, извика:

— Те се обръщат, обръщат се на запад!

Анахо изви носа на кораба в същата посока и след няколко минути забеляза лагера на зелените часки сред ниски, подобни на треви дървета, на брега на едно блато.

— Не се приближавай твърде много — нареди Рейт, докато оглеждаше лагера през визоскопа. — Достатъчно е да знаят, че техните са наблизо. Да се връщаме в Белбалската клисура.

Въздухолетът изви на юг, носейки се ниско над верига от скали, извърнати с лице към Шанизадския океан. Когато приближиха Белбалската клисура, избраха едно място, откъдето да наблюдават едновременно Дадиче и Пера.

Изминаха два часа. Рейт започна да губи търпение. Плановете му бяха построени върху хипотези и рационални предположения и най-вече върху прословутата склонност към прищевки на сините часки. И ето че за негово облекчение, откъм Дадиче се приближаваше, дълга черна колона. Когато погледна нататък през визоскопа, Рейт преброи

стотина фургона, натоварени със сини часки и часкоиди, както и много други същества, въоръжени до зъби или носещи снаряжение.

— Този път — заяви Рейт — ни приемат сериозно — той огледа небето. — Не виждам въздухолети, но сигурно са пратили няколко на разузнаване. Време е да действаме. До половин час ще наближат Белбалската клисура.

Спуснаха се с платформата в степта и се приземиха на няколко мили южно от пътя. Тук изтърколиха клетката на земята и махнаха платнището. Подобните на чудовища зелени войни скочиха и огледаха напрегнато хоризонта.

Рейт отключи вратата, дръпна резето и се върна на кораба, който Анахо незабавно издигна. Зелените часки напуснаха клетката с триумфални викове и изправиха мускулестите си тела в цял ръст. Вдигнаха металносивите си очи към кораба и размахаха ръце в израз на сляпа ненавист. После се обърнаха на север и се затичаха през степта.

Фургоните от Дадиче вече навлизаха в клисурата. Зелените часки ги забелязаха, спряха учудени, сетне хукнаха към един храсталак, и се притаиха там, свършено неподвижни, почти невидими.

Колоната се извиваше надолу по пътя от клисурата и скоро се разпростря на цяла миля дължина по пътя през равнината.

Анахо издигна кораба до едно сенчесто дърво и се приземи. Рейт огледа небето за вражески летателни съдове, след това обърна взор на изток. Притаени в шубраците, зелените часки оставаха невидими. Военната сила на Дадиче беше като страховита гигантска стоновка, пълзяща към руините на стария град.

Лагерът на зелените часки бе само на четирийсет мили северно оттук.

Рейт се върна при кораба.

— Направихме каквото можяхме. Сега остава да чакаме.

Експедицията на сините часки наближи Пера и както предния ден се раздели на четири отряда, които заобиколиха изоставените руини. Блеснаха лъчеви оръжия, прицелени в подозрителните места, съгледвачи изтичаха напред, под прикритието на гъстия огън. Те достигнаха първите камъни и след като не забелязаха никакви признаци за съпротива, спряха, за да се прегрупират и да получат нови задачи.

Половин час по-късно съгледвачите се върнаха от града, подкарали със себе си онези граждани, които поради глупост или инертност бяха предпочели да останат в Пера.

Изминаха още петнайсет минути, докато пленниците бъдат разпитани. Последва кратък период на колебание в командването на сините часки. Очевидно не бяха очаквали да заварят града опразнен и сега се чудеха какво да предприемат.

Отредите, които бяха заобиколили града, се върнаха при главните сили, след което всички се отправиха назад към Дадиче — разочаровани и мрачни.

Рейт погледна към северния хоризонт за раздвижване. Ако теорията за телепатичния начин на общуване при зелените часки бе достоверна, би трябвало в момента те да докладват за придвижването на своите омразни врагове. Но степта на север оставаше пуста и нямаше никакви признаци за движение.

Силите на часките приближиха отново Белбалската клисура. Изведнъж иззад храсталаците, изпод земята, сякаш от самия въздух, наизскача цяла орда зелени часки. Рейт не можеше да разбере как толкова много войници, яхнали гигантски скакуни, се бяха приближили така незабелязано. Те се нахвърлиха върху колоната, нанасяйки светкавични удари с дългите си закривени саби. Тежките оръдия на платформите бяха неизползваеми в близкия бой, който се развихри. Зелените часки притичваха между колите и оставяха след себе си кървави купчини.

Рейт извърна очи, усещайки, че му прилява. Побърза да се качи на кораба.

— Да се връщаме при нашите хора в планините.

Въздухолетът откри милицията на уговореното място, едно дърво на около половин миля от Белбалската клисура. Отредите се спуснаха надолу по хълма, прикривайки се между гъстите дървета. Рейт остана на въздухолета, следейки с визоскопа небето за разузнавателни кораби на сините часки. Малко по-късно откъм Дадиче се появиха няколко кораба, които профучаха с пълна скорост на изток — вероятно подкрепления за обсадената колона. Рейт ги изпроводи с очи, докато се

скриха зад Белбалската клисура. Когато отново насочи визоскопа към Дадиче, зърна блясъка на бели униформи под стените.

— Сега е най-подходящият момент — рече той на Анахо.

Въздухолетът се стрелна към главната порта на града. Стражите, които предполагаха, че корабът е от техните, въртяха объркано глави. Заел удобна позиция за стрелба, Рейт натисна спусъка на предното пясъчно оръдие. Пътят към сърцето на Дадиче беше отворен. Перанската милиция можеше да нахлуе в града.

Рейт скочи от кораба и прати два отряда да завладеят депото за летящи платформи. Третият взвод остана при портала, заедно с основната част от пясъкострелите и лъчевите оръдия. Два взвода бяха пратени да окупираат града.

Тези два взвода, свирепи и безпощадни като повечето обитатели на Тчай, избиваха сини часки и часкоиди, а също и жените им, въпреки че не оказваха никаква съпротива. Дисциплината от последните няколко дена бързо потъна в забрава — вражда от хиляди поколения експлодира в кръвожадни изстъпления и сеч.

Рейт, Анахо, Траз и още шестима се отправиха с въздухолета към Техническия център. Вратите бяха затворени, сградата изглеждаше празна. Корабът се спусна до централния площад — един залп на пясъкострелите бе достатъчен да разбие вратите. Неспособен да овладее нетърпението си, Рейт изтича в сградата.

И там, както и предишния път, съгледа познатите очертания на разузнавателния кораб.

Доближи го с разгуптяно сърце.

Корпусът беше разрязан, двигателят, енергоклетките и конверторът — извадени. От кораба бе останала само черупката.

Възможността да открие кораба си в близко до идеалното състояние беше неосъществима мечта. Рейт го знаеше подсъзнателно. Но ирационалният оптимизъм бе взел връх.

Сега както оптимизмът, така и надеждата да се върне на Земята трябваше да бъдат забравени. Корабът беше почти изкормен. Двигателите бяха разглобени, резервоарът — срязан, финият баланс на мощността — нарушен.

Рейт осъзна, че Анахо е застанал до него.

— Това не е космически кораб на сините часки — заяви той уверено. — Къде е бил построен?

— На Земята.

— Земята?

— Планетата на хората.

Анахо извърна глава и голото му безкосмено лице отрази объркването, което изпълваше душата му, сякаш току-що светът, който познаваше, се беше сринал до основи.

— Интересна концепция — подхвърли той през рамо.

Рейт надзърна мрачно във вътрешността на кораба, но там нямаше нищо интересно. След известно време се върна при другите, които тъкмо бяха получили доклад от отряда при градската порта. Били забелязани останките на сините часки, които се връщали в града, след като, изглежда, бяха успели да отбият набезите на зелените.

Двата взвода, пратени да патрулират из града, бяха напълно извън контрол и на тях повече не можеше да се разчита. Други два все още държаха площадката за излитане и приземяване и с тези при портала ставаха към стотина души.

Рейт даде заповед да подготвят засада. Опитаха се да придадат на портала сравнително нормален изглед. Трима мъже, облечени като часкоиди, надзъртаха от караулката.

Останките от отряда на часките доближиха портала. Тъй като не забелязаха нищо подозрително, те се приготвиха да влязат в града. Пясъкострели и лъчеви оръдия откриха огън едновременно, колоната спря, огъна се и се разпадна. Оцелелите бяха твърде зашеметени, за да оказват съпротива. Неколцина хукнаха назад към степта, преследвани от крещящи мъже с бели униформи, други се скупчиха като добичета, очакващи да бъдат изклани.

Тези на въздушните кораби бяха в по-добро положение. Веднага щом забелязаха засадата, те се издигнаха обратно в небето. Войниците на Рейт, незапознати с оръжията на сините часки, ги обстреляха хаотично и по-скоро от късмет, отколкото благодарение на някакво умение, свалиха четири платформи. Останалите описаха няколко кръга на голяма височина, след което се насочиха на юг, към Сааба, Дкекме и Аудск.

През целия следобед в града възникваха спорадични стълкновения, на местата, където перанската милиция се натъкваше на сини часки, твърдо решени да се отбраняват. Оцелелите — възрастни, женски или младенци — бяха избивани безпощадно; Рейт успя да се

застъпи с известен успех за часкоидите и спаси всички, с изключение на тези в сиво-виолетовите униформи, които споделиха съдбата на своите господари.

Останалите часкоиди — мъже и жени — захвърлиха фалшивите си темета по нареждане на Рейт и се скупчиха, смълчани и настръхнали, в средата на централния булевард.

По залез-слънце милицията, изморена от кланетата и грабежите и натоварена с достатъчно плячка, се събра край градската порта. Тук запалиха огньовете и се заеха да приготвят вечерята.

Рейт, който се смили над нещастните часкоиди, чийто свят само за един ден се бе сринал и изчезнал, се приближи до тяхната група. Жените тихо оплакваха мъртвите.

Един плещест мъжага попита с рязък глас:

— Какво смятате да правите с нас?

— Нищо — отвърна Рейт. — Избихме сините часки, защото те ни нападаха. Вие сте хора, стига да не ни причинявате зло, и ние няма да ви сторим нищо лошо.

Часкоидът изръмжа.

— Вече го причинихте на доста от нас.

— Защото предпочетохте да се сражавате на страната на чуждоземци срещу хората, което е противоестествено.

Часкоидът се намръщи.

— Че какво противоестествено има в това? Ние сме часкоиди, първият стадий на един велик и тайнствен цикъл.

— Пълни глупости — сряза го Рейт. — Вие сте толкова часки, колкото дирдирхората приличат на дирдири. И едните и другите са човеци. Часките и дирдирите са ви поробили, отнели са правото ви на свободно съществуване. Дойде часът да узнаете цялата истина!

Часкоидите извърнаха един по един лица към него.

— Така че, доколкото зависи от мен — продължи Рейт, — можете да живеете както пожелаете. Дадиче е ваш — стига да не се завърнат сините часки.

— Какво искаш да кажеш? — попита с разтреперан глас часкоидът.

— Точно това, което чу. Утре се прибираме в Пера. Дадиче остава за вас.

— Това добре, но ако сините часки се върнат от Сааба, от Джекме и Азизаудри, както най-вероятно ще направят?

— Избийте ги, прогонете ги! Дадиче вече е град на хора. И ако не вярвате, че сините часки са ви мамили, надзърнете в погребалния дом до стената. Казали са ви, че сте ларви и че малките часки се зараждат в мозъците ви. Идете и огледайте мозъците на мъртвите часкоиди. Няма да откриете зародиши — само човешки мозъци. След това, ако желаете, се върнете по домовете си. Единственият ми съвет е да свалите фалшивите скалпове. Ако ги носите, за нас няма да бъдете хора, а сини часки, и ще се отнасяме с вас, както подобава.

Рейт се върна в своя лагер. Часкоидите, които все още не можеха да повярват на думите му, потънаха безшумно в мрака и вероятно се разотидоха по домовете си.

Анахо го пресрещна на пътя.

— Чух какво им каза. Не знаеш нищо за дирдирите и дирдирхората! Дори теорията ти да е вярна, ние пак си оставаме дирдирхора! Ние признаваме превъзходството на дирдирите и ги смятаме за свой недостижим и мечтан идеал. Тъй както Сянката никога не може да закрие Слънцето, така хората никога не ще надминат дирдирите.

— Знаеш ли — отвърна малко троснато Рейт, — за един интелигентен човек проявяваш досадна упоритост и липса на въображение. Някой ден, сигурен съм, ще осъзнаеш грешката си, а дотогава вярвай, в каквото си искаш.

13.

Преди изгрев-слънце в лагера настъпи раздвижване. Каруци и фургони, натоварени с плячка, поеха бавно на запад и скоро се превърнаха в черни точки на фона на пепелявото небе.

В Дадиче часкоидите, гологлави и малко наподобяващи гноми без фалшивите си темета, събираха трупове и ги отнасяха на една голяма клада, където ги изгаряха. През нощта бяха заловили и няколко укрити сини часки. Кръвожадността на перанците се беше поуталожила и те се задоволиха да ги завържат в обща група, оставяйки ги да се озъртат ококорени, докато хората сновяха наоколо, погълнати от задачите си.

Рейт беше обезпокоен от възможността за контраатака от градовете на сините часки на юг. Анахо се постара да разсее опасенията му.

— Известно е, че не са големи бойци. Заплашват градовете на дирдирите с торпеда, но само за да избегнат войната. Никога не започват първи военни действия, предпочитат да си клечат в градините. Може да пращат часкоиди, за да ни тормозят, но те самите не биха предприели нищо сериозно, освен ако не бъдат заплашени пряко.

— Може и да си прав — Рейт реши да освободи пленените сини часки. — Вървете в своите градове на юг — заръча им той. — И предупредете вашите сънародници в Сааба и Дкекме, че ако ни обезпокоят, ще постъпим по същия начин както с вас!

— Пътят е дълъг — оплака се дрезгаво един от сините часки. — Трябва ли да вървим? Дайте ни един от нашите въздухолети.

— Ще вървите! Не сме ви длъжни за нищо!

Сините часки си тръгнаха.

Все още не напълно убеден, че сините часки няма да потърсят отмъщение, Рейт заповяда да натоварят оръжията на деветте заловени въздухолета и да ги откарат на скрити места сред хълмовете.

На следващия ден в компанията на Траз, Анахо и Дерл той се разходи, без да бърза из Дадиче. Когато стигнаха Техническия център, отново огледа корпуса на комическия кораб, този път в търсене на възможности за неговия ремонт.

— Ако разполагах с всички мощности на тази работилница — въздъхна той, — както и с помощта на двайсетина опитни техници, бих могъл да ремонтирам системата за управление. Може би ще е по-практично да пригодя часката система към кораба, но тогава навярно ще възникнат проблеми в управлението... Дали не е по-добре да се построи нов кораб?

Дерл разглеждаше навъсено разрязания корпус.

— Толкова ли нямаш търпение да напуснеш Тчай? Все още не си посетил Кат, Може след това да не поискаш да си тръгнеш.

— Не е изключено — засмя се Рейт. — Но и ти никога не си идвала на Земята. Може да не поискаш да се върнеш на Тчай.

— Сигурно твоят свят е много странен — унесе се в мисли Цветето на Кат. — Красиви ли са земните момичета?

— Някои от тях — отвърна Рейт и я улови за ръката. — Но на Тчай също има красиви жени. Името на една от тях е... — и той прошепна едно име в ухото ѝ.

Тя се изчерви и закри устата му с ръка.

— Ще ни чуят другите!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.